

Arne Ivarsson

Munkeryd

en gammal by i Holaveden.

I Munkeryd finns fem gårdar. Där finns ett skolhus men skolan upphörde på 1960-talet. Där finns också några fritidshus. Ett av dessa är bebott året runt. En av gårdarna är öde men i de andra gårdarna bor människor året runt.

Allmänt om Munkeryd

Munkeryd är en by med spännande historia. Av namnet att döma kan munkar ha bott och brukat här för många år sedan. Eller kanske att Munkeryd hört till något kloster, Vadstena eller Alvastra.

Munkeryd omfattar ett helt mantal uppges det i gamla mantalslängder och jordeböcker. Arealen uppgår till 182 hektar. Ett helt mantal avsåg förr i tiden så mycket jord att det kunde föda en familj och dessutom betala viss skatt. Då var varje by en ensamgård. Sedan gick utvecklingen mot allt fler och allt mindre brukningsenheter, allteftersom försörjningsbördan ökade. Munkeryd blev delat i fem gårdar.

Munkeryd gränsar i norr till byarna Lilla Krokek och Stora Krokek, i öster till Glasfall och Stora Smedstorp, i söder till Öjan och i väster till Holkaberg.

År 1621 hade Oluf i Munkeryd fem tunnor utsäde = fem tunnland odlad jord. Redan då hade alltså ett hårt odlings- och röjningsarbete nedlagts.

I den geometriska jordeboken från 1639 finns en enkel kartsbild över Munkeryd med gården och ängar. Utsädet för Norrgärdet uppges till 6½ tunnor och för Södergärdet sex tunnor. Äng finns till 26 lass hö och det finns också någon skog och utmark. Åkrarna, sex i Norrgärdet och nio i Södergärdet, var belägna nära hustomten och jordmånen var svartmylla.

Munkery, Munkeryd eller Monkery, har varit olika stavningsformer under de senaste fyra århundradena. I folkmun har namnet oftast uttalats Monkery. Att namnet har med munkar att göra kan vi lätt gissa. I äldre mantalslängder kan vi också se att Munkeryd hört till *biskopsbordet i Linköping*.

Munkeryd blev skatteköpt den 8/6 1790.

Storskifte och laga skifte

Om byns äldre bebyggelsehistoria kan vi anta att redan den första bo-platsen legat på den plats som storskifteskartan visar, på sydsidan av berget där Henrik och Ellinor Bäck bor nu, år 2000. Storskifteskartan visar att husen legat där i en skyddande fyrkant och att husen vid byns delning i två halvgårdar började byggas på båda sidor om den bygata som ledde ner mot dammen. Den odlade åker som storskifteskartan visar är säkerligen också till sina centrala delar de fem tunnland som omnämns i boskaps- och utsädeslängd år 1621.

Storskiftet 1788 omfattade hela byn. Markerna delades då i två halvgårdar, den södra och den norra. Den norra halvgården hade redan vid storskiftet flera ägare. När laga skiftet inleddes 1851 fanns hela sju gårdar på norra halvgården. Under skiftets gång minskade detta till fyra gårdar. Den södra halvgården berördes inte i detta skifte. Kartan från laga skiftet omfattar således endast norra halvan av byn. När man försöker studera åkermarkens utveckling bör också den ekonomiska kartan från 1940 studeras.

Vägar och stigar

Vägen mellan Stava och Staffanstorp har länge varit en väl använd väg. Förmodligen har bönderna i Adelöv och närliggande andra bygder använt denna väg för att komma till stora landsvägen och vidare till andra platser, till marknaderna i Ödeshög, Vadstena och Skänninge. Redan år 1734 hade nämndemannen Nils Hansson i Gyllinge vid vintertinget gjort ett upprop till åtskilliga av häradets invånare för att höra om de ville åta sig att göra en landsväg från Adelövs socken till stora vägen vid Holkabergs lid. Men bygdens människor tyckte att de hade nog av det de redan hade. De tyckte vägen var onödig och de trodde sig inte kunna underhålla den. De hade nog av stora landsvägen och sina vägstycken där.

Frågan återkom dock och vid höstetinget 1824 gjordes en vägdelning. Den finns omnämnd i domboken 1824 men detaljerna saknas där. Därefter har ytterligare vägdelningar gjorts.

Vid sommaringet 1838 hade Jonas Samuelsson i Gyllinge i en skrivelse till häradsrätten påtalat särskilt problemen med vinterunderhållet. Gärdesgårdar nära vägen orsakade snödrivor och snöskottningen krävde mycket arbete. Jonas Samuelsson anhöll att vägen skulle indelas i ploglag för att få ett bättre vägunderhåll. Häradsrätten hänvisade till att det var Konungens Befallningshavande som skulle sköta sådana frågor.

Vägen från Stava delade sig i äldre tider i Munkeryd. Den ena ledde vidare till Stora Smedstorp och den andra till Öjan, Gyllinge och Staffanstorp samt vidare in i Jönköpings län. Det var först på 1930-talet som vägen från Stora Smedstorp ändrades och drogs ut till Öjan.

Därefter har vägen mellan Munkeryd och Stora Smedstorp degraderats till skogsväg. Byvägens sträckning genom byn har ändrats i den del som ligger söder om hustomterna. På storskifteskartan från 1789 går sträckningen rakt söderut över åkergårderna för att sedan vika mot sydost. Det är troligt att denna sträckning av vägen bestod ända fram till 1870-talet då skolhuset i Munkeryd tillkom och vägen drogs upp över Björnabacken och till skolhuset och därifrån söderut.

Apropå vägen till Stora Smedstorp. Vid gränsen mot Stora Smedstorp fanns ett skyttlagap. Detta *sköttlagap* var i min ungdom omkring år 1950 ett särskilt begrepp. Många ungdomar hade sträckan från Munkeryds skola till *sköttlagapet* samt åter till skolan som en tränings- och tävlingssträcka. Vi tränade löpning. Många ynglingar från bygden har sprungit denna sträcka. Jag tror att självaste Bjarne Andersson någon gång har varit med här och sprungit. Vem som har rekordet på sträckan har jag glömt. Mats Henrysson hade rekordet en tid, sedan kanske Bjarne tog över det.

Det kan också finnas skäl att säga något om stigar. Sådana fanns det gott om i gamla tider. En stig ledde från Munkeryd rakt norrut förbi Gubbaberget till Stora Krokek. Den användes ända fram på 1950-talet. En gångstig ledde också i nordvästlig riktning till Stava missionshus. Den var väl utrustad med stättor över gärdesgårdarna och med spång över bäcken. En stig gick också till Lordalyckan i nordväst.

I södra delen av byn ledde en stig från Nyttorp via Vätterslyckorna till Kopparp. Den var mest använd av skolbarn från Porsarp, Narbäck och Kopparp som skulle gå till skolan i Munkeryd.

Från den södra halvgården ledde också en stig över Lillängen till Vätterslyckorna. Därifrån ledde en stig till Kopparp. Dessa stigars betydelse minskade och upphörde på 1940- och 1950-talen. Men i gamla tider var det tät trafik på dessa stigar. Många minns kanske fortfarande hur man i mörkret gick genom skogen till Stava missionshus, med en *Fenixalykta* i handen för att lysa sig med.

Munkeryds skola

Munkeryds skolhus tillkom på 1870-talet och ersatte då de ambulerande skolor som förut funnits. Det finns anteckningar om att skollärare tidigare har funnits i Lilla Krokek, kanske också Hårstorp.

Den första skolläraren i den nya skolan var Johan Karlsson som flyttade dit 1877 från Gränna. Han flyttade efter några år och ersattes 1880 av Karl Oskar Nilsson. Från omkring 1910 fanns också en småskollärlarinna. Hon hette Elsa Hildegard Charlotta Johansson och var född 1888 i Stora Åby.

Lärarna har sedan avlöst varandra i Munkeryds skola. 1918 brann skolhuset. Ett nytt uppfördes på samma plats. Skolan var kvar i Munkeryd fram till 1963, då skolan upphörde.

Handelsbod

Det finns uppgifter om att någon form av handelsbod funnits strax intill det nya skolhuset. I husförhörlängden åren 1886-90 och även i husförhörlängden 1891-1900 uppges f d torparen Karl Johan Mård vara handlande. Senare uppgavs Nils Valter Nilsson i byn vara handelsbiträde. Han dog 1904 av magtuberkulos.

I en bouppteckning från 1897 som gäller Stava uppgavs dödsboet ha en skuld till handlanden Oskar Nilsson i Munkeryd för borgade varor till begravningen med 26 kronor. Detta avsåg sannolikt skolläraren Karl Oskar Nilsson, som bodde här under åren 1880-1911. Uppgiften om att en handelsbod legat intill skolhuset kan därigenom få ett litet stöd.

Torp och backstugor

Frånsett soldattorpet är Munkeryds torphistoria inte särskilt gammal. Soldattorpet tillkom förmodligen på 1600-talets senare del samtidigt som indelningsverket. Detta utesluter inte att det kan ha funnits soldattorp tidigare. Utöver soldattorpet finns inga människor omnämnda på Munkeryds ägor förrän i slutet av 1700-talet. 1787 omnämns *hustrun Maria Jönsdotter på ägor*na och 1797 dog rotehjonet Kerstin Nilsson på Munkeryds ägor. Munkeryds torphistoria, utöver soldattorpet, tycks därför ha börjat ganska

sent. I början av 1800-talet tillkom Vatterslyckorna, där Anders Gustaf Vetter fick ett torp enligt kontrakt från 1815.

På Munkeryds storskifteskarta från 1788 finns inga torp utöver soldattorpet upptagna. Laga skiftet 1851 omfattade bara den norra halvgården. På denna karta finns två torp redovisade, dels Lordalyckan och dels Peter Nils-Lyckan.

På häradskartan från 1870 finns sju torp upptagna på byns marker. De är soldattorpet, Mårdalyckan, Vatterslyckorna (två torp), Lordalyckan, Peter Nils-Lyckan samt det torp som senare namngavs till Norra Kärr. Av dessa torp var 1920 kvar endast två, Norra Kärr och soldattorpet, som då kallades Nyttorp. Dessa två finns ännu kvar och är sedan några årtionden fritidshus.

Under senare delen av 1900-talet har några fritidshus tillkommit öster om Norra Kärr. Ett av dessa är numera också bebott året runt. Närmare uppgifter om torp och backstugor finns längre fram i denna berättelse om människorna i Munkeryd. Jag skall här endast lämna en liten översikt över de olika torpens historia i Munkeryd.

Soldattorpet Nyttorp.

Vi kan anta att detta torp tillkom senast på 1680-talet i samband med indelningsverkets tillkomst. Det kan vara åtskilligt äldre. Jag har följande soldatnamn antecknade.

Sven	omnämnd åren 1687-1693.
Jonas Persson,	omnämnd i domboken 1717
Erik Bergman,	” 1708-1728 som ryttare
Jonas Jonsson Berggren,	” 1730-1761, ev.död i början av 1760-t
Sven Lundgren,	* 1733, 1765-1791
Joel Huggert,	* 1765, 1792-1805, ev död i krigen
Peter Pantzar,	* 1782 1809-1815, bonde i Sunneryd
Johannes Alvin,	* 1793 1818-1820,
Petrus Bülow,	* 1797 1821-1825
Jonas Adolf Mård,	* 1808 1832-1858
Karl Alfred Kylén	* 1839 1858-1892, fl till V Haddåsen
Anders Viktor Hjelte.	* 1872 1892-1906, fl fr soldattorpet 1901

Detta var kortfattad soldathistoria i Munkeryd. Efter att den siste soldaten flyttat därifrån kom andra familjer som bodde och brukade på torpet. Numera är det fritidsbostad.

Mårdalyckan låg invid vägen, mitt emot Nyttorp. På detta torp bodde familjen Mård från 1858, då han slutade sin soldattjänst, och fram till 1898, då han dog. Där husen låg är idag åker, som kallas Mårdagärdet. Omkring 1940 revs stengrunderna bort och platsen blev åker.

Vatterslyckorna låg på den södra halvgårdens marker, väster om soldattorpet. Där bodde bl. a. familjen Vetter. Dessa två torp tillkom i början av 1800-talet och fanns kvar fram mot slutet av 1800-talet, då husen revs. Idag finns bara svagt synliga rester kvar av torpen.

Lordalyckan var egentligen en gårdsdel, omfattande 1/32 mantal och beläget längst uppe i nordväst mot gränsen till Lilla Krokek. Där bodde Peter Lord, bondson från Munkeryd, med sin hustru Maja Kaisa Nilsson

samt sju barn. Peter Lord led av *obotlig benröta*. Han sålde sin gård men familjen bodde kvar i husen. Husen revs troligen i slutet av 1800-talet.

Torpet Norra Kärr utmed byvägen västerut tillkom på 1850-talet. Där bodde under åtskilliga år postbäraren Ossian Karlsson med sin familj. Torpet är idag fritidsbostad.

Mitt emot Norra Kärr låg förr ett torp som kallades *Johan Jons-kålgårn*. Detta torpställe fanns bara under några årtionden, kanske från 1880 och fram till omkring 1915-20.

I nordost, ungefär 300 m nordväst om byns gamla tomtplan låg förr ett torp som kallades Peter-Nilslyckan. Där bodde Peter Nilsson med sin familj. Peter var bondson från Munkeryd och fick 1842 av föräldrarna detta torp. Efter att Peter och hans hustru dött revs husen, troligen i slutet av 1880-talet.

Två kvarnar och en smedja

På byns marker har funnits två kvarnar vid bäcken, en i söder och en i norr. I byn fanns också smedja. Detta framgår av storskifteshandlingarna. Dessutom framgår av domstolsprotokoll från 1815 att Hans Hansson det året höll på med ett kvarnbygge. Det var en reparation av en äldre kvarn. Hans kvarn låg vid bäcken ett par hundra meter norr om soldattorpet. Den andra kvarnen låg på norra halvgården några hundra meter före Lilla Krokeks gräns. Smedjan låg troligen strax norr om hustomten. Den gamla ruddammen har givetvis också spelat en roll i byns historia och är omnämnd i skiftesprotokollen. Vatten var viktigt i gamla tider.

Spöken

Munkeryd har också en spökplats. Många människor har mött den *huvudlösa käringen* vid vägen intill Röjegatorna, just där Holkabergs ägor möter. Vägen från Munkeryd möter där vägen från Kopparp och svänger där i nordlig riktning när man färdas mot Stava. Där ligger också en liten tjärn. Den huvudlösa käringen dyker bara upp när det är mörkt. Många är de som vittnat om sina upplevelser här.

Vad som ligger bakom historien om detta spöke har jag ingen uppgift om. Spökhistorier har ofta någon händelse i det förgångna som utgör grunden till det hela. Kanske kommer vi någon gång att ur domböckerna eller på annat sätt att komma fram till någon tänkbar bakgrund till detta spöke.

Gubbaberget på gränsen mot Stora Krokek kan också nämnas. Där har det också spökat. Där kunde man också bli bergtagen.

Vid Södergårdens brygghus kunde också ett och annat hända, se nedan.

Emigrationen till Amerika

Emigrationen till Amerika satte också spår i byns historia. Säkerligen har ett 30-tal, främst unga människor, från Munkeryd flyttat till Amerika. Det skulle givetvis vara intressant att se vart alla dessa tog vägen. Många blev troligen bönder i Iowa, men säkerligen kom också många till andra håll i Amerika. En av dem fick jag spår av på internet. Det var Karl Alfred Andersson som från Munkeryd 1869 kom till Indiana i Amerika. Kanske vi på Internet framdeles kan få kontakter med dessa emigranter, och även de som från byn flyttat till andra delar av världen.

Ur hembygdslitteraturen

Ur boken *Ödeshög genom seklerna* finns ett avsnitt under rubriken *Spöken och syner*, som handlar om Munkeryd. Det återges här nedan:

I Munkery i ett bryggghus oppe ve dammen, där va dä orolit för jämnan. Å där va dä en dräng, som hette Pelle, å han våga mä dom, att han skulle gå dit in på julafton. Å han gick in, men han kom inte igen mer. Då gick di ut flera stycken för å si ätter, va dä hade blitt å'n. Men när di kom i närheten å bryggghuset, så hörde di en röst som skrek: Pelle ä inte plockader än. Å då vart de förskrämda å gick sin väg. Men Pelle kom aldrig igen".

Det bryggghus som avses i denna historia tillhörde sannolikt den södra halvgården och låg i *gamla trädgården*. Det revs år 2000.

Intressanta människöden

Det finns gott om intressanta människor ur Munkeryds historia, både bland torpare och bönder, bland kvinnor och män. Det finns sådana som lyckats bra och det finns exempel på sådana som lyckats mindre bra. Jag har valt att lyfta fram i ljuset två bönder från den södra halvgården. Därutöver vill jag nämna Adolf Fredrik Lord. De båda bönderna är Hans Hansson och den andre är Johan Alexandersson.

Hans Hansson var en förmögen bonde som dog av arsenik 1815. Det var förmodligen inget brott som låg bakom.

Johan Alexandersson var också en förmögen bonde på samma gård ett 50-tal år senare. Han kom på obestånd och fick gå från gård och grund. Han dog i Ödeshög 1897.

Adolf Fredrik Lord var född i Svanshals men hade sina rötter i Munkeryd och bodde här under större delen av sitt liv. Han var sjuklig, utfattig, lam i ena sidan och svagsint. Han blev bespottad och hånad. Han drev omkring utmed vägarna och sålde kvastar. Han dog på Ödeshögs fattighus år 1900.

Läs mera om dessa intressanta levnadsöden längre fram i denna redovisning om Munkeryd.

Övrigt om Munkeryd

I Munkeryd finns ättlingar kvar till den släkt som fanns här för åtminstone tre hundra år sedan. Dessutom fanns detta på två linjer ända till dess att Sigvard Johansson lämnade byn 1994. Denna släkt har under tidernas lopp haft förgreningar till slakten i Stava och till den gamla slakten i Narbäck, m.fl. förgreningar.

Munkeryd har under de senaste fyra hundra åren varit en av de mera folkrika byarna i Stavabygden. Omkring 1860 uppnåddes det högsta antalet invånare, då det bodde upp emot 80-90 personer i byn. År 2000 bor här ett 15-tal personer.

Människorna i Munkeryd.

Den äldsta uppgiften jag har om Munkeryd kommer från Älvsborgs lösen 1571. Sverige hade då av Danmark köpt Älvsborgs fästning. Den kostade mycket pengar. Varje bonde skulle betala en tiondel av sin egendom.

Jag börjar med att redovisa de äldsta uppgifterna om Munkeryd i en tabell.

År	Namn	Källa
1571	Lasse (koppar 1 lispund, 2 oxar, 4 stutar, 5 kor, 5 får, 4 svin och 1 häst.)	Älvsb
1613	Joen Larsson samt Joen Håkansson, Sven och änkan	"
1620	Sven (ny) en häst, två kor, ett gammalt får, 2½ tunnor utsäde BU Joen, en häst, en ko, ett gammalt får, 2 ½ tunnor utsäde, H Elin (inhyst kvinna), en häst, en oxe, två kor, tre g får) Oluf (inhyst man), ett föl, två kor	
1621	Oluf, sex hästar ,fyra oxar,14 kor,ett svin,30 får,fem tunnor utsäde,BU	
1627	Joen, Peder, Nils och Olof (totalt 9 m personer)	M
1627	Olof i Munkeryd hade gått i borgen för Olof Skräddare, domboken.	
1631	Jon (2 hästar, 2 oxar, 2 kor, 1 kviga, 6 får, 4 getter, 1 svin, 1 ½ tunnor utsäde)	BU
	Olof (en häst, en stut, två kor, två kvigor, fyra får, fyra getter, 1½ tunnor utsäde)	
1631	Joen i Munkeryd är nämndeman, åren 1631 – 1648, se domboken	
1634	Knekthustrun Ingela, lönskaläge med sin dräng, se domboken.	
1637	Joen,Arvid skomakare, Ambjörn skräddare o Anders Skomakare,Mil	
1638	Joen	
1639	Sven i Munkeryd är löftesman för Anders i Skog, se domboken	
1639	"14 åkrar, 12½ tunnor utsäde, äng till 26 lass hö,	J
1640	Joen, "biskopsland"	J
1641	Joen med hustru och piga	M
1643	Joen med hustru, dräng samt en inhyst man	M
1643	Joen i Munkeryd anklagade Nils Håkansson Bränd, se domboken	
1643	Jon i Munkeryd och Götar i Krokek spårade en tjuv, se domboken	
1644	Olof Anderssons gård i Munkeryd är halvt nedväxt, se domboken	
1644	Joen med hustru, piga och en inhyst man	M
1645	Joen med hustru, piga och inhyst man	M
1646	Joen med hustru, Olof och en dräng, "biskopshemman"	M
1647	Joen med hustru, Olof med dotter	M
1648	Jon i Munkeryd klagar till Olof Träben i Uppgränna, se domboken	
1648	Joen Jonsson	RU
1648	Joen J. och hustru Elin Larsdotter	M
1651	Jon	M
1652	Jon	JW
1652	Håkan i Munkeryd ankl. för stöld på Vadstena marknad,domboken	
1652	Håkan i Krokek och Bengt i Havrekullen stulit i Munkeryd,domboken	
1655	Joen	J V
1656	Olof i Munkeryd mökränkt Ingrid i Munkeryd, se domboken	
1658	Olof med hustru E.	JW
1659	Olof med hustru Elin	M
1661	den 23 augusti avled Olof Andersson i Munkeryd, enligt kyrkoboken.	
1663	Drängen Anders i Munkeryd anklagad för lönskaläge, se domboken	
1667	Stöld hos hustrun Elin Larsdotter i Munkeryd, se domboken	
1668	Tore i Kalvhult, skuld till Elin Larsdotter i Munkeryd, se domboken	

1675 Jöns, ”biskopsland”	J
1677 Hästar till gästgivargården i Holkaberg, se domboken	
1681 Anders och hustru, sonen Per, Sven med hustru o piga Ingrid	M
1682 Anders med hustru, Sven med hustru och d Jöns	M
1683 Anders Jonsson och Sven Svensson	Mil
1684 Anders Jonsson i Munkeryd, se domboken om dråpet i Börstabol	
1685 Anders och Sven	J
1687 Anders med hustru och piga Kerstin, Sven med hustru, dr Joen, p Elin, svent. Svens hustru Ingrid	M
1688 Anders med hustru, s Joen, p Kerstin, Sven med hustru, d Per, svent. Peders h Ingrid	M
1689 Anders med hustru, s Joen, p Kerstin, Sven med hustru, d Per, svent. Svens h Ingrid	M
1690 <i>hjälppte salig Anders i Munkeryd att slå gräs</i> , se domboken	
1690 Änkan h Ingeborg, s Joen, d ?, Sven med hustru, d Lars, svent. Svens h Ingrid	M
1691 Änkan h Ingeborg, s Joen, s Jonas, Sven med hustru, d Elin, dr Lars, svent. Svens h Ingrid	M
1692 Erik Björnsson i Tuna stal en stut i Munkeryd, se domboken	
1692 Sven i Munkeryd sålt en oduglig häst för 21 ½ daler, se domboken	
1693 Änkan h Ingeborg, s Joen, dr Lars, Sven och hustrun, s Knut, d Elin svent. Svens h Ingrid	M

Förklaringar:

J = jordeboken, BU = boskaps och utsädeslängd, M = mantalslängd,
 Älvsb = Älvsborgs lösen, RU = roterings och utskrivningslängd
 JV = jordebok för Vadstena län, JW = jordebok för Wisingsborgs grevskap,
 svent = sventjänare, en soldat

Detta var Munkeryds människor i äldre tider i tabellform. Här följer lite förklaringar till tabellen.

År 1571 fanns en bonde i Munkeryd som hette Lasse. År 1613 hette bonden Joen Larsson. Kanske var han en son till Lasse. Vi kan också se att det år 1613 och en tid framåt fanns fyra familjer i Munkeryd. Det är lite märkligt eftersom det i de flesta andra byar fanns bara en familj.

År 1621 hade Olof i Munkeryd sex hästar, fyra oxar, 14 kor, ett svin, 30 får och fem tunnors utsäde, detta också enligt en boskaps- och utsädeslängd. Men enligt en roterings- och utskrivningslängd från samma år bodde även då en man Joen i Munkeryd

Joens Joensson i Munkeryd

Joens Joensson - - - -, bonde i Munkeryd,
 H Elin Larsdotter - - - -,
 Barn: Anders - - - -, bonde i Munkeryd, se nedan
 Jon (1624), bonde i Sjögetorp
 Karin (1649), gift med Sven Esbjörnsson i Munkeryd,

Joens Joensson var sannolikt son till antingen Joens Larsson eller Joens Håkansson som vi har noterat 1613. Han var gift med Elin Larsdotter som

var dotter till Lars i Mörstorp i Gränna socken. Möjligen var det hans andra äktenskap. Joen, eller Jon, föddes troligen omkring 1590. Här nedan följer anteckningar från domböcker och andra källor.

År 1627 fanns Joen, Peder Nils och Olof i Munkeryd, totalt 9 personer enligt en mantalslängd.

Under åren 1631 – 1648 är Joen i Munkeryd uppräknad som nämndeman, först i Lysings härad och sedan i Vista härad, under Per Brahes tid, då bygden hörde till grevskapet.

År 1631 upptar mantalslängden Jon, med en gammal häst, en ung häst, en ox, en stut, två kor och en kviga, sex får, ett svin och 1½ tunnors utsäde. Där fanns också Olof som hade en gammal häst, en stut, två kor, två kvigor, fyra får, fyra getter och 1½ tunnors utsäde.

År 1637 nämner en militär källa Joen, Arvid skomakare, Ambjörn skräddare och Anders Skomakare. Det låter ganska väl befolkat i Munkeryd.

Under åren 1638-1640 nämner mantalslängden enbart Joen samt tillägger att Munkeryd är ett *biskopsland*.

Joen är nämnd även 1645 och 1646. År 1647 står även efternamnet, Joen Joensson. Han finns kvar även 1652 och 1655.

Den 5 februari 1634 tingsfördes Ingela i Munkeryd, en gift knektehustru. Hon anklagades för att hon hade *låtit sig belägras* av sin legodräng, Per Bengtsson, en ogift person, medan hennes man var i fiendeland. Båda erkände detta inför rätten. Vad straffet blev för denna illgärning har jag inte kunnat upptäcka. Det kunde bli dödsstraff på den tiden men oftast blev straffet mildrat i hovrätten.

År 1639 vid tinget i Heda den 24 maj begärde Anders i Skog i Åby socken *häradets vittnesbörd om den skada som han led av en oförmodlig våld.* Därvid förlorade han all sin egendom som han hade i Norrgården, och brann ett barn upp för honom och han och hustrun brände sig fördärvade. Han bad om två års frihet från skatter. Jon i Åeryd och Sven i Munkeryd var löftesmän.

Vid tinget den 8 juni 1643 anklagade Joen i Munkeryd Nils Håkansson Bränd för det han hade belägrat hans broders änka, Karin i Smedstorp. Eftersom denna *ärliga änka var lika ärlig och känd som mö*, blev denne Nils dömd för mökränkning till 40 daler. *Nils var en lösdrivare* uppgav domboken.

Vid samma ting kom för rätta Götar i Krokek och klagade över knekten Per i Gåsabol i Ödeshögs socken, som han misstänkte för att en natt ha stulit från honom. När han vaknade på morgonen och saknade sin egendom gick han till sina grannar och bad dem komma och syna vad som hänt. *Joen i Munkeryd samt Olof i samma gård kom dit om morgonen och fann i snön och i blöta jorden fotspår, lika med Pers skor, som de följde från Krokek till Gåsabol. Det fanns därutöver flera vittnen som sett spåren men som inte var med vid tinget. Målet uppskötts därför till nästa ting.* Hur det sedan gick i målet har jag inte kunnat få svar på.

Gästabudet i Boeryd

Den 7 juni 1648 hölls ting i Vista härad i Bunnström. Bygden hörde då till Wisingsborgs grevskap. Där vid tinget klagade Joen i Munkeryd på *Olof Träben* som bodde i en backstuga på Uppgränna ägor rörande någon sak. Denne Olof Träben hade dessutom påstått att Joen i Munkeryd hade slagit ihjäl Olofs Träbens fader. Rätten påpekade då att denna sak hade redan avdömts och Joen hade blivit friad. Olof Träben dömdes därför att böta 40 daler i treskiftes.

I detta mål skymtade något som hänt tidigare. Vi fick gå tillbaka till 1635 för att hitta svaret.

Den 4 juni 1635 hölls ting i Reaby. Då framträdde Nils Nilsson, Olof Nilsson och deras moder Margareta Nilsson och deras släkt på Visingsö. De klagade till Jon Jonsson i Munkeryd och påstod att han vållat deras faders död, Nils i Gudsbacka (=Brahehus) i Gränna socken. Det hade skett genom att Jon påstods ha slagit Nils i huvudet med en tallrik vid ett gästabud i Boeryd.

När Nils kom hem från gästabudet sade han *Nog har jag varit på gästabud, jag fick hugg av Lasses måg i Mörstorp* (Joen i Munkeryd). Nästa morgon sade han *Jag har inte orkat sova i natt av hugget jag fick*. När han med sina söner, Nils och Olof gick ut på dagens arbete blev han liggande och orkade inget. Några dagar därefter var han i Kleven *på ett byte hos sin styvfader*. Han red hem därifrån men därefter avled han.

Länsmannen Måns Haborsson, Måns i Åsa och Lasse i Haga som talade med honom dagen innan han dog hade frågat honom om han hade ont efter det hugg han fått med tallriken. Han hade då svarat *Nej, men jag haver blod i mitt bröst, det har jag haft länge, jag tror det drager mig till döds, det får jag känna i morgon, jag får låta koppa mig*. Till sin hustru hade han också sagt *Lever jag år och dag så skyller jag inte Joen för min död, men dör jag förr, då skall han svara för min död*.

Vittnen intygade att det efter slaget mot huvudet varken syntes *blått eller blodigt*. Det framkom också att Nils i Gudsbacka *tillförne blivit huggen i huvudet med ett svärd, och där togs då ut ben, och sedan läktes huvudet igen, till dess det nu på nytt blev slaget*.

Joen Joensson tillfrågades om han slog honom i huvudet med tallriken. Han svarade då *Jag slog honom inte med tallriken, för han slog tallriken utur handen på mig, men med fingrarna slog jag honom i pannan*. Nils i Porsarp och Lasse i Getingaryd intygade detta. Anders i Kaxtorp som också var med i Boeryd berättade att Nils i Gudsbacka sagt till honom: *Jag har så ont i huvudet sedan 14 dagar att jag inte vet vad jag vill, och för några dagar sedan om natten blev jag kramad av ett troll mellan Törestorp och Boarp. Sedan har jag haft så ont att jag är all fördärvad*.

Arvid i Bunnström och Jöns i Jordstorp vittnade och berättade samma. Kyrkoherden herr Jon i Gränna vittnade, att när han fått höra om Nils död hade han frågat hans närmaste om de kunde skylla Joen Joensson för hans död. De svarade alla att det kunde de inte göra.

Vidare har sex ärliga dannemän, Lasse i Kopparp, Nils i Porsarp, Lasse i Öja, Lasse i Narbäck, Peder i Stava och Jon i Målskog, vittnat och sagt att de synat Nils i Gudsbacka efter att han dött och att på honom syntes *varken blått eller blodigt*.

Joen Joensson tillfrågades om han med lag och ed kunde värja sig, att han icke vållat hans död. Joen svarade att det ville han göra, med tolvman-naed.

Den 9 oktober 1635 stod tinget åter i Reaby. Joen i Munkeryd med dessa ärlige och gode dannemän, Bengt i Svinåsen, Nils i Glasfall, Carl i Krokek, Bengt och Peder i Krokek, Lasse i Amundeby, Lindorm i Torp, Peder i Kaxbol, Lasse i Stavreberg, Håkan i Näteryd, Lasse i Holkaberg och Jöns i Stava, gjorde ed på bok, och bad sig så Gud hjälpe till liv och själ, att han icke är vållande i Nilses död i Gudsbacken. Därmed blev Joen i Munkeryd friad, till dess högre skäl finnas.

Om Jon Jonsson i Munkeryd skulle kunna skrivas en roman.

Olof Andersson

Olof Andersson möter oss i längderna då och då. År 1621 hade Olof en häst, en stut, två kor, två kvigor, fyra får, fyra getter och han hade åker till 1½ tunnor utsäde. År 1627 fick Olof i Munkeryd böta 40 daler. Han hade gått i borgen för Olof Skräddare, ingen ekonomisk borgen utan en borgen där han lovat att Olof Skräddare skulle inställa sig till tinget. Olof Skräddare hade gjort sig skyldig till *mökränkning mot Kerstin Nilsdotter i Sväm. Men Olof Skräddare inställde sig inte, och Olof Andersson fick böta.*

Den 13 maj 1644 beskrev kronans befallningsman vid tinget i Heda att den kronogård i Munkeryd som kvartermästaren Olof Andersson *tjänt för i 14 år är halvt nerväxt. Den är så vedervärd och fördärvad, husen är mestadels avtakade och förödda. Möjligen kunde mangårdshusen sättas i skick men de övriga husen är helt odugliga. Åkrarna har till en tredjedel legat i lina och gärdesgårdarna har fallit. Men något har ändå Olof bättrat på sedan han nu efter 14 år kommit hem från krigen i Tyskland.*

Olof Andersson var kvartermästare och förmodligen hade han halva Munkeryd som boställe. Han var sedan i Tyskland och krigade och då förföll gården. Tydligt hade han ingen som skötte den. Vi möter här lite krigshistoria. Olof Anderson hade som kvartermästare deltagit i krigen i Tyskland.

Han var sannolikt också med den dimmiga morgonen vid Lützen den 6 november 1632, den dag då Gustav II Adolf stupade. Olof Anderson kom tydligt hem till Munkeryd 1644. Om han då fick stanna kvar hemma eller om han fick återvända till nya krig, det vet vi inte. Vestfaliska freden slöts 1648. Om inte förr borde Olof då ha kommit hem till Munkeryd igen.

Olof Andersson avled i Munkeryd den 23 augusti 1661. Olof var troligen gift med Elin Larsdotter.

Den 27 september 1652 på tinget i Vista härad anklagades Håkan i Munkeryd för att han på Vadstena marknad stulit från en klensmed i Linköping *ett skrin med lås, fyra par sporrar, ett par stångebylstänger, ett par gaddebylstänger, tre skrinlåsar, ett par vita stickestrumpor m.m.* Målsäganden sade sig hava förlikts med den anklagade och fått 80 daler kopparmynt. Befallningsmannen visade med brev från klensmeden Knut Svensson att så var fallet. Håkan i Munkeryd tillstod sitt brott.

Han dömdes så efter Tjuvabalkens sjätte kapital att undergå det straff där omtalas. (Låter som dödsstraff?)

Vid samma ting anklagades Håkan i Krokek och Bengt i Havrekullen för att de stulit lädret af en smedjebälg för Jon i Munkeryd. De kunde inte neka till detta, stöldgodset hade anträffats hos dem. På deras egen bekännelse dömdes de efter sjätte kapitlet i Tjuvabalken att undergå det straff där omtalas. Dock blev domen i all underdånighet underställd hans grevliga nåde. Hur det sedan gick vet jag inte.

Den 9 juni 1656 vid tinget i Gränna anklagades Olof i Munkeryd för att ha mökränkt Ingrid i Munkeryd. Han ville inte gifta sig med henne och han dömdes att böta 40 daler.

Joen i Munkeryd är inte omnämnd efter 1654, endast hans smedjebälg, se ovan. Möjligen är det hans hustru år 1655 som omnämnes. Åren 1658 och 1659 nämnes Olof med hustru Elin. År 1661 dog Olof Andersson, troligen samme kvartermästare Olof Andersson som under åren 1630-1644 stridit i Tyskland.

Vid tinget i Gränna den 22-23 februari 1664 var *konan* Kerstin Linnarsdotter i Harsbol, anklagad för att ha låtit råda sig med barn. Hon berättade att hon tjänat piga i Munkeryd och där hade drängen Anders i Munkeryd ute på fähusrännnet lägrat henne. Det var i fjol, mellan Kyndelsmäss och Vårfrudagen och sedan födde hon ett barn senaste Andreasdag.

Men Anders i Munkeryd nekade *nu som förr till att han hävdade henne*. Börje i Glasfall, en gift man, var också *kommen i ett löst tal för samma kona, sedan hon hade genom Tore i Kulhult bett att få tala med Börje. Men Börje nekar högeligen till att någonsin ha haft lägersmål med henne. Konan nekar också till detta. Hustru Marit i Glasfall, en ärlig hustru, som var hos konan när hon födde sitt barn, vittnar att konan vid födseln bekände att Anders i Munkeryd hade belägrat henne. Nämndens mening var att emedan saken är mörk uppsattes ärendet till vidare rannsaking*. Så beskrev domboken detta mål. Jag har inte funnit något slut på målet.

Joen Jonsson i Sjögetorp hade vid tinget 1667 den 26 september anklagat drängen Per Nilsson från Krokek för att ha stulit pengar från hans moder Elin Larsdotter i Munkeryd. Joen berättar att *vid skördetiden när allt folket i Munkeryd var ute på gårdet hade Per strax efter middagsmåltiden när han vattnat några hästar gått in i Elins stuva och stängt förstuvudörrarna efter sig. När hustru Elin kom hem och tagit slutlåsen från dörrarna och kom in i stuvan stod Per mitt på golvet där penningarna bortkom. Per säger sig ha stängt dörrarna för att inte hundarna skulle komma in. Han var där för att dricka mjölk. Hustru Elin säger att ingen mjölk var rörd. En trovärdig man, Lars i Mörstorp, berättar att när Per Nilsson var hos honom för sex år sedan stal han en lie, vilket Per Nilsson också nekar till.*

Nämnden och flera av tingsallmogen tycks ha varit av uppfattningen att Per stulit pengarna, särskilt som han medan han var i stuvan hade dörrarna förbommade. Nämndens mening var att Per vid nästa ting kunde fria sig med edgång från misstanken. Troligen slutade detta mål med att Per dömdes till böter, men att han aldrig erkände något brott.

Vid tinget 1668 pålades Tore i Kulhult att till avlida hustru Elins arvingar i Munkeryd betala 6 ¼ daler kopparmynt som han tillstod sig vara skyldig.

Nu hade således Joens hustru i Munkeryd, Elin Larsdotter, avlidit. Joen Jonsson i Sjögetorp var hennes son, liksom också Anders Jonsson i Munkeryd.

Enligt jordebok och militära uppgifter fanns 1675 en Jöns i Munkeryd, 1684 fanns här Anders Jonsson och Sven Svensson, likaså 1685. År 1698 dog Jon Jonsson i Sjögetorp. Han var född i Munkeryd 1624.

Gästgivaren Arvid Svensson i Narbäck besvarade sig 8 juni 1677 vid tinget i Gränna över att Nils Bryngelsson i Holkaberg tillfogat honom förfång. Gästgiveriet var på den tiden delat mellan Narbäck och Holkaberg. Gästgivaren i Narbäck skulle få skjutsar norrut och gästgivaren i Holkaberg skjutsar söderut. Nu hade Nils Bryngelsson i Holkaberg tagit även skjutsar norrut och då lånat hästar både i Stava och i Munkeryd. Rätten dömde honom att böta 40 daler.

Ting i Holkaberg 1684 om dråpet i Börstabol

Den 10 april 1684 hölls det ting vid gästgivargården i Holkaberg. Bakgrunden var ett dråp i Börstabol. En piga i Börstabol, Anna Stensdotter, hade blivit vådaskjuten av en dräng där, Sven Månsson. Av uppgifterna i målet framgår att Anna Stensdotter var från Häggestad. Det framgår också att Anders Jönsson i Börstabol, Olof Jonsson i Brodderyd och Anders Jonsson i Munkeryd var gifta med var sin syster till den döda pigan Anna Stensdotters moder. De var då i det fallet målsägande. Se vidare under Börstabol och Holkaberg.

Vid tinget den 13 februari 1690 i Åby klagade Måns Larsson i Kopparp mot sin granne, Nils Bryngelsson i Holkaberg och berättade att förliden *sommar i bärgslatiden hjälpte vi Munkerydsbonden, salig Anders att slå gräs. Vi kom dit en söndagsafton. Då kom också Anders Brujk, ryttare i Härsta, som tjänar för sventjänare Måns i Kopparp och då var också Nils Bryngelsson i Holkaberg där inne. Han var helt drucken och började någon ordväxling med Anders Ryttare. Han frågade bl. a. om de fick färskt kött att äta i Kopparp, men Anders gick strax sin kos. Då sade Nils Vem skall svara till kvigorna som kom bort för Jöns i Röjan. Måns Larsson inlämnade skriftligen denna berättelse till rätten.*

Rätten konstaterade att Nils i sin dryckenskap *ytrat obetänkta ord* och dömde honom att till Ödeshögs kyrka böta en kanna vin samt lägga till de fattiga i armbyssan en daler silvermynt och därutöver betala rättegångskostnaderna.

Boskapsstölder

Vid tinget den 17 januari 1692 i Åby åtalade länsmannen Harald Arvidsson tjuven Erik Björnsson. Denne hade förts till tinget från Vadstena slottsfängelse. Han var misstänkt för tjuvnad såväl här i häradet som i Småland, enligt följande:

- 1) *inkom fältväbeln Sven Jakobsson Trana från Långliden i Gränna socken och klagade över att Erik från honom för ungefär 2½ år sedan stulit en kviga, tre år gammal, samt en häst vid sistlidna Bartholomeitid, vilken han köpt av en granne Johan Berg för sju daler silvermynt. Tjuven Erik*

- tillstod sig ha stulit kvigan och sålt den till sin husbonde, rusthållaren Hans Esbjörnsson i Råby för 10 daler kopparmynt, men nekade helt till hästen.
- 2) Bonden Lars Månsson i Vendelstorp påstod att Erik från honom sistlidne sommar mellan pingst och midsommar stulit en nytämjd svart stut, ungefär fem år gammal. Erik Björnsson bekände att han stulit den. Han sålde den sedan till sin styvfader, Per Jonsson på Gräsbergs ägor, för 10 daler kopparmynt. Per Jonsson tillfrågades om han inte borde misstänkt att stuten var stulen. Per nekade till detta och sade att han sålt stuten till Per i Fagerhult för sex daler kopparmynt samt ett spann råg. Lars Månsson i Vendelstorp hävdade vidare att Erik vid samma tillfälle också från honom stulit en svartjälmet kviga, fyra år gammal, som Erik sedan sålt till Anders i Kulltorp.
 - 3) Tjuven Erik tillstod också att han den tiden stulit en brun ko, som tillhörde hustru Ingiäl i Gränna stad. Denna ko gav sedan Erik till ryttmästaren på Lindekullen som städja för Tuna gård.
 - 4) Lars Persson i Kvarntorp i Gränna socken klagade och sade att Erik från honom 8 dagar före sistlidna Bartholomei stulit en kviga om 2½ år. Erik erkände detta och uppgav att han sedan sålt den till salig Grötters änka i Ödesjö by.
 - 5) Anders Månsson i Folkarp i Adelövs socken hävdade att Erik från honom sistlidna Olofsmässa stulit en stut om tre år. Erik bekände sig ha tagit den och uppgav att den nu är hos Lars i Skog.
 - 6) Så tillstod tjuven på tillfrågan att han för något mer än två år sedan stulit en vit och svartfläckig kviga från torparen Per Jonsson i Getingaryd och att samma kviga nu är skälleko i Tuna.
 - 7) Bonden Bengt Andersson i Ulfsbo och Adelövs socken klagade också och sade att Erik i fjol vid Brittmässa från honom stulit en vitryggig stut om tre år, som Erik bekände sig ha tagit och uppgav att den stuten numera är till forning hos Anders i Gumby.
 - 8) Hustrun Elin Jonsdotter i Graven i Adelövs socken klagade över att Erik från henne stulit en stut och en kviga, bägge rödbrokiga, vartill Erik helt nekade.
 - 9) Soldaten Nils Persson i Uppgränna by uppgav att Erik från honom vid sistlidna Bartholomeitid stulit en svart kviga om fyra år. Erik tillstod sig ha stulit kvigan och slaktat den i skogen. Erik sade sig ha en fjolkalv i Tuna som Nils kan få. Nils sade sig vara nöjd därmed, eftersom tjuven inget annat hade.
 - 10) Tjuven Eriks styvfader, Per Jonsson på Gräsbergs ägor, förmanades allvarligen att bekänna vad han visste om sin styvsons tjuverier och om han icke varit med honom på något ställe eller kanske rått honom. Per nekar först härtill, men omsider bekänner han sig gråtande att han har bedragit mig därtill. Härads hövdingen uppmanade Per att bekänna, varefter Per bekände sig ha varit med två gånger, i Vendelstorp i höstas där de stal en stut och den tog sedan Lars igen. Sedan tog de tre får hos Sven i Aleryd. Två av dem sålde de till Per i Fagerhult. Det tredje var en bagge och den slaktade de och tog halvparten vardera. Per nekade till att ha varit med om mera. Men han berättade att under våren i fjol kom Erik hem med en röd och vitstjärnig stut som han sade sig ha köpt av en grännabo. Men Per trodde ändå att den var stulen. Han bad Erik akta

sig för sådant. Nils i Östra Haddåsen köpte stuten och sålde den sedan till Jöns i Gyllinge för ½ tunna säd och 1 (skålpund?) kött. Sedan om hösten hade Erik en svart och vitfläckig kviga, som han sade sig be-
kommit av hustru Ingrid i Skog. Denna kviga är nu skälleko i Tuna.

Sedan inkom ock följande häradsbor och klagade över att dessa tjuvar också stulit från dem åtskilliga kreatur, såsom:

- 11) Gamle länsmannen Per Andersson i Bankaby klagade över att Erik Björnsson från honom stulit en tjur om 2½ år, en kviga om 3½ år samt tvenne ungfår, varav det ena var en bagge med hans märke under ena örat inskuret. Tjuven Erik tillstod sig ha stulit tjuren och sålt den till en borgare i Gränna vid namn Nils Schierling för 7½ daler kopparmynt, bekände sig också ha stulit kvigan men att länsman redan fått betalt för denna. Några får vill han inte bekänna.
- 12) Framsades åter tjuven Eriks styvfader, Per Jonsson på Gräsbergs ägor. Han förmanades allvarligt att som rätten nogsamman kan se och pröva det han stulit mera. Omsider svarade han att han för ungefär 15 år sedan ihop med soldaten Håkan i Gåsabol stulit hos salig hustrun Kerstin i Narbäck två stycken barkade hudar och fyra barkade skinn. Därav tog de hälften vardera och sedan när jag var borta kom min bror, Nils Jonsson i Stora Moliden till min hustru och tog hudar och ett skinn. Jag fick en halv tunna korn. Skinnen lät jag göra skor av.
- 13) Per Jonsson bekänner också att han tillika med sin styvson Erik i Tuna i fjol somras stulit en kviga om 3½ år hos Per Gullring i Öna och nu är i Tuna, som Erik också tillstod.
- 14) Per Jonsson sade också att hans styvson Erik i Tuna tillika med Pers son Peter i Fagerhult stulit en sugga i höstas från änkan hustru Elin Jonsdotter i Tingstad. Och de gödde suggan där i torpet och sedan slaktade de den och tog hälften vardera. Fläsket hängde ännu kvar i Fagerhult. Änkan hustru Elin klagade och sade att i fjol bortstals två får för henne. Hon trodde att Per Jonsson och Erik tagit dem. Per nekade helt till detta, men erkände att han från hustru Elin stulit en slipsten.
- 15) Bonden Sven Esbjörnsson i Munkeryd klagade att från honom bortstals en tre år gammal och omärkt stut sistlidna september. Per Jonsson bekände och sade att hans styvson Erik i Tuna stulit den stuten och slaktat den i Fagerhult. Huden var visst ännu kvar där, och som de bekänt för honom fick de halvparten av köttet i Fagerhult. Per Jonsson sade därefter att nu visste han intet mera.
- 16) Länsmannen föreställde Pers son Peter i Fagerhult, ungefär 20 år gammal, vilken på tillfrågan bekände att han varit med Erik i Tuna och stulit suggan från änkan i Tingstad. Han hade givit fyra kannor korn till att göda den med. Bekände också att han hade fläsket kvar i Fagerhult. Rätten uppmanade Peter att bekänna någon mera tjuvnad men Peter sade sig icke veta mera.
- 17) Per Ingiälsson i Fagerhult tillfrågades om han icke varit med och stulit stuten från Sven i Munkeryd, men nekade härtill. Tjuven Erik inkallades för konfrontation med Per, eftersom Erik först icke ville medge att Per visste om stuten. Men omsider medgav han att han berättat för Per och hans hustru att han stulit stuten i Munkeryd. Sedan uppgav Erik att han också berättat för Per i Fagerhult om de två fåren som stals i Aleryd, en

- bagge från änkan och ett får från Bengt och sedan det tredje fåret från pigan Ingeborg Hansdotter i Aleryd.*
- 18) *Lars Jonsson från Jusseryd klagade att denne Erik i Tuna från honom i september stulit en kviga, två år gammal. Tjuven Erik tillstod detta och sade sig ha sålt den till torparen Lars Larsson på Skogs ägor för att denne skulle föda en tjur åt honom över vintern. Torparen Lars Larsson vitsordade uppgifterna.*
- 19) *Måns Larsson i Kopparp klagade och sade att tjuven Erik för honom förliden sommar i skogen stulit en tjur om 2½ år och en kviga om tre år. Erik bekände sig ha stulit en tjur, som han sedan sålt till Per i Narbäck för fem daler kopparmynt, men nekade helt till kvigan. Per i Narbäck sade att han köpt en stut och en kviga av Erik i Tuna.*
- 20) *Pigan Ingeborg i Åeryd klagade över att Erik för henne förliden sommar mellan pingst och midsommar stulit en kviga som han sedan sålt till Per i Narbäck. Erik bekände också att hans styvfader, Per Jonsson på Gräsbergs ägor stulit ett Lockakahr från soldaten Per Alegren och sedan sålt det till Fogeryd för sju daler kopparmynt.*
- 21) *Per Svensson i Narbäck klagade och sade att tjuven Erik Björsson för honom stulit tre ungnöt, två stutar om två år, en stut om 2½ år samt två baggar. Dessutom hade han stulit tre nöt som ägdes av hans svägerska, änkan hustru Anna i Erstorp. En var en rödryggig stut om fem år och de två andra var kvigor om 2½ år. Erik tillstod tjuvnaden och sade sig ha slaktat de två ungnöten, baggarna sålde han till Per i Vantekullen.*
- 22) *Änkan, hustru Brita Jonsdotter i Stavreberg beskyllde tjuven Erik för att han från henne sistlidna pingstdag stulit en svartbrun tjur om tre år gammal samt en röd och vit stut om 4½ år. Detta bekände Erik och sade sig ha sålt stuten till Jöns i Gyllinge för sju daler kopparmynt samt kött och en halvspann råg och en halvspann korn. Jöns sålde sedan tjuren till Nils i Östra Haddåsen.*
- 23) *Daniel Larsson i Ruskilsby klagade också och tjuven Erik erkände att han med Per i Gräsberg vid midsommartiden i fjol stulit från Daniel en rödhjälmet ko. De slaktade sedan kon och tog hälften var och kanske ligger något kvar i Gräsberg hybbeln. Så bekände också tjuven Erik att han stulit en svarthjälmet tjur om tre år från Daniel Larsson och den sålde han sedan till Jöns i Lakarp för fem daler kopparmynt. Men då var Per inte med honom.*
- 24) *Jöns Jonsson i Röjan på Holkabergs ägor klagade att Erik från honom för två år sedan bortstulit en röd kviga. Erik tillstod detta och sade den vara slaktad.*
- 25) *Jöns Månsson i Lakarp beskyllde Erik för att han från honom stulit en rödbrokig stut på 7:e året. Erik tillstod detta och sade att Hans i Råby fick samma stut och han senare fått bort stuten på lega till Per i Skölleby. Hans i Råby visste inte om att stuten var stulen, säger Erik.*
- 26) *Knut Jönsson i Tuna som förr varit i Vantekullen tillstod på fråga att han varit med tjuven Erik till Lindekullen. De hade då med sig en ko att giva i städja.*
- 27) *Olof Jonsson i Sjögården klagade också och sade att för honom och hans far, Jon i Sjögetorp, för halvfridie år sedan bortstals tvenne rödhjälmeta stutar och året före bortstals för Jon i Sjögetorp en röd kviga.*

Han menade att Erik och Per Jonsson tagit dessa, men Erik och Per nekade helt.

Rätten frågade om några flera hade klagomål mot dessa tjuvar. Länsman sade stort välkommen till flera som hava mist sina kreatur och egendom, när de nu får höra om dessa tjuvar. Per och Erik förmanades att bekänna någon mera tjuvnad men de nekade alldeles till mera sådant. Rättens bedömning var att alla stölder ännu icke var uppklarade och målet uppsköts till nästa ting.

Vad detta mål fick för avslutning vet jag inte. Vi kan förmoda att det blev dödsdomar.

Från 1693 fördes kyrkoböcker i Ödeshög och därmed har vi en klarare bild av vilka människor som fanns i byarna. Man kan där också få en del uppgifter om människornas tillvaro.

År 1692 vid ordinarie sommaringet den 20 juni i Åby klagade rådmannen Tore Anderssons änka hustru Maria Sandelin i Skänninge till bonden Sven i Munkeryd. Hon påstod att Sven i Munkeryd för ett år sedan till henne sålt ett odugligt brunt sto för 21½ daler kopparmynt. Därpå svarade Sven att han på Vadstena marknad till henne sålt ett *färdigt sto* och att han med trovärdiga vittnen vill och kan bevisa detta.

Rättens beslut blev att såsom denna hästhandel skett i Vadstena, alltså remitteras målet till Vadstena Rådhus. Hur det gick där vet jag inte.

Vid tinget den 8 oktober 1702 ett mål rörande städja mellan bonden Per Jönsson i Munkeryd och Jon Larssons son Jöns Jonsson på Stora Krokeks ägor. Jon Larsson berättade att pojken hade varit sjuk och hade hela tiden ”*varit borta vid Medevi, sjuk med hans sjukliga styvdotter*”.

Rätten dömde efter Kongl. Legohjonsstadgan och pålade pojken Jöns Jonsson att gå i Per Jönssons tjänst, eller betala Per Jönsson ett års lön med 15 daler kopparmynt. Per Jönsson är ett okänt namn i Munkeryd, kanske bodde han här tillfälligt. Kanske var han bror till Anders Jönsson, se nedan.

Anders Jönsson - - - -, bonde i Munkeryd,

H Ingeborg Andersdotter (1628)

Jon (1669), bonde i Munkeryd, se nedan

Uppgifterna är få om Anders och Ingeborg. De bodde och brukade i Munkeryd. Anders var sannolikt son till Joen Jonsson och hans hustru Elin Larsdotter i Munkeryd. Joen eller Jöns är omnämnd från 1627 och framåt i Munkeryd. Anders hade en broder i Sjögetorp, född 1624 och död i Sjögetorp 1698.

Anders dog 1684 men är upptagen i 1685 års jordebok. Ingeborg Andersdotter var troligen från Häggesta och hon dog 1712, 84 år gammal. Hon hade en syster som var gift i Börstabol, en syster i Brodderyd och en syster i Häggestad. Hon hade varit gift med Anders i 30 år, kanske från slutet av 1650-talet och fram till Anders död 1684.

Jon Andersson	(1669), bonde,
Erland Hansson	(1670), gift 1712 med Kerstin Håkansdotter
Kerstin Håkansdotter	(1680), d t Håkan Svensson i Stava.
Barn: Anders	1701-06-21, kyrkoherde i Väderstad, se nedan
Anna	1703-09-07
Håkan	(1708)-, g m Maria Hansdotter från Åby Sörgård
Måns	1713-03-30, gift
Brita	1714-12-07, död 1717 i kopporna
Brita	1716-12-06,
Maria	1718-09-23, g 1738 med Peter Hansson i Åby Sörgård
(Maria)	1721-02-02,
Kerstin	1723-08-10, g 1748 m Pär Bengtsson i Börstabil

Jon Andersson var bonde i Munkeryd efter sina föräldrar, Anders Jönsson och Ingeborg Andersdotter. Han gifte sig år 1700 med Kerstin Håkansdotter från Stava, dotter till Håkan Svensson och hans hustru Ingrid Jönsdotter. Jon Andersson dog av slag den 21 oktober 1709 vid Östad när han var på hemväg från en resa. Han blev 40 år gammal. Hans hustru gifte sig sedan med Erland Hansson från Harsbol, son till Hans och hans hustru.

Erland Hansson förekommer flera gånger i domboken. På 1740-talet uppges Erland och Kerstin vara på *undantag*. Erland dog 1751 av bröstsjuka och av ålderdoms svaghet. Kerstin dog 1771 av ålderdom, 91 år.

Sonen Anders, född 21/6 1701, gick i skola på Visingsö, studerade 1722 vid Lunds universitet. Han prästvigdes 1732, var pastor och rektor vid Vadsstena skola åren 1738 - 1756 och samtidigt kyrkoherde i Orlunda.

År 1756 blev han kyrkoherde i Väderstad. Död 25 oktober 1773. Vi ser här en bondson från Munkeryd som studerade vid Lunds universitet från 1722 och ett antal år framöver, blev pastor, rektor och kyrkoherde. Han tog namnet Palmeroth.

Till sommaringet 1716 hade Erland Hansson instämt Anders Andersson i Sunneby för att denne när Erland vid ett besök i Sunneby slagit Erland till marken, där Erland sedan blivit sparkad av sin häst så att han fått skador i huvudet. Erland hade åkt till Sunneby för att hämta en skruv *och en kvarnsko*, som skulle tillhört Erlands fader vid kvarnen i Sunneby. Det var vid en ordväxling rörande äganderätten till dessa saker som Erland råkade falla över fimmelstängerna på släden.

Hästen stod förspänd och blev skrämnd och började sparka. Erland blev illa sparkad och blev som *en halvdöd människa inburen i stugan med huvudet blodigt*. Inför rätten uppmanades de att i denna tvist söka uppnå en vänlig förening eftersom den skada som vållats Erland endast var en olycklig händelse. Efter en stunds samtal inkom de åter inför rätten och omtalade att de kommit överens.

Rusthållaren Hans Andersson i Åby Södergård hade till sommaringet 1717 instämt Erland i Munkeryd och Knut i Holkaberg för att de förra våren tagit hans tjänstedräng Jonas Persson till ryttare för Munkeryds rusthåll. De hade lovat att i hans ställe ordna en annan dräng. Erland Hansson medgav att drängen vid den tiden kommit från Hans Andersson och blev ryttare för

Munkeryd. Men förnekade att han lovat att ordna en annan dräng åt honom. Målet slutade troligen med förlikning.

1717 den 19 dec hölls extrating i Öninge. Förre gästgivaren Sven Persson i Holkaberg hade anklagat rusthållaren Erland Hansson i Munkeryd som på något sätt vållande till att Sven Perssons son dött. Tingsrätten friade Erland i Munkeryd. Hovrätten fastställde sedan detta.

Erland Hanssons dotter Maria var enligt en tingsnotis från 1737 trolovad med drängen Sven Månsson i Siggeryd. Denna trolovning ville Erland Hansson häva, trots att trolovningen var fästad med vittnen och gåvor. Det var Maria själv som ångrat sig. Sven Månsson ville ha trolovningen fast förklarad och krävde ersättning för all omkostnad. Erland Hansson ville inte tvinga sin dotter. Det skymtar också att hennes moder bett henne att mottaga gåvorna. Fadern, Erland Hansson, hade inte varit med vid trolovningen. Rätten betraktade denna trolovning som olaga och båda fick böta. Maria blev senare gift med Peter Hansson i Åby Sörgård.

Erland Hansson och Håkan Jonsson hade varit i Lilla Krokek och bevittnat ett testamente av bonden Nils Månsson. Efter Nils Månssons död ansåg sig hans hustru Maria Andersdotter vara missgynnad i testamentet och hade instämt Erland och Håkan till sommaringet 1737. Rätten fastställde dock testamentet.

Sven Esbjörnsson	(1644), bonde, död 1696
H Karin Jönsdotter	(1649), död 1696, d t Joen i Munkeryd (?)
Barn: Knut	(1676), gift se nedan
Elin (?)	---, g m Nils Hansson i Harsbol, bosatta i Öninge.

Sven Esbjörnssons bakgrund är okänd. Han hade en bror, Hans Esbjörnsson som var bonde i Råby samt en syster, Anna, som var gift och bosatt i Sväm. Karin Jönsdotter var möjligen en dotter till den Joen (Jöns) som på 1640- och 1650-talen var bonde i Munkeryd, och i så fall en syster till Anders ovan. Karin hade varit gift tidigare, okänt med vem. Äktenskapet med Sven Esbjörnsson ingicks 1672.

Båda dog i juni månad 1696, hon den 6 juni och han den 14 juni. Båda begrovs samtidigt, *bägge en söndag i en grav begravda*. Svens fader hette Esbjörn, därom är vi säkra. Namnet förekom sällan. Det fanns en Esbjörn Larsson på 1640-talet i Falla i Adelöv. Det fanns en Esbjörn Josefsson i Norby i Lommaryd vid samma tid. Det är de enda Esbjörnar som jag funnit men det fanns nog flera.

Knut Svensson	(1676), bonde, s t Sven Esbjörnsson ovan
H Kerstin Persdotter	(1675), d t Pär Svensson i Narbäck.

Knut och Kerstin gifte sig 1697. Han var son till Sven Esbjörnsson och Karin Jönsdotter. Kerstin var dotter till Pär Svensson och Kerstin Jönsdotter i Narbäck. Knut övertog den ena av de två gårdarna i Munkeryd efter sina föräldrar. Omkring 1715 flyttade de till Holkaberg och övertog gästgiveriet där. I samband därmed sålde Knut sin halvgård i Munkeryd för 200 riksdal-

ler till Erland Hansson ovan. Erland Hansson blev därmed ensam ägare till Munkeryd.

1696 gifte sig Nils Hansson från Harsbol med Elin Knutsdotter i Munkeryd. De bosatte sig sedan i Öninge. Nils Hansson var sannolikt bror till Erland Hansson, se nedan. I domboken för 1707 uppges att Nils Hansson och Knut Svensson var smågrar.

Elin Knutsdotter var möjligen syster till Knut Svensson, kanske dotter till Karin Jönsdotter i hennes första äktenskap. Vid tinget 1707 uppvisades också ett kvitto av den 13 dec. 1704 som troligen utgjorde ersättning för Elin Knutsdotters arvslott i Munkeryd.

I Munkeryds ryttartorp fanns vid denna tid flera ryttare omnämnda. Ovan har nämnts Jonas Persson. Det fanns också en Erik Bergman med hustru Anna. Lite osäker är jag på dessa uppgifter. Klart är att ryttaren Erik i Munkeryd den 7 december 1714 var dopvittne när Brita Erlandsdotter i Munkeryd döptes.

Nio dagar senare var ryttaren Erik från Munkeryd dopvittne i Öjan. Därefter återvände Erik ut i kriget. I mantalslängd för 1725 finns en ryttare Bergman med sin hustru Anna noterade i Munkeryd. Om denne hette Erik i förnamn är jag inte säker på.

Det fanns givetvis också drängar och pigor i byn. En av dessa, Jöran Johansson, född i Adelöv, gifte sig 1707 med en piga i Munkeryd, Ingiäl Andersdotter. Han fick också böta för *otidigt sängalag*. Man fick inte gå till sängs för tidigt, inte ens med den kvinna som man friat till.

Göran och Ingiäl flyttade sedan till Lilla Krokek och därefter till Hårstorp som var Ingiäl Andersdotters föräldragård. Hennes farfar var Sven Månsson i Narbäck.

Håkan Jonsson	(1708), bonde,
H Maria Hansdotter	1706-05-14,
Barn: Maria	173?, g 1756 m Olof Larsson i Staffanstorp
Jonas	1730-05-09, ofärdig, g m Maria Svendsdotter i Gåsabol
Anders (Lars ?)	1731-07-23, g 1770 m p Lena Andersdotter i Lakarp
Petter	1732-10-15, död 1737
Peter	1734-09-24, g 1771 m Maria Håkansdotter i Fogeryd
Dotter ?	1736-03-05, död 1736
Son	1737-05-05, död 1738 ?
Anna (?)	1738-07-02, död 1738 ?
Karin	1741, död 1742
Jon	1742-02-06, död 1744 (Erik två år gammal ?)
Son	1744-01-13,
Hans	1746-12-10, g 1779 med Maria Svendsdotter i Kopparp
Sara	1745, g 1776 med Olof Johansson i Kushult

Håkan var son till Jon Andersson i Munkeryd och hans hustru Kerstin Håkansdotter. Maria kom från Åby Södergård och var dotter till bonden

Hans Andersson och Kerstin Persdotter. Håkan och Maria tillträdde som bönder i Munkeryd någon gång omkring 1728.

De hade flera barn som dog i späda ålder. Håkan Jonsson förekom då och då som bouppteckningsman och förmyndare. Håkan dog 1786 *i en rolig ålder av 79 år*. Maria Hansdotter dog av bröstsjuka 1778. Bouppteckningen efter Håkan Jonsson 1786 upptog tillgångar för 154 riksdaler, vad gäller den lösa egendomen. Det uppstod tvist om detta arv vid sommaringet 1787.

Sommaringet 1753 hade Håkan Jonsson och Jonas Erlandsson instämt Nils Jonsson och Per Larsson i Näfsta i V Tollstad med anledning av pågående skatteköp av Näfsta. Jag har ingen uppgift om vad anledningen till denna stämning var.

Håkan Jonsson i Munkeryd hade till hösttinget 1732 instämt Erik Larsson i Öjan angående åverkan på Håkans skog. Parterna förliktes, Lars skulle till Håkan betala tre daler silvermynt.

Vid sommaringet 1745 förordnades Johan Persson i Svenstorp och Håkan Jonsson i Munkeryd att vara förmyndare för avlidne Peter Perssons omyndiga barn i Narbäck.

Vid sommaringet 1749 förekom ett tvistemål mellan gästgivaren Johan Berg i Holkaberg och bonden Jöns Jonsson i Lilla Krokek. Berg påstods ha stulit drås till en tunna korn på Jöns Jonssons loge. Berg hade återstämt Jöns Jonsson rörande en kärra som denne lånat och lämnat tillbaka, men hur? Jöns Jonsson åberopade vittnen, Håkan Jonsson i Munkeryd och Abraham Jonsson i Stora Krokek.

De hade varit närvarande då Jöns Jonsson frågat Berg om stölden på logen i Lilla Krokek. Detta mål är omfattande och jag ville här enbart nämna Håkan Jonssons deltagande. I övrigt berör målet bara Lilla Krokek och Holkaberg.

Till hösttinget 1749 hade Erik Larsson i Öjan instämt Håkan Jonsson och hans hustru Maria Hansdotter i Munkeryd. Det gällde ett utspritt rykte om att Erik Larssons dotter Maria vid ett samkväm i Munkeryd olovligen medtagit en silversked. Håkan och Maria hade därefter återstämt Erik Larsson för ohemul lagsökning.

Parterna inställde sig men till förekommande av oförstånd och osämja hade de båda återtagit sina stämningar, varmed båda parter var nöjda.

Gästgivaren i Holkaberg, Jakob Castensson, hade instämt bl.a. Håkan Jonsson i Munkeryd för försummad hjälpskjuts. Jag har ingen uppgift om hur målet slutade. Sådana tvister var vanliga och ofta slutade de med att rätten inte utdömde något straff.

Peter Håkansson i Munkeryd hade vid vintertinget 1769 instämt rusthållaren Anders Persson i Öninge Vallegård med krav på återbetalning av en skuld på 36 daler silvermynt. Anders Persson erkände skulden och lovade betala skulden och därmed förklarade sig Peter Håkansson nöjd. Vi kan anta att Peter Håkansson var son till Håkan Jonsson och Maria Hansdotter.

Jonas Erlandsson	1713-03-30, bonde i Munkeryd,
H Stina Hansdotter	1720-12-29,
Barn: Kerstin (Stina)	1749-10-07, g 1775 med Jonas Nilsson i Börstabil
Jonas	1752-01-22, bonde i Munkeryd, och torpare, se nedan
Karin	1753 - -, död 1755-05-09 (födelsenotisen ej anträffad)
Peter	1755 - -, "läser illa", bonde i Munkeryd
Hans	1758-12-17, död ?

Jonas var son till Erland Hansson och Kerstin Håkansdotter i Munkeryd, men enligt födelsenotisen i kyrkoboken skulle han heta Måns, men i övrigt stämmer allt. Han gifte sig 1758 med Stina Hansdotter som uppgavs vara från Åby Västra Skattegård. Hon var dotter till officeren Hans Sölberg och hans hustru Karin Hansdotter i Åby Västra Skattegård.

Stina Hansdotter hade en syster, Maria gift med ryttaren Sven Lundgren, en syster Sara var gift med nämndemannen Anders Jönsson i Fagerhult och en broder Jonas som övertog föräldragården. Stina Hansdotter dog 1787. Jag har ingen uppgift om när Jonas Erlandsson dog. Han överlevde hustrun.

Vid sommaringet 1765 hade Stina Hansdotters mor, Karin Hansdotter, genom sina mågar klagat över sin son, skattebonden Jonas Hansson i Åby. Denne hade inte fullgjort sina skyldigheter mot henne i undantagskontraktet.

Nämndemännen Peter Johansson i Stora Renemo och Jonas Jonsson i Bonderyd uppvisade det kontrakt som parterna uppgjort den 6 april 1761. Jonas Hansson anhöll om vissa ändringar av detta kontrakt.

Eftersom ovannämnda nämndemän intygade riktigheten av den nya förbindelsen blev detta godkänt av rätten.

Från sommaringet 1766 finns en notering om att syskonen sålt sina delar av Åby Fyrbondegård till brodern Jonas Hansson för 1300 daler silvermynt.

Vid vintertinget 1769 hade Jonas Hansson i Åby instämt sin svåger Jonas Erlandsson i Munkeryd och krävde betalning av en skuld på 36 daler kopparmynt som Jonas Hanssons syster, Jonas Erlandssons hustru Stina Hansdotter, lånat sju år tidigare vid sandstuvumarknaden.

Jonas Erlandsson erkände skuldens riktighet men hävdade bestämt att skulden blivit avräknad när hustruns del i Åby fyrbondegård såldes till Jonas Hansson för tre år sedan. Något bevis för detta kunde han dock inte visa. Efter diskussion enades parterna inför rätten om att gå halva vägen var. Jonas Erlandsson överlämnade 18 daler kopparmynt och förlikningen var klar. Rätten stadfästade denna förlikning.

Bouppteckningen efter Stina Hansdotter 1787 upptog tillgångar för 388 riksdaler. Däribland upptogs bl. två hästar, en rosig och en grålla, ett par oxar, en ko Plattnosa, en ko Gråfia, en ko Stjärna och en ko Grannela.

Under ett par år bodde Håkan Siggesson och Maria Håkansdotter i byn. Håkan var son till Sigge i Lyckan och Maria var dotter till Håkan Svensson i Stava och yngre syster till Elin Håkansdotter ovan. De hade gift sig 1709 och bodde först en tid i Visjö innan de kom till Munkeryd. De flyttade efter

ett par år i Munkeryd till Åby. I domboken förekommer några mål som rör skuldtvister mellan Erland Hansson och Håkan Siggesson.

Vid vintertinget 1751 träffades en förlikning mellan gästgivaren, hustrun Elisabet Lindgren i Ödeshög och drängarna Jöns och Abraham i Holkaberg samt drängarna Jonas och Jöns i Munkeryd rörande någon otidighet. Vi ser att bönderna i Munkeryd fick delta i skjutsandet vid gästgivargården i Holkaberg. Vad otidigheterna bestod av framgick inte av domboken.

Vid höstetinget år 1753 var drängarna Jonas Håkansson och Jöns Larsson i Munkeryd instämda till tinget för att de tagit för mycket betalt för en skjuts mellan Holkaberg och Ödeshög. Det hade den 7 och 9 maj tagit skjutspenningar för 1 3/8 mil i stället för 1 1/4 mil.

De förnekade det hela därför att vederbörande själv villigt betalat med anledning av den väntetid som uppstått. Vidare hävdade de att sträckan är längre än 1 1/4 mil. Målet tycks ha slutat så att de åtalade slapp böter och att skjutstavlan skulle avskyltas, kanske i avvaktan på ny mätning.

Vid vintertinget 1758 utreddes hur skjutsningen skulle ske vid gästgivargårdarna i Ödeshög och Holkaberg. Det beslutades att gårdar om ett helt mantal skulle delta med fyra hästar för skjutsningen. Därav följde att Munkeryd skall ha fyra hästar för att efter kallelse delta i skjutsningen vid Holkaberg.

Vid sommartinget 1763 hade gästgivaren Johan Jönsson i Holkaberg instämt rusthållaren Håkan Jonsson i Munkeryd för att han icke följt en överenskommelse från den 27 mars 1763 om enbetskjuts vid gästgivargården. Johan Jönsson krävde straff för Håkan Jonsson samt ersättning för rättegångskostnaden. Håkan Jonsson hade återstämt Johan Jönsson för *ohemul* instämning eftersom Håkan inte åtagit sig någon enbetskjuts.

Dessutom berättade Håkan att han i fjol våras på sin hålldag skjutsat med en häst och icke fått samma skjuts med ett par hästar utan gästgivaren hade tagit den skjutsen själv.

Därefter har gästgivaren under 7-8 veckor då gott väglag rådde, icke uppbudat till skjuts förrän tredje stora Bönedagen. Då hade gästgivaren sökt skjuts till tre hästar. Men då hade han överfallit Håkans son, Anders med oanständiga ord och utlåtelse. För detta krävde Håkan *plikt och ersättning*. Vittnesmålen visade att luften i Holkaberg den dag hade surrat av svordomar och utskällningar.

Rätten konstaterade att Håkan Jonsson och andra närmast boende *reservbönder* förmodat sig vara fria från enbetskjuts. De hade aldrig samtyckt till denna inrättning. De ville endast vara bundna av att ha hästar i beredskap på de dagar som tidigare beslutats.

Men häradsrätten ansåg denna inrättning vara nyttig för de resande. Alltså förklarades bönderna ändå skyldiga att utan vägran även utföra enbetskjuts. Häradsrätten ville dock denna gång förskona Håkan Jonsson från böter för den vägrade enbetskjutsen.

Dessutom hade gästgivaren tvingat hans son att sätta de uppbådade hästarna för annan vagn än vad som varit tillredd från början. Men Johan Jöns-

son och drängen Anders Håkansson som med utbrutit i svordomar *på tredje stora bönedagen* dömdes att böta 12 daler silvermynt vardera.

Jonas Jonsson Berggren - - - -, ryttare, g 1735, änkl, omgift 1761
H1 Kerstin Svensdotter - - - -, död 1761,
H2 Kerstin Månsdotter - - - -, g 1761
H3 Maria Arvidsdotter - - - -
Barn: Jonas 1736-04-06, soldat i Mark
 J---- son ? 1739-09-25,
 Jon 1742-06-18,
 ? 1745-05-01,
 Sara 1748-04-21
 Jonas (?) 1750-01-01,
 Anna 1752-02-12,
 Sara 1754-07-04,
 Lisken 1757-03-17,

Bakgrunden för Jonas Jonsson Berggren och hans hustrur är okänd. Redan 1730 fanns Berggrens hustru i soldattorpet på Munkeryds ägor. Berggren själv var ute i fält kan vi anta. I kyrkböckerna finns den första födelse-notisen 1736.

I vigselboken hittar vi 1735 *unga drängen och ryttaren Jonas Jonsson för Munkeryd med pigan Kerstin Svensdotter från Erstorp*. Vi kan då anta att det funnits någon annan Berggren före honom i ryttartorpet. Kerstin Svensdotter dog 1761. Det är dock ett stort frågetecken om detta, ty i kyrkoboken står att då dog ryttare Berggrens hustru Gunilla. Han ingick nytt äktenskap samma år med Kerstin Månsdotter från Sväm. Därefter har nog någonting annat hänt.

Kanske stupade Jonas Berggren ute i krig. Hans änka Kerstin Arvidsdotter flyttade till Stava, sedan till Rossholmen. Hon hade fått löfte om en stuga på Stora Krokeks ägor men den kunde hon inte komma till. Om detta kan vi läsa mera om under Stora Krokek.

Det fanns flera Jonas Berggren i bygden, vilket kan göra det svårt att ibland veta vilken av dem som uppgifterna avser.

Efter Jonas Berggren kom 1765 Sven Lundgren till Munkeryds soldattorp. På Rossholmens ägor bodde då soldaten Berggrens änka, Kerstin Arvidsdotter 51 år gammal, med två döttrar, Anna och Elisabet. I domboken från 1769 finns uppgifter om henne, se under Stora Krokek.

År 1747 dog änkan Kerstin Jonsdotter på Munkeryds ägor. Hon var förmodligen inhyst i ryttartorpet och var möjligen mor till Berggren eller hans hustru. Bouppteckningen efter Berggrens första hustru upptog tillgångar för 30 riksdaler, skulder för fyra riksdaler. Bouppteckningen upprättades av Håkan Jonsson i Munkeryd samt Erik Larsson i Öjan.

Sven Lundgren (1733) i V Tollstad, ryttare
H 1) Maria Hansdotter (1730), död 1790 av hetsig sjuka
H 2) Maria Ernström 1756-12-27, d t ryttaren Jacob Ernström i Bankaby
 Barn: Stina 1757-11-08,
 Sara 1762-10-25, oä, se nedan

Maria	1765-01-17, styvdotter, död i kopporna 1773
Karin	1767-03-06,
Peter	1769-05-10,

Lundgren hette möjligen Sven Mattiasson innan han blev soldat. I så fall gifte sig Sven och Maria Hansdotter 1757. Hon var från Åby fyrbondegård och hon var syster till Stina Hansdotter, Jonas Erlandssons hustru i Munkeryd. Deras första barn, dottern Stina föddes 1757 i Narbäck där Sven då var soldat. Till Munkeryds soldattorp flyttade familjen 1763.

Maria Hansdotter avled den 9 april 1790 av hetsig sjuka. Sven Lundgren gifte sig då med Maria Jakobsdotter Ernström. Familjen flyttade från Munkeryd omkring 1792 till Klämmestorp. Maria Ernström dog där 1801 och Lundgren dog i fattigstugan i Ödeshög 1814, 82 år gammal.

Det finns ett och annat ur domböckerna att hämta om Maria Hansdotter. Vi skall titta på detta.

Den 25 oktober 1762 födde Maria Hansdotter en dotter som fick namnet Sara. Det var ett oäkta barn, det var inte hennes äkta man, Sven Lundgren, som var fader. Det blev stämning till tinget.

Målet uppkom vid vintertinget i Ödeshög den 19 mars 1763. Sven Lundgren hade varit borta i kriget i Pommern i fem år. Efter hemkomsten omtalade han att Lars Eliasson från Porsarp i fjol flera gånger haft köttslig förbindelse med hans hustru i Narbäcks ryttaretorp. Men drängen Lars Eliasson nekade till detta.

Dennes fader, skattebonden Elias Östensson i Porsarp inkallade hustrurna Margareta Persdotter i Stora Krokek och Kerstin Månsdotter på Holkabergs ägor, Karin Svendsdotter på Narbäcks ägor och Sara Persdotter på Kaxtorps ägor. De borde kunna visa att ryttarehustrun förut klagat över att hon blivit våldtagen av en obekant resande man. Maria Hansdotter medgav att hon sagt detta men menade att det var Lars Eliasson som förmått henne att säga detta.

Maria Hansdotters svåger ifrågasatte om det må ligga i Sara Persdotter på Kaxtorpas ägor i vägen att hon pliktat för lägersmål med Lars Eliassons morbroder. Vid övervägande härav tilläts hon inte vittna, men de övriga avlade vittneseden med hand på bok, och berättade var för sig:

1) Margareta Persdotter i Stora Krokek, förr boende i Lakarp, att hon varit hos Maria Hansdotter vid hennes svåra barnsörd. Hon hörde henne icke namngiva någon barnafader, utan önskade bara att Gud ville hjälpa henne, varpå hon blivit förlossad.

På sommaren förra året hade Maria anförtrott henne *att det i grannhållet utkommit sådant rykte, men hon sagt med de orden att om inte kungen i Porsarp nödgas för tjuveri ställa sin son ur vägen, så skulle det inte behövas för sådan gärning med henne.* Maria sökte erinra vittnet om något tillfälle då hon skall ha sett de angivna tillsammans, nämligen vid ett kyrkogångsöl i Lakarp om våren i fjol. Då hade drängens moder skilt honom från henne uti vittnets kammare. Sådant sade sig Margareta inte veta något om.

2) Kerstin Månsdotter på Holkabergs ägor berättade att Maria för henne sagt

att hon en afton då hon gått utföre åt Gränna efter sitt hästskulptur på allmänna vägen blivit hävdad av en obekant resande herreman. Denne hade i hast stigit av sin häst, gjort av saken och förnöjt henne med sex plåtsedlar samt lovat att hon icke skulle hava någon skada härav.

Vittnet framhöll ovanligheten i detta. Då hade Maria sagt det hon väl ville skylla på Lars i Porsarp, men trodde helt säkert att han såsom härtill alldeles oskyldig icke skulle ta på sig detta.

3) Karin Svensdotter på Narbäcks ägor lämnade en helt lika berättelse.

Såväl länsmannen som Marias svåger, nämndemannen i Fagerhult, intygar att hon förut skylld på en våldtäkt av en resande. Med anledning därav ansökte Lars Eliasson om befrielse. Rätten tog saken till beprövande.

Två dagar senare, den 19 mars 1763 kom rätten med utslag i målet. Lars Eliasson blev friad. Maria Hansdotter dömdes enligt 15 kapitlet 1 § i Missgärningabalken att böta 80 daler silvermynt, eller i brist av böterna avstraffas med tjugo par ris, tre slag av varje. Dessutom skulle hon till Ödeshögs kyrka erlægga två daler silvermynt samt undergå enskild skrift och avlösnings.

Maria Hansdotter var vid denna tiden drygt 30 år gammal.

Hur det gick med böterna vet jag inte, men förmodligen lyckades Lundgren och hans hustru skrapa ihop till böterna. Kanske hjälpte hennes syskon till. De ville inte se sin syster genomgå spöstraff. Men ännu hade inte sanningen kommit fram. Vem var barnafadern?

Vid hösttinget 1763 rannsakades gästgivaren Johan Jönsson i Holkaberg och ryttarhustrun Maria Hansdotter på Munkeryds ägor för dubbelt horsbrott. Det var Maria Hansdotter själv som då angav brottet. Vi kan anta att Maria Hansdotter från början haft krav på sig att inte nämna Johan Jönssons namn. Han var en känd och aktad man i bygden. Till slut stod hon inte ut för trycket.

Hon angav gästgivaren Johan Jönsson som barnafader. Denne nekade till brottet. Han satt en tid häktad i Linköping men han erkände inte. Maria Hansdotter däremot kunde inte neka. Häradsrättens dom underställdes Göta Hovrätt, insändes dit den 10 december 1763.

Vid sommaringet 1764 kom hovrättens utslag. Maria Hansdotter kunde inte neka. Hennes dom var klar men Johan Jönsson nekade och därför blev målet för hans del *ställt på framtiden*. Han slapp undan. Men det blev *lite efterslängar*.

Vid vintertinget den 15 mars 1764 hade gästgivaren i Holkaberg, Johan Jönssons hustru, Anna Jonsdotter, instämt ryttaränkan Kaisa Svensdotter på Munkeryds ägor. Orsaken var att hon tagit bränsle på hennes åkergräde. Kaisa Svensdotter erkände. Hon hade någon tid bött hos ryttarhustrun Maria Hansdotter på Narbäcks ägor. De hade något före jul 1762 kört hem tre lass bränsle till hennes hus. Det hade skett tillsammans med Maria Hansdotter och de hade fått löfte av gästgivaren Johan Jönsson. Hon trodde att hon var oskyldig eftersom de fått löfte till detta.

Gästgivaren Johan Jönsson i Holkaberg medgav att han gett dem detta löfte.

Gästgivaren Johan Jönsson uppmanades att till nästa sommaring instämna ryttarhustrun Maria Hansdotter om han ville fullfölja detta mål. Då skulle också änkan Kaisa vara med. Vid sommaringet 1764 kom även detta mål upp igen. Rätten friade då de bägge kvinnorna från detta brott.

Ryttaren Sven Lundgren hade vid hösttinget 1769 låtit instämna Jonas Jansson i Lyckan och Sven Jansson i Ödeshögs Riddargård rörande en skuld på 1000 daler kopparmynt. Rätten ålade dem att betala skulden.

Ryttaren Sven Lundgren hade vid vintertinget 1770 instämt bonden Peter Jonsson i Lyckan och krävde att denne skulle återbetala ett lån på 1000 daler kopparmynt enligt en förskrivning från den 14 mars 1769. Lundgren företrädde av sin hustru Maria Hansdotter som uppvisade förskrivningen. Enligt denna skulle lånet återbetalas vid Michaelitiden. Peter Jonsson anhöll om anstånd med betalningen. Rätten ålade honom att inom tre månader betala skulden, med ränta samt rättegångskostnader, fyra daler silvermynt.

Vid vintertinget 1772 hade ryttaren Sven Lundgren instämt soldaten Peter Dahlbom på Gyllinge ägor rörande en skuld på åtta daler silvermynt. Lundgren inställde sig men Dahlbom avhördes icke. Det framkom att han med sitt kompani marscherat till en arbetskommendering i Karlskrona. Målet uppskötts.

Vid sommaringet 1774 hade ryttaren Sven Lundgren instämt Måns Eliasson i Stora Smedstorp och ville ha räntebetalningar för ett lån på 50 daler silvermynt som han givit Måns Eliasson tre år tidigare. Måns hävdade att han betalat räntorna till Lundgren, dels som tre daler och tio öre i kontanter, dels hade han givit honom en bock och dessutom hade han i fjorton dagar fött en ko åt Lundgren.

Denne hävdade att det var endast en daler i kontanter och vidare att bocken var värdelös, fränsett skinnet. Måns Eliasson vidgick att bocken var dödssjuk redan vid överlämnandet. Rätten ålade Måns att betala återstående ränta och dessutom betala två daler i rättegångskostnader.

Vid tinget 1777 hade Maria Hansdotter instämt Jöns Svensson i Lakarp. Hon hade köpt en get av Jöns och hon hävdade att geten var sjuk redan vid köpet och den dog senare. Hon hade påtalat detta för Jöns dagen efter och ville häva köpet. Jöns menade att Maria inte nämnt något om detta förrän två veckor senare och tyckte sig då inte ha någon skyldighet att låta köpet återgå. Det var således åsikt mot åsikt.

Maria Hansdotter anhöll om uppskov med målet för att inkalla vittnen. Vid sommaringet 1778 stod parterna åter inför häradsrätten för att fortsätta målet. Efter någon överläggning kom då parterna överens om att upphäva rättegången. Maria Hansdotter skulle av Jöns erhålla 32 skillingar.

Maria levde fram till 1790. Vi kan anta att hon var ett samtalsämne i bygden när hennes kärleksaffär med Johan Jönsson tilldrog sig. Vi kanske kan gissa att många i bygden kände sympati för henne och kanske inte gillade att gästgivaren Johan Jönsson kom undan.

Bouppteckningen efter hustrun Maria Hansdotter upptog tillgångar för 472 riksdaler. Protokollet undertecknades av Hans Göransson i Sutarp, Sven Jönsson i Kopparp och Jöns Månsson i Stava.

Sven Lundgren gifte sig 1791 igen, då med Maria Jakobsdotter Ernström. Hon var dotter till ryttaren Jakob Ernström och hans hustru Maria Andersdotter på Bankaby ägor.

Vid sommaringet 1801 inlämnades till rätten ett testamente av Sven Lundgren och hans hustru Maria Jakobsdotter i Munkeryds ryttareboställe den 13 maj 1791, bevittnat av Hans Hansson och Jonas Nilsson i Munkeryd samt Jöns Lantz i Hårstorp.

1781 var ett år med höga dödstal. I Ödeshögs socken avled 97 människor, därav 28 i Stavabygden. Bland sjukdomar som då skördade flest offer var rödsot (39) och kikhosta (19). I Munkeryd dog Jonas Nilssons enda son Jonas av magplågor.

Hans Håkansson	1746-12-10, bonde,
Maria Svensdotter	1760-08-04,
Barn: Maria	1780-06-22, död av lungshot 1796-03-18,
Brita	1781-10-13,
Jonas	1783-04-22,
Stina	1785-06-06,
Peter	1787-03-26,
Kerstin	1788-12-28, kvävd hos modern i sängen 1789
Sara	1790-01-12,
Katharina	1792-06-12,
Lena Kaisa	1794-05-22, död 1795-04-13,
Kerstin	1796-02-24,

Hans var son till Håkan Jonsson och Maria Hansdotter i Munkeryd. Han gifte sig 1779 med Maria Svensdotter, dotter till Sven Jönsson och hans hustru Maria Persdotter, då boende i Sjögetorp men senare bosatta i Kopparp. Hans och Maria brukade sedan hans föräldragård i Munkeryd. De flyttade till Kopparp och övertog hennes föräldragård omkring 1792. Där dog Hans Håkansson av svullnad och värk 1800-08-12. Maria Svensdotter blev sjuk och intogs på Vadstena Hospital. Hon beskrevs som svagsint. Hon avled där 1806. Se vidare under Kopparp och Lilla Krokek.

Hans Hansson	1757-03-27, bonde,
Brita Svensdotter	1768-05-09,
Barn: Maria	1791-05-02, g 1812 m Jonas Jonsson i Gåsabol
Sven	1793-07-21, g 1816 med Brita Jaensdotter, se nedan
Anna Brita	1792-12-22, g m Johan Mattsson i Ösiö, se nedan
Lena Kristina	1800-03-23, utfl t Gåsabol 1819,
Peter	1803-08-13, död av inflammation och feber 1822.
Katharina	1805-11-10, g 1827 med Peter Hansson i Ösiö

Hans var son till Hans Persson och hans hustru Karin Nilsson i Gyllinge. Hans gifte sig 1790 med Brita Svensdotter. De var släkt med varandra genom att han var kusin med Britas far, Sven Jönsson och Maria Persdotter i Kopparp. De bodde och brukade i Gyllinge, där de övertog hans föräldrars gård. År 1793 flyttade de till Munkeryd.

Där ägde de och brukade den södra halvgården. Hans Hansson dog under mystiska omständigheter den 7 oktober 1815. Dödsfallet gav upphov till åtskilliga rykten i bygden. Ryktena nådde fram till kronolänsmannen Svanbeck och han gjorde en undersökning. Vittnen hördes och målet togs upp vid tingsrätten. Några brottsmisstankar fanns inte, eller kunde inte styrkas.

Av obduktionen framgick att dödsorsaken var förgiftning. Det använda giftet var arsenik. Av handlingarna framgår att Hans Hansson i viss utsträckning använt arsenik, kanske vanemässigt. Häradsrätten kom fram till den åsikten att något brott inte kunde styrkas och att Hans Hansson inte avsiktligt orsakat sin död. Därför må *Hans Hanssons kropp ärligen begravas*.

Av handlingarna i målet framgår också en del andra saker av intresse, bl.a. att Hans Hansson anlagt en kvarn vid bäcken på sina ägor. Hans Hansson ägde tillsammans med sin hustru den södra halvgården i Munkeryd. De ägde också två gårdar i Gyllinge och var således ganska förmögna. Brita Svensdotter bodde kvar i Munkeryd på ett undantag, även efter det att hennes barn flyttat från byn. Hon dog 1840 av bröstfeber.

Bouppteckningen efter Hans Hansson visade tillgångar för 5205 riksdaler, därav $\frac{1}{2}$ mantal Munkeryd samt skatteräntan av $\frac{3}{8}$ mantal Nävstad och Gyllinge $\frac{17}{27}$ mantal till 3722 riksdaler. Bouppteckningen omfattar 23 sidor och har rubrikerna *Kontanter, Guld, Silver, Tenn, Mässing, Malm, Koppar, Blecksaker, Järnsaker, Allehanda husgerådssaker uti Sätessstugan, Uti köket, I skafferikammaren, I förstuvekammaren, I nattstuvan, På västra vindskammaren, På östra vindskammaren, På vinden över Nattstuvan, I gamla stuvan, I mellersta överboden, I norra överboden, I norra underboden, I matboden, I gamla drängboden, I mjölboden, I källaren, I vedskjulet, I smedjan, Åker- och köreredskap, Säng- och linkläder, Den avlidnas gångkläder, Böcker, Diverse saker, Hästar, Boskaps kreatur, Får, Getter, Svenkreatur, Gröda och bruk, Sterbhusets fordringar och Fastigheter*. Det var en omfattande bouppteckning.

På gården fanns fem hästar, två par oxar, nio kor, sex kvigor, sju tjurar, nio får och tre baggar, fyra getter, två suggor, två galtar, en galtgris och fyra sogrisar.

Bouppteckningen efter Brita Svensdotter den 6 april 1840 visade tillgångar för 197 riksdaler och skulder för 175 riksdaler. Hon efterlämnade enligt bouppteckningen fem barn, en son och fyra döttrar, Sven Hansson i Ösiö Riddargård, Maja gift med Jonas Jonsson i Gyllinge, Anna Brita gift med Sven Andersson i Erikstorp (bror till Johan Lantz i Stavreberg), Lena Kristina gift med nämndeman Peter Jönsson i Hallberga, Katharina gift med Peter Hansson i Ösiö Skattegård. De var alla närvarande vid bouppteckningen.

Hans Hansson och Brita Svensdotter var förmögna och de lämnade stora tillgångar efter sig till sina barn. Brita Svensdotter kunde känna sig belåten. Hennes barn gifte sig och allt såg till en början ganska bra ut, men undan för undan gick det utför för flera av dem. Sonen Sven Hansson övertog föräldragården men flyttade senare till Ödeshögs Riddargård. Han var en tid lösdrivare. Se längre fram om Sven och hans familj. Dottern Anna Brita gifte sig 1819 med Johan Matsson i Ödeshög men ansökte 1821 om skilsmässa från honom, en besvärlig sak på den tiden.

Som orsak till skilsmässan skyntar misshushållning och slösaktighet. Målet var vid ett par gånger uppe vid tinget. Nämnden konstaterade att Johan Matsson hade genom okloka affärer och misshushållning i övrigt kommit på obestånd redan före äktenskapet. Följderna blev dock inte kända för rån efteråt, då hans egendom såldes och han inte kunde försörja sig och hustrun.

Nämnden uppgav vidare att hustrun inte deltagit i mannens slösaktiga levnadssätt. Häradsrätten kunde dock inte besluta om skilsmässa och målet gick vidare till Kungl. Majt. Johan Matsson dog innan skilsmässan var klar. Hon gifte sig då med Sven Andersson och en tid bodde de i Munkeryd, se längre fram om dessa.

Vid hösttinget 1828 uppstod en tvist mellan några av syskonen. Det var Katharina och hennes man Peter Hansson samt Anna Brita som till tinget instämde förmyndarna Håkan Jonsson och Jöns Persson för att de givit deras broder Sven Hansson gården i Munkeryd till ett för lågt arrende. Det blev en omfattande process.

Jonas Nilsson	(1745), bonde,
Stina Jonsdotter	1749-10-07,
Barn: Maria	1782-09-11, g 1805 m Jonas Samuelsson, se nedan
Katharina	1790-03-07, g m Nils Jonsson fr Börstabol, se nedan

Jonas var son till Nils Herrbrander och hans hustru Brita Jonsdotter i Börstabol. Stina Jonsdotter var dotter till Jonas Erlandsson och Stina Hansdotter i Munkeryd. Jonas och Stina gifte sig 1775. Jonas hade uppdrag som förmyndare och skrivkarl. Han hade åtskilliga förtroendeuppdrag i bygden. De ägde och brukade $\frac{1}{4}$ mantal i Munkeryd. Stina Jonsdotter dog av tärande sjuka 1804 och Jonas Nilsson dog av bröstfeber 1805.

Bouppteckningen efter Stina Jonsdotter 1804 omfattade 16 sidor och hade bl. a. rubrikerna *Silver, Koppar, Tennsaker, Malm, Mässing, Blecksaker, Järnsaker, I stugan, I köket, På stugevinden, I kammaren på vinden, I brygghuset, I mjölboden, I lårboden, I överboden, Smedjeredskap, Snickarredskap, Köreredskap, Åkerredskap, Plank och bräder, I stallet, I badstugan, Hästar, Boskaps kreatur, Fårkreatur, Svinkreatur mm.* Tillgångarna uppgick till 987 riksdaler, därav 500 riksdaler för fastigheten $\frac{1}{4}$ mtl Munkeryd. Protokollet undertecknades av Jonas Nilsson, Jonas Jonsson i Munkeryd, nämndemannen Nils Nilsson i Ödeshög och vidare av Jonas Håkansson i Börstabol, Hans Hansson i Munkeryd och av Jöns Lantz, som tycks ha varit ansvarig för protokollet.

Bouppteckningen efter Jonas Nilsson året därefter är i stort samma som efter hustrun.

Vid hösttinget 1798 förekom en arvstvist mellan å ena sidan Jonas Nilsson och fyra av hans syskon och å andra sidan en bror till dem samt deras mor, änkan Brita Jonsdotter i Börstabol. Det blev en tvist om en bouppteckning samt testamenten. Målet slutade några år senare i förlikning.

Rusthållarna Hans Hansson och Jonas Nilsson i Munkeryd samt bonden Jonas Månsson i Gåsabol förekom vid vintertinget 1801 i två mål i egenskap av förmyndare för avlidne rusthållaren Hans Håkanssons omyndiga

barn i Kopparp. Målen gällde skuldfordran. I det ena målet var bonden Peter Larsson i Hålan svarande.

Bonden Peter Olofsson i Staffanstorp hade till sommaringet 1802 instämt rusthållaren Jonas Nilsson i Munkeryd med yrkande att denne skulle lämna redovisning för förmynderskap rörande svagsinta änkan Maria Svensdotter i Kopparp.

Rusthållaren Jonas Nilsson i Munkeryd hade till höstetinget 1802 instämt sina svågrar Jonas och Peter Jonsson i Munkeryd med yrkande att ersätta och betala för att de sistlidna sommar haft fem hästar i deras gemensamma bete. Han krävde att de måtte förbjudas att fortsätta med en sådan olaglighet. De kom överens innan tinget och målet blev nedlagt.

Rusthållaren Jonas Nilsson i Munkeryd hade till höstetinget 1802 instämt bonden Nils Lilja i Stora Krokek ang. skuldfordran av den 31 okt 1801. Vittnen var Jonas Eliasson i Stora Krokek och Johan Ekegren.

Jonas Nilsson var engagerad i socknens angelägenheter. Bl. a. var han på 1790-talet ledamot av den kommitté som svarade för byggande av fattighuset i Ödeshög, där de första fattighjonerna flyttade in den 1 oktober 1797. Han anlätades också som förmyndare.

Storskifte i Munkeryd

I en skrift till vintertinget 1788 anhöll rusthållaren Jonas Nilsson i Munkeryd att häradsrätten måtte förordna nämndemännen Sven Jönsson i Ödeshög och Jonas Jonsson i Erstorp till behörig delningsförrättande av husen vid halva rusthållet Munkeryd, mellan honom och rusthållaren Jonas Erlandsson. Ansökningen bifölls. Detta var möjligen som en förberedelse för storskiftet.

År 1788 genomfördes storskiftet i Munkeryd. Det fanns då fyra familjer i Munkeryd. Hans Håkansson ägde hälften, Jonas Nilsson en fjärdedel och bröderna Jonas och Peter Jonsson tillhoppa en fjärdedel i hemmanet. Skiftet avlöpte utan större problem.

Kartan visar att alla husen i byn låg tätt samlade i en skyddad fyrkant på den plats där Henrik Bäcks mangårdsbyggnad ligger idag, från den stenmur som hans hustomt har i öster samt västerut där vägen idag svänger norrut, mellan Henriks hustomt och ladugården. Byvägen har ännu idag samma sträckning förbi hustomten. Vid södra gården svängde vägen söderut ett par hundra meter över de åkrar som ligger där. Sedan svängde vägen österut, ganska nära platsen för Munkeryds södra kvarn. Sedan delade sig vägen, dels åt Stora Smedstorp och dels söderut åt Öjan och Gyllinge.

Jonas Jonsson	1752-01-22, bonde,
Sara Bengtsdotter	(1758) i Stora Åby,
Barn: Hans	1784-05-08, bonde i Rossholmen, senare Munkeryd
Stina	1789- (?), död
Jonas	1792-12-14, grenadjär i Ödeshögs Brännegård.

Jonas var son till bonden Jonas Erlandsson och hans hustru Stina Hansdotter i Munkeryd. Sara var dotter till ryttaren Bengt Thunberg och hans

hustru Margareta Jonsdotter i Tuna i Stora Åby. Jonas och Sara gifte sig 1782. Jonas dog 1827 av sot. Han uppgavs då vara torpare. Han hade tidigare ägt och brukat 1/8. Sara Bengtsdotter dog 1818 av bröstfeber.

Bouppteckningen efter Sara Bengtsdotter 1818 upptog tillgångar för 1025 riksdaler, därav 1/8 mantal Munkeryd för 555 riksdaler. Under kreatur upptogs där *ett rött sto, en brun bläsig dito, en ko Broka, en dito Grannela, en rödryggig stut, en dito svart brokig, en tjur, en fjolkalv, två får med lamm och en sugga.*

Bouppteckningen efter Jonas Jonsson 1828 upptog tillgångar för 39 riksdaler, därav undantagsförmånen av Sven Hansson i Munkeryd till 21 riksdaler. Skulderna uppgick till 16 riksdaler. Han var då undantagsman och hade överlåtit gården. Två barn är nämnda, skattemannen Hans Jonsson i Rossholmen samt skattemannen och grenadjären Jonas Svärd i Ödeshögs Bränneg.

Peter Jonsson (1756), bonde på 1/8 mtl i Munkeryd
H Anna Jonsdotter Nydal 1764-03-27 i Gränna,

Peter var son till Jonas Erlandsson och Stina Hansdotter i Munkeryd. Någon födelseuppgift om honom har icke anträffats. De fick efter hans föräldrar överta 1/8 mantal i Munkeryd. Anna var dotter till soldaten Jon Nydal och Maria Olofsdotter i Bjällebäck, Gränna landsförsamling. Peter och Anna gifte sig 1787 och övertog och brukade 1/8 mtl i Munkeryd.

De tycks ha varit barnlösa, men hade en fosterson, Jan Andersson. Peter dog 1826 och Anna dog 1836. Hos dem bodde också hennes mor, Maria Olofsdotter när hon blivit änka. Hon dog i Munkeryd den 29 juni 1804 av ålderdom.

Vid hösttinget 1819 hade jägmästaren Sjösten instämt bonden Peter Jonsson i Munkeryd med yrkande om ansvar för att en ek *blivit skadad*. Peter Jonsson medgav att eken blivit skadad i samband med bränning och att barken blivit svedd, men att eken var krokig och således ingen värdefull ek.

Rätten konstaterade att *det var oviktigt om eken var rak eller inte*. Med stöd av 1805 års skogsförordning dömdes Peter Jonsson att böta tio riksdaler och att dessutom med två riksdaler ersätta jägmästaren för dennes besvär i ärendet.

Peter och Anna hade år 1823 skrivit ett inbördes testamente, i vilket de förordnade att deras tillgångar efter att de båda dött skulle tillfalla deras fosterson Jan Andersson.

Bouppteckningen efter Peter Jonsson 1826 upptog en behållning efter skulder av 1257 riksdaler. Fastigheten 1/8 mantal Munkeryd upptogs därvid till 666 riksdaler. Under köre- och åkerredskap upptogs *en färdevagn, en enbetsvagn, en gammal bulthjulsvagn med träaxlar, en kärra med fjädersäte, ett par järnskodda kälkar, ett par dito sämre, två par oskodda dito, en ryss utan järn och en dito gammal, två ärjekrokar, en träharv, en åkervält, två par selar med bröster, två par mihl med tøm, en manssadel, en slump redskapsbjörke, en slump hjuleke, fyra plankor, ett hästok, två hästetäcken, fem grepar. Under Kreatur upptogs två hästar, tre kor, ett par stutar, en fjolkalv, en skulekalv, sex fåror varav fyra med lamm, en galt, en gris. Bo-*

uppteckningen var upprättad av Jonas Persson, nämndeman, och Samuel Svensson i L Krokek.

Bouppteckningen efter Maria Olofsdotter ovan visar att hon hade bara ett barn, Anna Jonsdotter ovan. Tillgångarna uppgick till 62 riksdaler. Bouppteckningen undertecknades av Samuel Jonsson i Åby fyrbondegård (hennes morbroder), samt Jonas Nilsson i Munkeryd och Jonas Håkansson i Börstebol.

Bouppteckningen efter Anna Jonsdotter 1836 visade att hon efterlämnade inga bröstarvingar. Men hon hade en broder, rusthållaren Jan Andersson i Munkeryd, som vårdat och skött henne, och som genom ett testamente är den enda arvingen. Bouppteckningen upptog tre kor, en kviga samt husgeråd. Tillgångarna upptogs till 180 riksdaler, skulderna till 20 riksdaler. Uppgiften att Jan Andersson var en broder till henne måste förstås på det sättet att Jaen var fosterson hos Anna Jonsdotter och hennes man.

Joel Huggert	1766-01-19 i Stora Åby, ryttare för Munkeryd
Katharina Larsdotter	1767-01-15,
Barn: Lars	1794-04-07,
Maria	1796-05-21, död 1798-08-03
Katharina	1797-08-19, "kallas Maja"
Sara Lena	1799-09-28, död 1804-03-24 av hetsig feber,
Anna	1802-09-13, död 1804-08-19 av bröstfeber
Sven	1804-05-14, död 1805-10-22 av tvinsot

Joel var son till torparen Lars Knutsson och hans hustru Karin Månsdotter på Krisseby ägor i Stora Åby socken. Katharina var dotter till Lars Leonhardsson och Maria Johansdotter på Gyllinge ägor. Joel och Katharina gifte sig 1792. Joel var då nytillträdd ryttare och Katharina var tjänstepiga i Munkeryd. De bodde sedan på Munkeryds ryttartorp, Nyttorp. Joel Huggert dog den 27 mars 1807, troligen under krigen i Tyskland.

I bouppteckningen efter Joel Huggert uppgavs tillgångarna till 66 riksdaler, därav två kor. Katharina gifte 1809 om sig med bonden Lars Jönsson från Stora Smedstorp och flyttade dit. Denne dog 1811 och Katharina Larsdotter bodde sedan i en backstuga på Gyllinge ägor och uppgavs vara fattighjon. Hon dog 1847 på fattighuset i Ödeshög. Sonen Lars uppgavs lida av *skärvan*. Han drunknade i Vättern 1819. Dottern Katharina (Maja) gifte sig 1822 med torparen Peter Arvidsson och de hade sedan ett torp på Gyllinge ägor. En dotterdotter till Katharina Larsdotter blev gift med Karl Johan Forsander. Vi kan förstå att hon upplevde många sorger och bedrövelser, men hon såg också barnbarn växa upp på Gyllinge ägor.

Från domboken 1808 kan vi få en inblick i vad som kunde hända under en gudstjänst i Ödeshögs kyrka. Det var en sommarsöndag 1808. Drängen Johannes Jönsson från Munkeryd och många andra var där. Johannes Jönsson var vid tillfället *överlastad av starka drycker*. Han fick uppkastningar och detta åstadkom allmän förargelse i församlingen.

Flera vittnen hördes. Jonas Jönsson själv hävdade inför häradsrätten att det var på grund av sjukdom som han fått uppkastningarna. Rätten ansåg det

icke helt bevisat att Jonas Jonsson varit berusad och han slapp böter men erhöll av rätten en varning. Vem denne Jonas Jönsson var har jag inte kunnat utreda. Troligen var han en tjänsteträng, tillfälligt boende i Munkeryd.

Bonde och lösdrivare

Sven Hansson	1792-, bonde, lösdrivare,
Brita Jaensdotter	1797 i Gränna, g 1816
Barn: Maria Charlotta	1818, gift, tidigt änka, till Svanshals
Kristina Sofia	1821
Hedda Lovisa	1823
Johan Peter	1825, död 1827
Anna Brita	1828, epileptiker
Sven Peter	1831, död s å
Sven Johan	1832, död 1842

Sven Hansson övertog gården efter faderns död, först på arrende och senare genom köp. Sven var son till bonden Hans Hansson och Brita Svensdotter i Munkeryd. Brita Jaensdotter var dotter till nämndemannen Jaen Johansson och Stina Ingesdotter i N Boarp, Gränna landsförsamling. Sven och Brita gifte sig 1816 i Gränna.

Vid hösttinget 1819 hade jägmästaren Sjösten instämt Sven Hansson i Munkeryd med yrkande om ansvar för att en ek vid röjningsarbete blivit skadad. Ekar var kungens egendom. Sven hävdade att eken varit skadad i många år. Rätten dömde Sven Hansson att böta tio riksdaler banko och dessutom att ersätta jägmästaren för hans besvär med två riksdaler.

Sven dömdes vid häradsrätten 1826-27 för fylleri och svordom. Annars tycks bilden av Sven Hansson vara god. Han tycks ha varit en bra bonde med goda tillgångar. Han biträdde sin syster Anna Brita vid hennes processer mot sin man år 1821. År 1823 hade han tillsammans med Jonas Abrahamsson i Kvatarp köpt en gård om $\frac{1}{4}$ mantal i Kopparp av Peter Hansson. Troligen var denna affär tillkommen för att hjälpa Peter Hansson, som kommit på obestånd.

År 1826 hade han av Jonas Glad i Munkeryd köpt dennes gård, $\frac{1}{16}$ mantal, för 633 riksdaler. Om denna köpesumma blev det en tvist vid tingen. Uppgifter tydde nämligen på att köpesumman i kontraktet skrivits 100 riksdaler högre än den avtalade summan för att hindra Glads broder från att köpa gården.

Samma år, 1818 uppstod en annan tvist, där Svens systrar, Katharina och Anna Brita, ansåg att Sven fått arrendera gården på villkor som var felaktigt förmånliga. Häradsrätten ogillade systrarnas stämning. Av handlingarna framgår att Sven Hansson varit en duktig bonde som gjort stora förbättringar på gården. Katharina Hansdotter och hennes man Peter Hansson innehade under någon tid $\frac{1}{8}$ i Munkeryd men sålde den till Sven Hansson 1827.

Vid sommaringet 1831 hade kronolänsmannen Nelson instämt Sven Hansson och yrkade att han skulle dömas till böter för fylleri. Målet hade tagit sin början vid vintertingen 1831 men blev då uppskjutet till sommaringet. Sven Hansson hade den 13 februari detta år anträffats liggande sanslös på landsvägen utanför tingshuset i Ödeshög.

Sven Hansson förnekade fylleri och menade att han var sjuk, drabbad av fallandesot. Han åberopade vittnen till detta, Peter Andersson i Stora

Smedstorp och Samuel Olofsson i Munkeryd. Rätten godtog hans förklaring och friade honom från fylleriåtalet.

År 1834 blev Sven Hansson och hans hustru åtalade för brännvinsbränning under förbjuden tid. Detta skulle ha skett under 1832 och ett par vittnen, Samuel Jonsson och Anders Kjäll, kunde berätta detaljer om detta. Samuel Jonsson berättade att han på en mosse som låg på Sven Hanssons marker påträffat *en på eld stående ännu rinnande brännvinspanna. Det var intill ett stort berg som var omgivet av sank mark. Anders Kjäll berättade att han under slättertiden 1832 på samma plats, som låg avsides belägen, påträffat en så och två mäskekar. I det ena av dessa kar fanns drank.*

Sven Hansson och hans hustru förnekade all kännedom om detta. Rätten ansåg att omständigheterna var så besvärande för dem att de lämnades tillfälle att vid nästa ting fria sig med ed. De skulle också av prästen undervisas om värjomålsedens vikt samt om menedens svåra påföljder och i övrigt om kristendomskunskap. Målet kom upp vid tinget efter att Sven Hansson med sin familj flyttat till Ödeshög.

När målet kom upp vid sommaringet den 5 juni 1835 inställde de sig inte och därför dömde häradsrätten dem att för brännvinsbränning under förbjuden tid böta 50 riksdaler banko samt ersätta de hörda vittnena med 16 skillingar vardera.

Sven och Brita flyttade 1834 till Ödeshögs Riddargård, där Sven förvärvat en gård på ½ mantal. Gården i Munkeryd såldes till Samuel Samuelsson. Hur det gick sedan är svårt att redogöra för i detalj. Det har tydligen gått ganska snabbt. Brita Jaensdotter har i husförhörslängden 1836 noterats för *slagsmål och svordom*. I marginalen i husförhörslängden står Sven år 1840 antecknad som lösdrivare. Från 1840 bodde familjen *till hus* i Öninge Korporalsgård på en gård som kronolänsmannen Nelson ägde. Där dog Sven Hansson av bröstfeber 1846. Brita Jaensdotter bodde kvar som "inhy-ses" där och hade fattigunderstöd. Hon dog 1861.

Deras dotter Anna Brita bodde kvar i hemmet. Hon var epileptiker. Efter moderns död var hon piga på gårdar i Öninge men överfördes till Fattighuset som fattighjon 1871. Hon dog där av bröstlidande 1875. Det kan tilläggas att Sven och Brita hade flera barn som dog i späda eller unga år. Denna familj representerar mycket tragik. En roman skulle kunna skrivas om denna familj. Vem åtar sig att göra det?

Vid hösttinget 1828 hade kronolänsmannen Nelson gjort en räfst rörande vägunderhållet. Det var böndernas ansvar att underhålla vägarna och det blev därför många bönder som nu stämdes inför tinget. Det utdömdes böter, dels för bristande vägunderhåll och i en del fall för "försenad väglagning". I vår bygd var det bönderna i Kopparp, Stora Smedstorp, Öjan, Munkeryd och Gyllinge.

Jonas Samuelsson	1779-03-03, från Skrädeberg, bonde
H 1) Maria Jonsdotter	1782-09-11,
H 2) Maja Johansdotter	1786-01-04, d t livgr Johan Ärlig i Gyllinge
Maja Lisa	1807

Jonas var son till postföraren Samuel Andersson och Anna Danielsdotter i Skrädeberg. Maria Jonsdotter var dotter till Jonas Nilsson och Stina Jonsdotter i Munkeryd. De övertog och brukade hennes föräldragård, 1/8 mantal i Munkeryd. Hon dog av veneriska sjuka den 23 januari 1806. Jonas gifte sig därefter med Maja Johansdotter, dotter till livgrenadjären Johan Ärlig och hans hustru Ingrid Andersdotter på Gyllinge ägor.

Bouppteckningen 1806 efter Maria Jonsdotter upptog tillgångar för 658 riksdaler, inklusive fastigheten 1/4 mantal Munkeryd för 250 riksdaler. Under kreatur upptogs bl. a. två hästar, ett par stutar och sex kor.

Vid vintertinget 1806 uppvisades vid häradsrätten ett inbördes testamente av den 27 dec 1805 upprättat av Jonas Samuelsson och Maria Jonsdotter i Munkeryd. Av testamentet framgick att Maria Jonsdotter drabbats av sjukdom och bräcklighet. Detta testamente blev klandrat och blev omarbetat, se nedan.

Jonas Samuelsson gifte om sig året därefter. Omkring 1808 flyttade familjen till Narbäck. Gården övertogs då av Nils Jonsson och Katharina Jonsdotter, se nedan.

Efter deras död uppstod tvist om arvet. Jonas Samuelsson och Maria Jonsdotter, se nedan, hade genom inbördes testamente ordnat så att all egendom skulle tillfalla Jonas Samuelsson vid hustruns ev bortgång. Maria Jonsdotter var då sjuk.

Efter hennes död barnlös blev testamentet klandrat och av tingsrätten 1806 förklarad ogiltigt. Maria Jonsdotter kunde inte lagligen fick ge bort sin ärvda egendom. Den skulle efter hennes död tillfalla hennes lagliga arvingar, i detta fall hennes syster Katharina.

1)Nils Jonsson	1784-10-14, bonde
2)Jaen Andersson	(1793) i Södertälje, bonde
Katharina Jonsdotter	1790-03-07,
Barn: Maja Stina Nilsson	1808-12-01, se nedan
Peter Nilsson	1811-12-29, torpare på Munkeryds ägor
Anna Karin Nilsson	1814-09-27, g m Hans Peter Svensson, se nedan
Johannes Nilsson	1817-04-10, bonde i Munkeryd,
Johanna Charlotta	1820-01-03, död 1840 av bröstfeber
Clara (Ulrika)	1827-08-06, g m Anders Persson, se nedan
Gustaf Ulrik	1829-08-13, gift och utflyttade till Gränna
Kristina	1833-05-02, förblev ogift, död i Munkeryd 1896

Nils var son till Jonas Håkansson och Maria Jonsdotter i Börstabil. Katharina var dotter till Jonas Nilsson och Stina Jonsdotter i Munkeryd. De gifte sig 1808. Nils Jonsson dog 1819 av håll och styng. Katharina gifte 1823 om sig med Jaen Andersson (född 1793 i Södertälje), fosterson hos Peter Jonsson och Anna Jonsdotter i Munkeryd.

De fyra första barnen var från Katharinas första äktenskap. Jaen och Katharina ägde och brukade 1/4. Från omkring 1840 står de som ägare av 3/8 mantal. De brukade mot slutet bara 1/8. Jaen dog 17 mars 1848. Katharina dog 1849. Jaen Andersson skrivs ibland Johan Andersson.

Bouppteckningen efter Nils Jonsson upptog endast lösöretillgångar efter-

som fastigheten tillfallit Katharina genom arv och hennes avlidna man hade ingen giftorätt däri. Lösörets värde upptogs till 673 riksdaler.

Bouppteckningen efter Jaen Andersson 1848 uppvisade tillgångar på 2904 riksdaler och skulder på 386 riksdaler. På den 1/8 som de brukade hade de *en häst, ett par oxar, tre kor, en kviga, en tjur, en fjolkalv, två mindre kalvar, en kättakalv, en sugga, två baggar, en söa, fyra dito, tre bockar, en get med två kiddar, en get med en kidde, två bal gäss.*

Bouppteckningen efter Katharina Jonsdotter 1849 visar att hon i första giftet hade fyra barn, sönerna Peter Nilsson, Johannes Nilsson, dottern Maja Stina Nilsson, g m Karl P Andersson på Stockeryds ägor och dottern Anna Karin, g m Hans Peter Svensson i Munkeryd. I andra giftet hade hon tre barn, Gustaf Ulrik 20 år, dottern Kristina 16 år och dottern Ulrika, g m skomakarmästaren Anders Petersson vid Holkaberg. Tillgångarna uppgick till 2112 riksdaler.

Katharina Jonsdotter blev år 1835 instämnd till tinget för att hon ur en bod i Munkeryd tillgripit en mängd kalk, som tillhörde rusthållaren Sven Hansson i Munkeryd.

Vid hösttinget 1837 hade kronolänsman Lindeberg instämt Johan Andersson med anledning av olovlig brännvinsbränning. Hans brännvinsredskap hade tagits i beslag för bristande försegling. Målet blev uppskjutet. Hur målet slutade har jag inte funnit något om.

Vid vintertinget 1842 åtalades bl. a. Jaen Andersson och Peter Persson i Munkeryd för att de inte satt sina brostycken i behörigt skick. De inställde sig inte och fick böta tre riksdaler 16 skilling för uteblivande. Detta gällde förmodligen vägunderhållet på landsvägen. Hur målet slutade har jag ingen kännedom om. Förmodligen blev det böter vid sommartinget.

Dottern Maja Stina gifte sig 1837 med drängen Karl Peter Andersson. De var bönder och torpare på olika håll i socknen, Kråkeryd, Visjö och Stockeryd. I början av 1850-talet står de i kyrkoboken antecknade som lösdrivare. Maja Stina kom sedan till Munkeryd och bodde inhyst hos sin syster, Anna Karin Nilsson, se nedan.

Hennes man omkom nyårsnatten 1851 av os i Holkaberg. Maja Stina beskrevs då som *sjuklig, svagsint och fattig*. Hon avled 1888 utan att lämna några barn eller bröstarvingar efter sig.

Närmaste arvingar var tre syskon och tre halvsyskon, nämligen brodern Peter Nilsson, död men hade sex barn, brodern Johannes Nilsson, död men hade fyra barn, som vistas i Amerika, system Anna Karin Nilsson, död, men hade två barn, vidare halvbrodern Gustaf Ulrik Jaensson i Bjällebäck i Gränna, halvsystem Klara Ulrika Jaensdotter i Munkeryd samt halvsystem Kristina Jaensdotter, omyndig. Tillgångarna utgjordes av inre lösöre och infordringar, totalt 854 kronor, skulderna till 102 kronor.

Martin Turnér	1756 i Svanshals, torpare, f.d. soldat
Maja Larsdotter	1753,
Barn: MajStina	1783-01-23, gift 1807 med grenadjären Anders Sten,
AnnGreta	1784-09-12,
Anders	1787-10-28, torpare på Vätterslyckorna
Johanna	1791-11-06, t Svanshals, g m rättaren Peter Andersson
Johan Peter	1798-01-28, torpare på Maltmossens ägor

Martin och Maja gifte sig 1781. Martin var då soldat för Tuna och Maja uppgavs vara piga i Klockargården. Jag har inga uppgifter om deras bakgrund. Turnér var sedan livgrenadjär, först för Kråketorp, sedan Sväms Bosgård och flyttade till Munkeryd omkring 1805 och bodde här i egenskap av gratialist, pensionerad soldat.

Han kallades ibland Mårten. De bodde möjligen i Vätterslyckorna, väster om Munkeryds soldattorp, där deras son Anders Vetter bodde med sin familj från 1814.

Maja Larsdotter dog av andtäppa 1827 på årets sista dag, nyårsaftonen. Martin flyttade 1828 till Klämmestorps ägor. Han dog där 1829 av ålderdom.

Bouppteckningen efter Maja Larsdotter Turnér 1828 upptog tillgångar för 67 riksdaler och med en behållning efter skulder av 44 riksdaler. Under Kreatur upptogs en gammal ko. Under Hus upptogs en gammal stuva med förstuga, en liten gammal ladugård, en liten bod, ett vedskjul.

Under någon tid bodde i Munkeryd den gifta drängen Johannes Abrahamsson Lantz, född i Gränna 1789 och hans hustru Lena Persdotter, född i Adelöv 1786. De gifte sig 1809, bodde en tid på Glasfalls ägor men flyttade sedan vidare, okänt vart.

Peter Pantzar	(1782-05-24) i Lommaryd, livgrenadjär
Stina Hansdotter	1786-09-11,

Peter och Stina gifte sig 1809. Han var då livgrenadjär i Munkeryd, född i Lommaryd 1782-05-24, sannolikt son till soldaten Magnus Hane och Brita Johansdotter i Hulu soldattorp i Lommaryds socken. Stina var dotter till bonden Hans Andersson och hans hustru Sara Eliadotter i Sunneryd. Hennes föräldrar dog 1799 resp. 1800.

Peter och Stina flyttade 1815 från Munkeryds soldattorp till Sunneryd. De innehade där $\frac{1}{4}$ mantal, förmodligen en del av hennes föräldragård. De flyttade sedan till Kushult 1818.

År 1839 återvände de till Sunneryd, då som ägare av $\frac{7}{48}$ mantal. 1843 flyttade de till Rossholmen. De överlät då sin gård i Sunneryd på sonen Johannes. Stina Hansdotter dog av lungshot 1855. Peter dog 1858 av ålderdom.

Johannes Alvin 1793-07-24, livgrenadjär,
 Lena Persdotter 1794-08-22 i Rök,
 Dottern Hedda Maria 1819-12-16

Johannes var son till bonden Jonas Jakobsson och hans hustru Stina Svendsdotter i Ödeshögs Skattegård. Lenas bakgrund har jag ingen uppgift om. De gifte sig 1818 och kom därefter till Munkeryd. De bodde endast kort tid i byn, åren 1818-21. De flyttade 1821 till Harstad. Deras fortsatta öden är obekanta.

Vid hösttinget 1818 antecknades i domboken en förlikning i ett mål mellan drängen Salomon Nilsson i Erstorp och livgrenadjären Johannes Alvin i Munkeryd rörande skuldfordran.

Petrus Bülov 1797-03-14, livgrenadjär
 Anna Johansdotter 1794-05-24 i Stora Åby, g 1821
 Barn : Johanna Sofia 1822-12-16,
 Anna Helena 1825-04-18,
 Stina 1828-07-09,
 Johan Peter 1831-05-07,

Petrus var son till livgrenadjären Sven Örn och hans hustru Anna Lena Jonsdotter på Öninge ägor. Anna var dotter till torparen Johannes Nilsson o Katharina Petersdotter på Amundeby ägor. De gifte sig 1821 och kom därefter till Munkeryds soldattorp, Nyttorp. Möjligen har Bülov drabbats av sjukdom. Han uppges vara utfattig. År 1832 flyttade familjen till Rogslösa. Redan 1830 fanns en annan soldat i Munkeryd, nämligen Frost. Denne har dock varit mycket tillfällig ty familjen har inte antecknats i husförhörslängden.

Från domboken 1824 ser vi att Bülov av riksdagsmannen Samuel Andersson i Bankaby var instämnd till tinget. Det gällde skuldfordran, två riksdaler och fyra skillingar banko. Bülov ålades att betala detta och han fick också ersätta rättegångskostnaden med två riksdaler.

Anders Gustaf Vetter 1787-10-28, torpare,
 H1 Greta Eriksdotter 1781-07-31 i Hov, sjuklig
 H2 Greta Persdotter 1795-11-30 i Linderås,
 Barn: Anna Greta 1807-, utfl t Hov
 Johanna 1810-09-28 i Orlunda, död 1823
 Johannes 1815-11-11, torpare på Vätterslyckorna
 Karl Peter 1818-05-11, till Öjan 1842,
 Lotta Kristina 1821-10-09, död 1822 av slag,
 Gustaf 1823-06-09, till VT 1841,

Anders var son till soldaten Martin Turnér och hans hustru Maja Larsdotter på Munkeryds ägor. Föräldrarna bodde förmodligen på torpet Vätterslyckorna. Familjen Vetter kom till Munkeryd från Ekeby 1814. Anders Vetter var gift två gånger, första gången med Greta Eriksdotter, som dog 1853. Hon beskrivs i husförhörslängden 1821-31 som sjuklig och var på kurhuset 1828. Efter hennes död gifte sig Anders 1854 med Greta Persdotter. Hon var

dotter till Per Nilsson och Stina Hansdotter i Djurafall i Linderås. Anders Gustaf Vetter avled den 6 maj 1859 och som dödsorsak anger kyrkoboken inflammation i underlivet.

Greta Persdotter flyttade därefter till Stora Smedstorp. På Vatterslyckorna kan man fortfarande skönja två torpgrunder. Vi kan anta att familjen Vetter bodde i det ena och hans föräldrar i det andra. Senare bodde sonen Johannes Vetter där också.

Bouppteckningen efter Greta Eriksdotter 1853 upplyser att de hade tre barn, Johannes, Karl Peter och Gustaf. Hon hade dessutom före äktenskaps ingående en dotter, Anna Greta, som nu var änka och boende på Sväms Västergårds ägor, närvarande vid bouppteckningen. Sönerna Gustaf och Karl Peter bodde i Stockholm.

Tillgångarna uppgavs till 107 riksdaler, skulderna till 13 riksdaler. Bouppteckningen upprättades av Anders Andersson i Fogeryd och Johan Alexandersson i Munkeryd. Under Kreatur upptas en ko och en tjurkalv. Några hus eller fastigheter upptas inte. Under den avlidnas gångkläder (20 riksdaler) upptas *en gammal rock, en svart klänning, fem ullklänningar, två lin-klänningar, två kjortlar, två lintröjor, en pälströja, sex förkläden, lintyg, tre par strumpor, ett par vantar, tre par handskar, en ullschal, fem näsdukar, en schal, två par vantar, fyra mössor, fyra par kängor, två par skor.*

Bouppteckningen efter Anders Gustaf Vetter 1859 visar att sonen då Johannes bodde vid Kopparp och sonen Gustaf bodde kvar i Stockholm.

Enligt domboken från vintertinget 1815 fick Anders Gustaf Vetter ett torp i Munkeryd som ersättning för utförd beväringstjänst i stället för Sven Hansson, son till bonden Hans Hansson i Munkeryd. I kontant ersättning skulle Anders Vetter efter beväringstjänsten få 80 riksdaler.

Hans Hansson åtog sig också att uppföra hus på torpet samt att lämna Vetter 24 kappland jord till utsäde jämte källand samt föda för en ko och två får. Torpet skulle Vetter och hans hustru få behålla i hela sin livstid. Under beväringstjänsten skulle jordägaren bruka jorden och dessutom skulle jordägaren då lämna åtta lass ved. Hägnaden runt torpet uppsattes av jordägaren men skall sedan underhållas av Vetter. Av Vetter och hans hustru skall vid gården varje år utföras 20 karla- och 10 kvinnsdagsverken, varvid mat erhålles vid gården.

Det torp som avses är ett av de två torp som förr kallades Vatterslyckorna, på södra halvgården, invid gränsen mot Kopparp.

Torparen Anders Vetter i Munkeryd hade till sommartinget 1842 instämt Karl Arvid Persson i Sväms Bosgård. Vetter var ombud i en affär rörande timmer. Utslaget föll på höstetinget 1842 och däri ålades Persson betala Vetter ifrågavarande skuld, 32 riksdaler samt sex riksdaler i rättegångskostnader. Detta mål tyder på att Vetter var en betrodd man och troligen läs- och skrivkunnig.

Sven Andersson	1802-04-30 i Adelöv, bonde,
Anna Brita Hansdotter	1795-12-22, d t Hans Hansson och Brita Svensdotter
Son: Sven Peter	1831-05-14,

Vi börjar med Anna Brita Hansdotter. Hon var dotter till Hans Hansson och hans hustru Brita Svensdotter i Munkeryd och hade vuxit upp på den stora gården i Munkeryd, där hennes fader dog 1815 av arsenikförgiftning. Anna Brita gifte sig 1819 med Johan Matsson i Ösiö. De bodde "till hus" på Ödeshögs Skattegård men oenighet uppstod. Anna Brita ansökte om skilsmässa och makarna bodde åtskilda. Hon bodde i Gyllinge. Som skilsmäso-orsak uppgavs misshushållning och slösaktighet.

Johan Matsson dog förmodligen innan skilsmässan var klar och hon gifte sig 1831 med Sven Andersson. Sven var son till torparen Anders Larsson i Källebäcken och hans hustru Annika Bengtsdotter. Han hade varit dräng i Munkeryd och i andra byar i bygden. Sven och Anna Brita bodde i Munkeryd något år men flyttade 1832 till ett torp under Orrnäs. 1833 kom de till Sunneryd där de ägde 1/12. 1838 flyttade de till Erikstorp och senare bodde de "inhyses" på Ödeshögs Skattegård.

Där dog Anna Brita Hansdotter 1849 av lungrot, 53 år gammal. Hennes son Sven Peter flyttade till Linköping 1850. Sven Andersson dog 1879. Vi kan här se att Hans Hanssons och Brita Svensdotters barn inte särskilt bra lyckades förvalta familjens förmögenhet. Anna Britas broder Sven Hansson, slutade också sina dagar på liknande sätt.

Samuel Samuelsson	1808-12-24 i Adelöv, bonde på ½ mantal
H Kerstin Jakobsdotter	1816-02-08 i Adelöv,
Barn: Stina Maria	1836-10-08,
Alfred	1838-09-27, övertog Klockargården i Ödeshög .

Samuel var son till Samuel Larsson och Maja Larsdotter i Mickelstorp. Kerstin var dotter till bonden Jakob Olofsson och Stina Johansdotter i Sten, Adelövs socken. De kom till Munkeryd 1834 från Adelöv och brukade och ägde den gård som Hans Hansson och Sven Hansson efter honom tidigare ägt.

Från vintertinget 1835 finns en notering om att Samuel dömts till böter för att han i ett uthus, kanske ladugården lyst sig med ett öppet ljus, utan lykta. Böterna blev en riksdaler 32 skillingar.

Vid samma ting hade också Samuel instämt sin granne, Jan Andersson, och krävde ersättning för de skador som Jans getter orsakat på Samuels sädesgårde. Som vittnen åberopades Johan Turnér och hans hustru på Munkeryds ägor.

När dessa hörts och intygat skadorna kom parterna överens inför rätten om att Jan Andersson skulle betala sex riksdaler 32 skillingar för skadorna. Därmed var detta mål ur världen.

Till sommartinget 1835 hade kronolänsman Nelson instämt Samuel och hans hustru för att de förra året övat olovlig brännvinsutminuter, särskilt hans hustru. Straffet för detta blev tio riksdaler, varav kronolänsmannen fick två tredjedelar.

Vid hösttinget 1836 dömdes Samuel Samuelsson och Johan Andersson, båda från Munkeryd samt många andra bönder från andra byar till böter för försummad väglagning. Detta avsåg sannolikt landsvägen, Holavedsvägen. Vid samma ting hade också kronolänsman Nelson på nytt instämt Samuel

för att han haft öppet ljus i sina uthus. Nu tycks Samuel ha reagerat lite mera på länsmannens påståenden.

Samuel berättade inför rätten att visst hade han haft ljus, men ljus som varit inneslutet i en lykta. Han hävdade att ingenting i lagen förbjöd sådant och därför yrkade han ersättning för alla sina besvär i målet. Det var två resor till tinget samt vidare andra ersättningar, för lösen av protokollsutdrag mm. Rätten konstaterade att länsmannen inte haft fog för sin instämning. Därför fick länsmannen ersätta båda vittnena och även Samuel för hans kostnader och besvär i målet.

År 1840 flyttade de till Ödeshög, där de förvärvat Ödeshögs Klockargård, en mantal rusthåll. Kerstin Jakobsdotter beskrevs tidvis som sinnessvag. Hon dog 1872. Samuel dog 1888. De hade många barn. Flera av dem utvandrade till Amerika. De hemmavarande övertog Klockargården, i mindre gårdsdelar.

Sonen Alfred omkom under våldsamma omständigheter 1895. Han hade *med häst och vagn varit i Gränna onsdagen den 23 augusti 1895 och övervarit kungabesöket där. På hemvägen, kommen nära Ödeshög, skenade hästarna. Samuelsson föll av och kom under vagnen samt blev synnerligen illa tilltygad i bröst och huvud, revben bräcktes och ett öra avslets. I sanslöst tillstånd blev han funnen och hemförd, och i torsdags morse avled han.* Orden är hämtade ur Smålands Allehanda.

Gården i Munkeryd sålde de troligen till Jonas Andersson och Anna Greta Karlsdotter. Dessa är kända endast till namnet. De bodde troligen inte i Munkeryd. Under ett år, 1840-41 ägdes och brukades den södra halvgården av Peter Petersson, född 1794 i Ekeby samt hans hustru Eva Maja Persdotter, född i Hogstad 1800.

De hade fem barn och bodde i byn ett år och flyttade 1841 till Västergötland. Enligt uppgift från domboken hade Peter och Eva Maja för 2033 riksdaler banko köpt gården av Jonas Andersson och Anna Greta Karlsdotter. Peter och Eva Maja sålde gården efter ett år till bröderna Johan och Johannes Alexandersson, se nedan.

Vid vintertinget 1842 mål 239 åtalades bl. a. Jaen Andersson och Peter Persson i Munkeryd för att de inte satt sina brostycken i behörigt skick. De inställde sig inte och fick böta tre riksdaler 16 skilling för uteblivande.

Kronolänsmannen, kommissarien A Nelson hade till vintertinget 1842 instämt gästgivaren Eric Nelson i Holkaberg. Åtalet gällde att han dels själv och dels genom sitt folk vid en auktion hos Petersson i Munkeryd den 13 och 14 oktober 1841 utövade olovlig brännvinsutminutering.

Utslaget den 22 mars 1842 löd: *På grund av skriftligt erkännande samt 47 § Kongl förordningen 1841 dömes svaranden att böta 20 riksdaler, därav 2/3 till åklagaren, resten till Ödeshögs sockens fattiga, eller undergå fängelse 14 dagar.*

Vid sommartinget 1842 var Jan Andersson och Peter Persson i Munkeryd instämda för felande grusfyllning. Detta gällde troligen deras underhåll av stora landsvägen mellan Gränna och Ödeshög. Utslaget blev böter.

Jakob <u>Johan</u> Alexandersson,	1817-08-25 i Vireda, bonde
Anna Brita Andersdotter	1818-09-18 i Vireda
Barn: Anna Charlotta	1843-10-04, se nedan
Josefina Vilhelmina	1847-06-10, död 1849
Karl August	1849-07-07, till Amerika 1873,
Anders Herman	1851-02-06, till Amerika ?
Frans Oscar	1854-08-10, till Amerika 1873
Hulda Augusta	1856-10-08, till Amerika 1878
Emilia Axelina	1859-01-18, död av mässlingen 1862-09-08
Jenny	1861-04-27. död av mässlingen 1862-09-07

Johan Alexandersson var son till bonden Alexander Alexandersson och hans hustru Lisa Jakobsdotter i Grankärr, Vireda. Anna Brita var dotter till bonden Anders Jansson och hans hustru Brita Svensdotter i Älmeberg, också Vireda församling.

De kom till Munkeryd 1841 från Fogeryd, där de båda tjänat dräng och piga hos en syster och svåger till Johan. De gifte sig samma år. Året därefter kom en broder till honom, Johannes, också till Munkeryd, se nedan. De ägde en tid den södra halvgården tillsammans, eller var sin fjärdedel av 1 mantal Munkeryd.

Efter att Johannes 1846 med sin familj flyttat tillbaka till Vireda övertogs den södra gården helt av Johan. I mitten av 1860-talet står han antecknad som ägare av 5/8 mantal i Munkeryd. Samtidigt har dock något hänt som gör att han måste börja avveckla sitt ägande. 1868 flyttade familjen till Öninge Hallegård och Johan råkade i konkurs.

Hans ägande i Munkeryd överfördes undan för undan till hans svåger Anders Andersson i Fogeryd. I början av 1870-talet ägdes 1/8 mantal i Munkeryd av *Jakob Johan Alexanderssons konkursmassa*.

Vad anledningen var till hans förluster vet jag inte. Hade han kanske gått i borgen för någon? Det var rättegångar som gick ända upp i Göta Hovrätt. Jag vet inte hur målet slutade, men jag tror inte att Johan fick tillbaka någonting.

Han förlorade troligen även sin gård i Öninge och stod sedan i husförhörslängden som arbetare under Ödeshögs Riddargård. Möjligen ägde han senare ett hus i Ödeshög. I husförhörslängden för 1881 står antecknat att ½ mantal Riddargården ägs av Jakob Johan Alexanderssons barn i Amerika. Anna Brita dog 1896 av lungsot. Johan själv dog den 30 april 1897 av influensa.

Gården i Munkeryd övertogs av dottern Anna Charlotta och hennes man Johan August Andersson, se längre fram i denna berättelse.

Johan Alexandersson i Munkeryd hade till höstetinget 1842 instämt herr ingenieuren Lagerdahl i Råby med anledning av att han blivit stängad och sårad av en tjur som tillhörde Lagerdahl. Rätten ogillade åtalet och menade att Alexandersson hade kunnat undvika tjuren.

Johannes Alexandersson,	1820-05-13 i Vireda, bonde på ¼ mtl
Kristina Danielsdotter	1821-04-16 i Vireda
Barn: Johanna Sofia	1842-11-07,
Josefina Karolina	1844-09-30,

Johannes var son till bonden Alexander Alexandersson och hans hustru Lisa Jakobsdotter i Grankärr i Vireda socken. Kristina var dotter till Daniel Jönsson o Anna Johannesdotter i Målahult i Vireda. Johannes och Kristina kom till Munkeryd från Vireda år 1842.

De flyttade 1846 åter till Vireda men kom i mitten av 1860-talet åter till Ödeshögs socken, då till Holkaberg. Förutom Johannes och Johan bodde även två systrar till dem i Ödeshögs socken, en i Fogeryd och en i Gyllinge. Det var åtskilliga flyttningar från Vireda till Ödeshögs socken förr i tiden. En sonson till Johannes och Kristina var David Gustafsson i Holkaberg.

Drängen Johan Alexandersson i Fogeryd och hans tilltänkta hustru Anna Brita Andersdotter anhöll vid vintertinget 1844 om fastebrev å 1/4 mtl Munkeryd som de enligt bevittnad avhandling den 30 september 1842 inköpt av P Petersson och hans hustru Eva Maria Petersdotter för 3025 riksdaler banco.

Johannes Alexandersson i Munkeryd hade vid vintertinget 1846 instämt Samuel Persson i Norrö med yrkande att denne skulle redovisa ett förmynderskap som han haft för omyndiga Kristina Svensdotter i Munkeryd. Dejta uppdrag skulle nu övertas av Alexandersson. Målet återupptogs vid höstetingsinget, 7 oktober 1846.

Samuel Persson erkände sig skyldig att redovisa men uppgav att han ännu inte hunnit fullborda detsamma. Han bad om ytterligare anstånd. Rättsens utslag blev att parterna till nästa ting då redovisningen skulle vara klar.

Hans Peter Svensson	1812-07-08, bonde,
Anna Karin Nilsson	1814-09-27,
Barn: Emeli Matilda	1841-06-05, g m Karl Fredrik Jonsson, se nedan
Karolina Josefina	1843-12-11, död 1846-04-28
Clara Charlotta	1845-02-04, död s å
Frans Oskar	1846-08-22, död 1848-02-12
Vilhelmina Karolina	1847-12-20, död 1849-09-07,
Karl Johan	1851-01-08, död 1851-
Hulda Maria	1852-03-05, g m Johan Aug. Andersson i Daglösa
Frans Emil	1854-10-30, död 1854-11-17,
Frans Emil	1856-07-25, död 1858
Sven Albin	1860-10-09, död 1862-09-21,

Hans Peter Svensson var son till Sven Nilsson och Maja Stina Persdotter på Ödeshögs Gästgivargård. Anna Karin var dotter till Nils Jonsson och Katharina Jonsdotter i Munkeryd. De gifte sig 1840 och Hans Peter var då arrendator på Ödeshögs Brännegård.

De kom till Munkeryd 1844. Han står till en början skriven för 1/4 mtl i Munkeryd men detta ändras sedan till 1/8. Något att observera är den stora

barnadödligheten i denna familj. De fick tio barn och åtta av dessa dog. Det måste ha varit mycket gråt i deras hus.

Hans Peter dog av bröstlidande 1871. Anna Karin hade ett undantag på gården och dog 1888. Hennes syster, Maja Stina Nilsson, änka från Svanshals som bodde hos henne i Munkeryd dog samma år. Henne har vi läst om tidigare. Hon hade sin egen sorgliga historia.

Hans Peter Svensson i Munkeryd hade vid sommaringet 1844 instämts rörande skogsåverkan i häradsallmanningen. Det är okänt hur detta mål slutade.

Bouppteckningen efter Hans Peter Svensson upptog tillgångar för 4760 riksdaler, skulder till 2500 riksdaler. Bland tillgångarna upptogs 1/8 mantal Munkeryd till 3300 riksdaler. Under Kreatur upptogs fyra kor, en kviga, två kalvar, tre får, tre lamm och en gris.

Bouppteckningen 1888 efter undantagsänkan Anna Karin Nilsson visar att hon efterlämnade två bröstavingar, dottern Hulda Maria Hansdotter, gift med Johan August Andersson i Daglösa vid Glasfall, dottern Emilia Mathilda Hansdotter, vilken är avliden men har två döttrar, Hilma Josefina, myndig och bor i Gränna, dottern Jenny Mathilda Karlsdotter, omyndig. Alla dessa var närvarande. Bouppteckningen upptog endast lösöre, däribland ett får med lamm och två höns, vävstol med tillbehör, spinnrockar, kardor mm. Tillgångarna uppgick till 190 kronor, skulderna till 205.

Johannes Nilsson	1817-04-10, bonde
Johanna Larsdotter	1818-10-17 i Svanshals,
Barn: Emilia Augusta	1852-09-02,

Johannes hade under åren 1839-47 vistats i Stockholm. När han 1847 återkom till Munkeryd ägde och brukade han 1/8 mtl. Han var ogift och hade en piga. Gården hade under flera år brukats av Lars Håkansson i Narbäck. Johannes var ogift fram till 1852. Johannes och Peter, nedan, var bröder.

Peter hade en del skulder. För att kunna betala dem hade han till sin bröder Johannes sålt en stuga samt en del lösöre. Det sammanlagda värdet var 215 riksdaler.

Johannes och Johanna gifte sig 1851 och Johanna var då änka från Åby Gästgivargårds ägor. De flyttade till Rök 1852.

Av domboken från 1843 framgår att Johannes 1841 hade lånat ut pengar till änkan Stina Jonsdotter i Öjan. Lånet gällde egentligen hennes son Jonas Jansson. Denne ansågs dock mindre vederhäftig och därför hade änkan undertecknad skuldsedeln i sonens ställe. Hon hade dock efteråt varit något missnöjd och därför återfått skuldsedeln. Men då hade hon muntligen lovat att ändå betala skulden om inte sonen klarade detta.

Det hade nu framkommit att Jonas Jansson var medellös och inte kunde betala. Johan Törner och Anders Vetter vid Munkeryd hördes som vittnen om hur det tillgick när skuldsedeln tillkom. Vidare var änkans förmyndare, Johan Samuelsson närvarande.

Rätten beslutade att änkans ansvar för skulden hade upphört när hon återfått skuldsedeln. Johannes Nilsson kunde därför inte återfå några pengar. Han fick dessutom betala ersättning för vittnenas inställelse.

Drängen Jonas Jonsson i Munkeryd hade till vintertinget 1842 instämt nämndemannen Samuel Svenssons hustru i Lilla Krokek, Maria Persdotter. Hon hade beskyllt honom för att under sin tjänstetid hos dem ha stulit en stump ull. Maria Persdotter erkände sitt brott och fick böta 32 skilling.

Peter Nilsson	1811-10-20, torpare och snickare i Munkeryd,
1) Kristina Nilsson	1809-10-20 i Heda, död 1848
2) Anna Greta Olofsdotter	1814-06-01 i Adelöv,
Barb; Maja Karin	1833-10-15 i Heda
Sven Peter	1837-06-19,
Karl Johan	1840-10-20, till Heda 1856,
Alfred	1842-08-08, död 1850
Karolina Josefina	1845-03-15, död av slag 1845-04-03
Anders Vilhelm	1846-10-15, till Rök 1861,
Emeli Mathilda	1851-03-06,
Johannes August	1854-07-11, till Strå 1872,
Frans Oscar	1858-03-13, till Heda 1877,
Sven Victor	1860-02-24, död s å av bröstsjuka

Peter var son till Katharina Jonsdotter i Munkeryd i hennes första äktenskap, med Nils Jonsson. Peter gifte sig med Kristina 1832. Hon var född i Heda och vigseln skedde troligen där. De bodde en tid i Heda och kom till Munkeryd 1834. Han angavs först som *gifta drängen*, senare som torpare. Hans torp är identiskt med den s k Peter Nils-lyckan som omnämns i handlingarna till laga skiftet, beläget i nordost.

Detta torp hade han fått av sin mor och styvfar enligt kontrakt, se nedan. Kristina dog 4 april 1848. Han gifte sig då med Anna Greta Olofsdotter, dotter till Olof Håkansson o Annika Ingesdotter i Sutarp.

I husförhörslängden 1861 uppges Peter och Anna Greta bo i *egen stuga*. De uppgavs i husförhörslängden 1861 vara utfattiga. Peter dog 15 mars 1879 och Anna Greta dog 4 augusti 1882.

Bouppteckningen efter Kristina Nilsson 1848 visade att hon och Peter Nilsson hade fem omyndiga barn. Deras rätt bevakades av deras morbröder Karl Gustaf Persson vid Egbola i Heda socken. Tillgångarna upptogs till 222 riksdaler och skulderna till 499 riksdaler.

På sitt torp hade de ett får med lamm och en bagge. Inga fler djur är omnämnda. Där fanns en stugubyggnad av 100 riksdalers värde, en bod, två mindre hus samt loge med två lador. Snickareverktyg är nämnda i bouppteckningen och det framgår av bouppteckningen efter honom själv att han var snickare.

Bouppteckningen efter snickaren Peter Nilsson 1879 uppvisade tillgångar för 266 riksdaler samt skulder till 805 kronor. Han efterlämnade hustrun, Anna Greta Olofsdotter samt tre med henne sammanavlade barn, Johan August Pettersson i Åbylund i Strå socken, icke närvarande, Frans Oskar Pettersson i Tegneby i V Tollstad, närvarande, Emilia Mathilda Petersdotter i Tuggarp, närvarande.

I ett tidigare äktenskap hade han fyra barn, Sven Peter Pettersson i Motalla, icke närvarande, Karl Johan Pettersson i Häggestad, Anders Vilhelm

Pettersson i Rogslösa socken, Maja Karin Petersdotter, g m Peter Johansson på Tjugby ägor i Heda socken. De icke närvarandes rätt bevakades av hemmansägaren Anders Petersson i Munkeryd.

Ur ett torpkontrakt, inlämnat till vintertinget 1842 hämtas följande:

Vi undertecknade upplåter till vår son och styvson Peter Nilsson och hans hustru Kristina Nilsson en jordplan på vårt ägande 3/8 mtl Munkeryd. Denna jordplan består av en liten byggningsplan väster om den s k Smedjelandsåker, ett källand på samma åker, så stort som han nu åtnjuter i vår kålgård. Tillika skall de ha ett åkerstycke i västra gärdet i den s k Brovråen, som består av 12 kappar utsäde samt ett åkerstycke i västra gärdet nere om vägen vid norra ändan av stora Lillängsåker som består av 8 kappar. Den skift som Peter Nilsson har börjat odla på får han begagna i bådas vår livstid med det förbehåll att skiften skall vara färdiggjord till den 1 nästkommande november. Till höbärgning skall de ha det ängsstycke i västerängen i norra ändan som han förr innehaft och nu med stenar utmärks, tillika den på stycket varande skog. Beten skall de ha bland våra kreatur för en ko och två får. Vedbrand får tagas på gårdens ägor efter anvisningar. Den stuga de nu bebor skola de åtnjuta till dess de kunna uppföra en på sin plan, det fähus de nu begagnar får de åtnjuta så länge ingen ändring sker i gården.

Även åtnjuter de ökar vid gården till åkerjordens brukande årligen samt kvarnskjuts och till vedbrands hemkörande av gårdens ägare. För ovan nämnde lägenheter och förmåner erlägges en årlig skatt av 18 riksdaler vilken summa utgöres av dagsverken av mans; utom 20 kvinnodagsverken som utföres då mat och kaka och 8 skillingar om dagen erhålles. Skulle vi finna oss föranlåtna att enskilt bruka vårt ägande särskilda 1/8 eller någon av oss genom döden avlida eller någon storskiftesförändring på hemmanet skulle framdeles ske så skall förenämnde förmåner åtfölja vår enskilda 1/4 med lika så god jordmån som nu är utsynt. Denna lilla lägenhet tager sin början den 1 maj 1839 och förblir i bådas vår livstid. Även får innehavaren Peter Nilsson och hans hustru hos domstolen söka stadfästelse härpå som lag förmår.

Sålunda överenskommet som skedde uti Munkeryd den 15 januari 1839.

Johan Andersson, Karin Jonsdotter, jordägare

Med föregående förklarar vi oss nöjda:

Peter Nilsson, Kristine Nilsson (CND)

På en gång närvarande vittnen: K Jonsson i Börstabil, Hans Jonsson i Munkeryd.

Efter uppläsandet blev förestående kontrakt jämlikt därom gjord anhållan ordagrant i domboken infört, till lagenlig kraft och verkan.

Peter Nilsson hade en del skulder att dras med. Detta framkom av ett mål vid hösttinget 1844. Peter Nilsson hade då till sin broder Johannes Nilsson i Stockholm sålt en stuga med inredning för 100 riksdaler banko, vidare en ladugård och en bod för 25 riksdaler samt diverse lösörepersedlar till ett värde av 85 riksdaler, summa 210 riksdaler banko, för att betala sina skulder. Av brodern fick Peter också löfte att inneha och använda de omnämnda husen och lösörepersedlarna.

Vittnen till denna uppgörelse var C G Lantz i Stavreberg och Anders Jonsson i Börstabil. Vi kan anta att husen var de hus som Peter Nilsson hade på sitt torp.

En broder till Anna Greta Olofsdotter, Anders Olofsson, var gift med Anna Karin Hansdotter från Munkeryd och brukade under åren 1855-1859 hennes föräldragård i Munkeryd.

Jonas Jonsson Glad	1792-12-14, bonde,
Sara Lena Persdotter	1794-09-23,
Barn: Karl August	1819-08-08,
Johan Peter	1821-03-14,
Alexander	1825-08-03,

Jonas var son till bonden Jonas Jonsson och Sara Bengtsdotter i Munkeryd. Sara var dotter till Peter Persson och Lena Andersdotter i Ödeshögs Brännegård. Jonas och Sara gifte sig 1819. Tilläggsnamnet Glad hade Jonas fått sedan han varit beväring. Jonas och Sara ägde och brukade 1/8 mtl i Munkeryd men flyttade år 1828 till Ödeshög.

Där dog Jonas Jonsson och Sara gifte om sig med Lars Håkansson och de brukade under ett tiotal år en gård i Narbäck. Sara dog 1840 av bröstfeber. 1842 flyttade Lars Håkansson med sina barn till Munkeryd, se nedan.

Vid hösttinget 1816 hade Jonas instämt en dräng, Johan Andersson i Munkeryd, med krav på ersättning. Jonas hade tidigare lånat ut en pistol till Johan och om pistolen blev skadad skulle Johan betala den med sex riksdaler. Nu var pistolen skadad, trodde Glad. Inför rätten inspekterades pistolen av löjtnanten Stålhammar och lantjägaren Enok Törning. De konstaterade att pistolen var oskadad. Därför slapp drängen betala.

Vid vintertinget 1817 finns noterat att livgrenadjären Krok på Kopparps ägor samt drängen Jonas Glad i Munkeryd hade varit i slagsmål men att de nu hade kommit överens och inte längre behövde rättens hjälp med att lösa denna oenighet.

Sommaren 1819 rådde en lång torka. Jonas Glad gjorde denna sommar ett försök att odla upp ett kärr och därvid kom elden lös. Han och hans folk gjorde vad de kunde för att släcka. Men elden kom in på änkan Katharina Jonsdotters äng och skadade där sex stycken ekar. Ekar var kungens tillhörighet och saken var allvarlig. Jägmästaren Sjösten hade till hösttinget 1819 instämt Jonas och krävde ansvar.

Jonas hävdade att han iakttagit försiktighet men att elden ändå spridit sig. Han förklarade att om han skulle plikta för de brandskadade ekarna skulle han bli en fattig och alldeles utblottad man. Rätten dömde honom till böter.

Vid sommaringet 1820 hade Jonas Glad instämt korpralen Friberg på Bankaby ägor med krav på att denne skulle återbetala en skuld. Friberg erkände skulden men eftersom inte Glad kunde uppvisa skuldsedeln hade inte Friberg betalat på utsatt tid. Skulden var på 13 riksdaler. Glad berättade att skuldsedeln förkommit.

Rätten tog sig en funderare. Eftersom båda var överens om skuldens storlek dömde rätten Friberg att betala sin skuld och uppmanade Glad att skriva

kvitto. Skulle skuldsedeln ha kommit i någon annan mans hand fick det bli Glads ansvar att sköta den saken.

Vid höstetinget 1821 hade Jonas Jonsson i Sunneryd instämt Jonas Glad angående skuldfordran. Det gällde auktionsinrop samt lagsökningskostnader i anslutning till detta. Jonas Glad ansåg stämningen vara *blott skit* och för denna oanständiga åsikt inför rätten fick han böta tre riksdaler extra. I övrigt blev målet uppskjutet till nästa ting. Då dömdes Jonas Glad att ersätta Jonas Jonsson för de fordringar denne hade, fem riksdaler riksgäld samt sex riksdaler banko.

Från hösttinget 1828 finns en ytterligare en notis om Glad. Han hade då sålt gården i Munkeryd och flyttat till Ödeshögs Brännegård. Enligt domboken hade han den 27 april 1826 sålt 1/16-del Munkeryd till rusthållaren Sven Hansson i Munkeryd för 600 riksdaler. Glad var nu satt under förmyndare och det var förmyndaren som gjorde process av affären.

Sven Hansson hade endast betalat 500 riksdaler men i kontraktet stod 600 riksdaler. Det blev åtskilliga sidor i domboken om detta. Vittnen kunde intyga att Sven Hansson endast skulle betala 500 och att 600 hade skrivits enbart för att Glads broder Hans Jonsson därigenom skulle hindras från att köpa gården. Jag har ingen anteckning om vad häradsrätten ansåg om affären. En annan fråga är varför Glad hade satts under förmyndare och jag har inte heller här något svar.

Lars Håkansson	1800-03-20, arrendator, lösdrivare (1845),
Barn: Karl August	1819-08-08, t V Tollstad 1836
Johan Peter	1821-03-14, t Porsarp 1839
Alexander	1825-08-03, t Gyllinge 1840, till Mark 1843,
Gustaf	1833-08-26,
Maria Sofia K	1836-11-16,

Lars Håkansson var son till Håkan Israelsson och Sara Larsdotter i Larkarp. Han arrenderade under åren 1842-49 den gård som ägdes av Johannes Nilsson. Lars hade en tid varit gift med Sara Lena Persdotter, änka efter Jonas Jonsson från Munkeryd. De brukade en gård i Narbäck under åren 1833-40. Hon dog av bröstfeber i Narbäck 1840.

Lars var en tid också arrendator i Hårstorp. Han förekommer flera gånger omnämnd i domböckerna, dels för slagsmål och dels i samband med skuldfordringar. Det var troligen så att alkohol var en stor del av Lars Håkanssons problem.

Efter hustruns död hade Lars svårt att sköta sin ekonomi. Det blev ohållbart. I husförhörslängden är antecknat att han var lösdrivare under 1845 och därefter har han avvikit till Stockholm. Där avled han på Adolf Fredriks fattigförsörjning den 25 mars 1849. Lars Håkanssons liv och hans dramatiska öde kan vara ämne för en roman.

Vid vintertinget 1843 uppvisades ett köpekontrakt, där Lars Håkansson till sin broder Israel Håkansson och till Gustaf Johansson i Narbäck sålde lösöret, både djur och redskap, till ett värde av 227 riksdaler. Han fick dessutom rätt att fortsätta att bruka dessa. Detta var således ett sätt för dem att försöka hjälpa Lars Håkansson i hans svåra situation. Det lyckades tyvärr inte.

Lars Håkansson samt pigan Greta Leonardsdotter var av kronolänsmannen, kommissarien Nelson, instämnda till sommaringet 1844 för *olovlig beblandelse*, varav pigan framfött ett gossebarn. Lars Håkansson inställde sig inte. Han hade då lämnat våra bygder och skulle inte återkomma. Han hade begivit sig till Stockholm.

Hans Jonsson	1784-09-03, bonde,
Stina Jonsdotter	1789-04-29,
Barn: Peter	1810-02-25, till Heda 1820, grenadjär Peter Lord
Maja Stina	1813-07-20,
Anna Katharina	1818-04-13, g m Anders Olofsson i Fotsjö, se nedan
Johanna Lotta	1822-11-15, g m Kristofer Berg, se nedan
Sara Greta	1825-01-21, g m Karl Andersson, Adelöv,
Stina Lovisa	1828-04-28, t Vantekullen 1845, död ?

Hans var son till Jonas Jonsson och Sara Bengtsdotter i Munkeryd. Han gifte sig 18 mars 1809 med Stina Jonsdotter, dotter till Jonas Persson och hans hustru. Hans och Stina hade en tid bott i Rossholmen men kom till Munkeryd 1829. De ägde och brukade här 1/8, troligen den gård som Jonas Jonsson tidigare innehaft.

Peter Lord, se nedan, var en son till Hans och Stina. Hans Jonsson dog 1847. Stina Jonsdotter bodde kvar på ett undantag på gården och dog 1864. Hos henne bodde också en dotterdotter, Greta Hansdotter. Hon gifte sig 1858 och flyttade till Adelöv.

Bouppteckningen efter Hans Jonsson visade tillgångar på 1074 riksdaler, därav 1/8 mantal Munkeryd och dels 1/8 mantal Rossholmen.

Bouppteckningen efter undantagsänkan Stina Jonsdotter 1864 visade tillgångar på 188 riksdaler, skulder till 67 riksdaler. Bland tillgångarna på hennes undantag antecknades en ko och ett får med lamm. Bouppteckningen upprättades av Johan Andersson i Lakarp.

Kronolänsmannen Nelson hade till höstetinget 1842 instämt Hans Jonsson i Munkeryd angående en vådeld. Hans Jonsson företrädde vid tinget av sin son, Peter Lord i Munkeryd. Denne erkände att Hans under stark torka sistlidna sommar hade utställt eld på marken och haft dålig tillsyn till den så att elden antänt en intilliggande sädesåker.

Utslaget blev enligt 15 kap Byggningsbalken böter 33 riksdaler till treskiftes delning emellan kronan, häradet och åklagaren eller att undergå 23 dagar fängelse vid vatten och bröd.

Anders Olofsson	1820-09-16 i Adelöv, bonde
Anna Karin Hansdotter	1818-04-13, d t bonden Hans Jonsson i Munkeryd
Barn: Emilia Augusta	1845-07-05,
Johan August	1848-04-03,
Johanna Maria	1850-02-22,
Johan Alfred	1852-07-15,
Frans Theodor	1854-02-15,

Karl Oscar 1856-03-20,
Johannes Albin 1858-02-06,

Anders var son till Olof Håkansson och Annika Ingesdotter i Sutarp. Han gifte sig 1845 med Anna Karin Hansdotter. Hon var dotter till Hans Jonsson och Stina Jonsdotter i Munkeryd. De arbetade då båda två i Klockargården i Ödeshög. De bodde sedan någon tid i Sväms Bosgård och därefter i Tyrssaböl. Sedan arrenderade de ¼ mtl i Angseryd innan de 1855 kom till Munkeryd. Här brukade de 1/8 mtl, förmodligen hennes föräldragård.

De flyttade sedan till Narbäck, där de förvärvat en gård på ½ mantal. Därför flyttade familjen till Sunneby 1863. Anders var bror till Anna Greta Olofsdotter, se ovan.

Jonas Adolf Mård 1808-08-30 i Vireda, livgrenadjär,
Inga Stina Johansdotter 1808-08-30 i Vireda
Barn: Karl Johan 1833-09-07, handl. i Munkeryd, se längre fram
 Fredric August 1836-03-30, stammar, torpare på Hårstorps ägor
 Hans Peter 1838-07-17, till Sthlm 1861
 Sofia Lovisa 1840-12-31, till Sthlm 1863
 Frans Vilhelm 1843-10-05, död i rödsoten 1857
 Oskar Ludvig 1846-07-25, till Sthlm 1870
 Emilia Mathilda 1850-06-21, till Sthlm 1867

Jonas var son till soldaten Erik Al och Stina Jonsdotter i Lilla Björkenäs soldatorp, Vireda socken. Inga Stina Johansdotter var dotter till soldaten Johan Hult och Ingrid Eriksdotter i Bisphemmet, också i Vireda socken. Båda är födda den 30 augusti 1808. Det måste vara ovanligt att två makar har samma födelsedatum.

De kom till Munkeryds soldatorp 1832 och där bodde de ända till 1858 då han blev gratialist, dvs. pensionär, även om det inte hette så på den tiden. Mård fick troligen pension, blev gratialist, år 1858. Då kom en ny soldat till Munkeryds soldatorp, nämligen Karl Alfred Björk. Familjen Mård uppgavs då bo i egen stuga, troligen på Mårdagärdet, på östra sidan om vägen mellan Munkeryd och Öjan, mitt emot Nyttorp. Det blev bortodlat i början av 1940-talet.

De uppgavs från början av 1860-talet vara utfattiga. Inga Stina Johansdotter dog 1886 och Jonas Adolf Mård dog 1897. Om sonen Fredrik August kan nämnas att han under några år var soldat för Sunneby och fick soldatnamnet Tränk. Han bodde sedan med sin familj i ett torp på Hårstorps ägor.

Bouppteckningen 1886 efter Jonas Mårds hustru, Inga Stina Johansdotter, visade att makarna hade fyra barn, Karl Johan Mård vid Munkeryd, sonen Fredrik August vid Hårstorp, Oskar Ludvig i Stockholm, Sofia Lovisa i Stockholm, de sistnämnda två ej närvarande. Deras rätt bevakades av folkskolläraren C O Nilsson i Munkeryd.

Tillgångarna uppgick till 170 kronor, därav en stugubyggnad 50 kronor samt en liten ladugård och avträdeshus 50 kronor. Under skulder angavs att Anders Grek vid Holkaberg hade lånat kontant till sterbhusets begravningskostnad, 15:25. Frans Palm vid Porsarp för likkista sex kronor. Fredrik Au-

gust Tränks hustru för sina besvär vid begravningen tre kronor, för likskjuts till Ödeshög 1,75 mm. Behållningen blev 142 kronor.

Bouppteckningen 1897 efter Jonas Mård uppger att han efterlämnade fyra bröstarvingar, sonen Karl Johan Mård vid Munkeryd, sonen Fredrik August Tränk vid Hårstorp, sonen Oskar Ludvig Mård, avlidne men har två söner, Karl Herman född 1881 och Hugo Edvard, född 1887 och båda boende hos modern i Stockholm, dottern Sofia Lovisa Mård, gift med hr Karl Erik Ytterberg och boende i Stockholm.

Såsom änkan Kristina Vetter och hennes dotter Jenny Vetter var boende hos avlidne Jonas Mård hade de dödsboet om hand och uppgav boet. Tillgångarna upptogs till 90 kronor, däribland 2/3 i en stugubyggnad vid Munkeryd och 2/3 i en liten ladugård och ett avträdeshus. Skulderna uppgick till 43 kronor.

Peter Lord	1810-02-25, avskedad livgrenadjär
Maja Kaisa Nilsson	1807-09-13 i Herrestad, sjuklig
Barn: Adolf Fredrik	1832-08-11 i Svanshals, <i>svagsint, lam i ena sidan,</i>
Johan August	1840-08-05, svagsint, död i rödsoten 1857
Lovisa Maria	1843-03-25, g m Samuel Petersson, Holkaberg
Johanna Sofia	1845-08-26, till Sthlm 1863
Gustaf	1848-07-25, död samma år
Klara	1850-05-11, död samma år
Charlotta	1853-04-03, till N Amerika 17 maj 1880

Peter Lord var son till bonden Hans Jonsson och Stina Jonsdotter i Munkeryd och hade varit livgrenadjär, troligen i Svanshals. Han kom med sin familj från Svanshals 1841 och övertog då en gårdsdel i Munkeryd, den s. k. Lordalyckan i nordvästra delen av byn. Den omfattade 1/32 mantal. I samband med laga skiftet 1851 sålde han sin gårdsdel till Anders Berg i Munkeryd men bodde troligen kvar med sin familj på Lordalyckan.

Peter var då obotligt sjuk. Han uppgavs lida av benröta. Även hustrun uppgavs vara sjuklig och arbetsoförmögen. Åtminstone två av barnen var också sjukliga. Familjen var således hårt drabbad. Peter Lord dog av blodstörtning 1875. Hustrun Maja Kaisa dog 1884.

Bouppteckningen efter Peter Lord 1875 upptog tillgångar för 948 riksdaler. Behållningen efter avdrag för skulderna var 83 riksdaler. Bland tillgångarna upptogs en gammal stugubyggnad för 30 riksdaler. Han efterlämnade hustrun Maja Karin Nilsson samt en son, Adolf Fredrik, boende i Munkeryd, en dotter Johanna Sofia, boende i Stockholm samt en dotter Lovisa Maria, gift med smeden August Petersson, boende på Smedtorpet på Holkabergs ägor, bara några hundra meter från Lords stuga. Friarevägen var inte lång.

Bouppteckningen efter Maja Karin Nilsson 1884 visade att hon hade fyra barn, Adolf Fredrik Lord, Maria Lovisa Lord, gift med smeden Samuel Petersson, Hanna Sofia Lord, gift med handlanden August Andersson i Stockholm samt Charlotta Lord, gift med Janne A Lindberg i Amerika. Tillgångarna uppgick till 109 kronor, därav 1/3 i en stugubyggnad på Munkeryds ägor för 15 kronor. Skulderna uppgick till 69 kronor.

Sonen Adolf Fredrik Lord bodde kvar i byn. Han var som man sade, en krympling, lam i ena sidan och han ansågs dessutom svagsint. Efter moderns död bodde han möjligen kvar en tid ensam i huset på Lordalyckan. Han stod sedan skriven tillsammans med Jenny Vetter, som kanske hjälpte honom en del. Han sysselsatte sig med att göra kvastar och gick sedan omkring i bygderna och sålde. Han överfördes 1894 till Fattighuset. Att bli försörjd låg dock inte för honom.

Han fortsatte att göra kvastar och förtjänade så sitt uppehälle. Han dog av slag på fattighuset den 22 januari 1900. I Östgöta-Bladet var tisdagen den 30 januari 1899 införd följande artikel:

Lord, den gamle kvastgubben har kommit till ro. Han dog häromdagen på Ödeshögs fattighus. En ålder av 67 år hade han då nått. Han var väl känd av gammal och ung i västra Östergötland. Alla har nog många gånger mött den stackars ofärdiga gubben som djupt framåtlutad knogade vägen fram med sin kärra och alltid hade stort besvär att hålla näsvisa och hjärtlösa barnungar på vederbörligt avstånd. Ett mycket tacksamt föremål för de ungas gyckel var nog den gamle stackarn. Många ord behövdes inte förrän han grep en kvastkäpp, lämnade kärran och givetvis fåfängt försökte nå sina förföljare, som skrattande ilade ifrån honom på unga ben för att ögonblicket därefter fortsätta sina dåliga skämt.

Nu har Lord blivit fri från gycklet och funnit frid och ro. Men när de unga som varit stygga mot gubben läser om hans bortgång, kanske de får en förnimmelse av samvetsagg och ånger. Och är det så, må vi ju hoppas att de nästa gång de möter en stackars krympling som de tror sig "rå på" hålla tungan i styr och inte hjärtlöst förarga en redan förut olycklig medmänniska. Må de besinna att de själva en gång kanske blir gamla och fula, med lemmar som, nu spänstiga, blivit förkrympta som Lords, och att en vänligt deltagande då utan tvivel måste kännas bättre än ett hånfullt tal.

Lord var en arbetsam man. Ännu dagen före sin bortgång stod han i vedboden och sågade. Det var nog tungt för den brutne, ofärdige gubben. I många år har han bundit kvastar, som han sedan i ur och skur gått och sålt i bygden. På så sätt har han nästan själv, ända in i det sista förtjänat sitt torftiga bröd. Det är nog inte många som med så små förutsättningar som Lord, kan göra detsamma.

Ett par hundra meter söder om Lordalyckan, där vägen går genom ängen fram mot Røjegatorna finns en gammal spökplats. Generationer av människor i bygden har berättat om spöken här. Gemensamt för dessa spökhistorier är att de handlar om en *huvudlös käring* som på olika sätt visat sig. Det är också en uppgift att bita i, att försöka finna bakgrunden till denna historia. Har här hänt något i gångna tider som gett upphov till dessa historier?

Johan Olofsson Brodd	1793-11-15, torpare,
Johanna Persdotter	1797-10-25 i Gränna,
Barn: Sven Peter	1828-07-10, död samma år
Gustava	1832-09-18,

Johan Olofsson var son till livgrenadjären Olof Brodd i Brodderyd. Johanna var dotter till bonden Peter Svensson och Maria Jonsdotter i Kaxtorp,

Gränna landsförsamling. Han kom som dräng till Munkeryd redan 1805. Han gifte sig med Johanna 1828, som då tjänade i Munkeryd. De fick då också ett torp, troligen i de s.k. Vetterslyckorna. 1850 har tydligen Johans krafter tagit slut.

Han uppgavs då vara inhyses och utfattig. På 1860-talet uppges de vara fattighjon. Johan dog 1872 av ålderdom. Johanna dog 1878.

Johannes Olofsson förekommer omnämnd i domboken för 1812. Anteckningarna i målet rör skjutstjänsten vid gästgivargården. Anteckningarna återges här något förkortade.

Vid urtima ting 13 juli 1812 hade kronolänsman Karl Svanbäck instämt drängarna Johannes Olofsson och Johan Andersson från Munkeryd. De hade natten mellan 8-9 sistlidna maj på gästgivargården från en tysk resande greve vid namn Habenicks snattat ett skjutgevär. Detta hade de senare lämnat tillbaka.

Johannes Olofsson berättade att han och Johan Andersson natten efter Kristi Himmelfärdsdag skjutsat resande från gästgivargården Holkaberg till gästgivargården i Ödeshög. De hade då ur Habenicks vagn tagit skjutgeväret med avsikt att använda det gemensamt. Johannes Olofsson hade fört geväret till Munkeryd, men senare hade han lämnat tillbaka det på gästgivargården här. Drängen Johan Andersson nekade till delaktighet i Johannes Olofssons brott.

Häradsrättens utslag blev att drängarna Johan Andersson och Johannes Olofsson dömdes att vardera böta gevärets halva värde, en riksdaler 32 skillingar å treskifte mellan Kong. Maj:t och kronan, häradet och åklagaren Svanbäck. Om de saknar medel skulle de tre dagar hållas i häkte i Linköpings slott, samt därefter få enskild skrift och avlösning i sakristian till Ödeshögs församlings kyrka.

Samuel Olofsson Brodd, 1801-02-02, inhyses, ofärdig och utfattig,
fadern, Olof Brodd 1770-12-12, gratialist, infl. från Sestorp 1835.

Samuel Olofsson var en bror till Johan Olofsson, se ovan. Samuel tjänade dräng på olika håll i bygden, i Munkeryd redan 1818. Redan i början av 1830-talet uppges han i husförhörslängderna vara inhyses, ofärdig och utfattig. Vi kan här se hur flera medlemmar av familjen Brodd flyttat till Munkeryd. Varför de kom hit är osäkert.

Fadern, Olof Brodd dog i bröstsjuka år 1840. Samuel Olofsson Brodd uppges i husförhörslängden på 1850-talet vara ofärdig, utfattig och mindre vetande. Han överfördes till Fattighuset i Ödeshög 1864 och dog där av ålderdom 1885.

Olof Brodd hade varit soldat för Brodderyd. Om Olof kan tilläggas att han tillsammans med Nils Stark i Kopparp och Jöns Lantz i Hårstorp den 7 november 1806 utanför Lybeck blev tillfångatagna under kriget mot Frankrike. Tillsammans var det 1200 soldater ur Vadstena och Skänninge kompanier. Soldaterna från Lysings härad tillhörde Vadstena kompani. I drygt tre år hölls de fångna i Frankrike.

Den 24 november 1809 frigavs de. Den långa marschen hemåt gick över Wismar, dit de anlände den 14 januari 1810. De överskeppades till Ystad och gick i land där den 15 april 1810. Vi kan därför anta att dessa tre solda-

ter, Olof Brodd, Nils Stark och Jöns Lantz kom hem till våra bygder under våren eller försommaren 1910. Han hade säkerligen mycket att berätta.

Johannes Vetter	1815-11-11, torpare
Stina Jonsdotter	1822-05-09,
Barn: Tekla Josefina	1854-09-23, död i rödsotsepidemin 1857
Johan	1856-08-27,
Hulda Mathilda	1858-06-08, död 1863-02-04 av bröstfeber
Frans Emil	1860-12-28,
Jenny Matilda	1863-08-27
Alida Josefina	1867-03-16, död 1869

Johannes var son till Anders Gustav Vetter och Greta Eriksson på Vetterslyckorna på Munkeryds ägor. Efter att han tjänat som dräng på olika håll kom Johannes åter till Munkeryds ägor som torpare 1849. Han gifte sig med Stina 1854. Hon var dotter till torparen Jonas Andersson och Johanna Olofsdotter på Lilla Krokeks ägor.

Johannes och Stina brukade sedan sannolikt faderns torp på Vetterslyckorna. De bodde också någon tid på Kopparpes ägor men återkom sedan till Vetterslyckorna. Johannes Vetter uppgavs på 1860-talet vara utfattig. Hustrun Stina hade enligt husförhörslängden 1861 *dålig syn och var oduglig*.

Johannes dog den 8 maj 1868 av lungsjuka, den tid på året när det är som allra vackrast vid Vetterslyckorna. Hustrun Stina och en dotter, Jenny Vetter, bodde troligen kvar där en tid. Under några år på 1890-talet bodde hon och dottern Jenny på Mårdalyckan hos änklungen Jonas Adolf Mård. Detta framgår av husförhörslängden och av bouppteckningen efter Mård.

Denne dog 1897. Därefter flyttade förmodligen Stina med sin dotter till det hus som förr låg söder om vägen mitt emot Norra Kärr på Munkeryds ägor.

Till sommaringet 1847 hade bönderna i Munkeryd, Öjan, Gyllinge, Stafanstorp, Kopparp, Lakarp, Börstabil, Stora Krokek, Hårstorp och Gåsabil inlämnat en skrivelse till häradsrätten där de klagar över uppdämningen vid Holkabergs kvarn, vilket gör att kvarnverket i Stava inte kan användas. Därför *nödgas vi i svårt väglag åka omkring tvenne mil för att mala, vilket vi önskar undvika, om uppdämningen vid Holkabergs sågkvarn inte skedde*. De fann kvarnen mera än sågen vara till nytta.

År 1851 genomfördes laga skiftet i Munkeryd. Sedan storskiftet 1788 hade Munkeryd varit delat i två halvgårdar, den södra och den norra. Den södra förblev sammanhållen och med en ägare men den norra halvgården hade ganska snabbt efter storskiftet delats i fyra gårdar. En tid var där mer än fyra ägare. Laga skiftet medförde dock en återgång till fyra gårdar. Peter Lord sålde sin del, 1/32 mantal, till Anders Berg. Därmed förblev denna norra halvgård uppdelad i fyra gårdar, om vardera 1/8 mantal. Det laga skiftet berörde också bara den norra halvgården. Den södra förblev orörd.

Vid laga skiftets första sammanträde den 2 juni 1851 anmälde sig följande ägare av den norra halvgården: Anders Kristofer Berg för 3/32 mantal, Peter Lord för 1/32, änkan Maja Stina Nilsson 1/24, Hans Peter Svensson 1/24, Anders Petersson 1/24, Johannes Nilsson 1/12 och Kristina Johansdotter 1/24. Under skiftets gång förändrades ägarbildningen.

Skiftet drog också ut på tiden. Den 28 april 1853 antecknades fyra ägare till den norra halvgården, ägande 1/8 mantal vardera. De var Gustaf Jonsson, Hans Peter Svensson, Anders Kristofer Berg och Anders Persson. Av dessa fick Gustaf Jonsson och Hans Peter Svensson bo kvar och de övriga ålades att flytta.

Hans Peter Svensson fick dock flytta fähus, vagnhus och svinhus men inte bostadshuset. Det var detta skifte som medförde att två gårdar flyttades 2-300 meter norrut. Det var Munkeryds *byasplittring*.

Gustaf Jonsson, som omnämnes i samband med skiftet, bodde tillfälligt i byn i början av 1850-talet. Både han och hans hustru var från Gränna landsförsamling. De hade sex barn. Under några år arrenderade de en gård i Narbäck men tycks därutöver inte ha någon relation till Stavabygden.

Stava missionshus byggdes 1866. Väckelserörelsen skakade om bygden. Kolportörer från Jönköpings Missionsförening predikade i stugorna. När missionshuset byggts 1866 kunde människorna samlas där.

Bland andra lokala samtalsämnen då kan nämnas flera mord i bygden eller dess närhet 1863-64, bl.a. mordet i Stava 1864.

Gustaf Ulrik Johansson, 1829-08-13, bonde i Munkeryd
Hedvig Svendsdotter 1837-03-11 i Gränna,

Gustaf Ulrik var son till Jaen Andersson och hans hustru Katharina Jonsdotter i Munkeryd. Gustaf och Hedvig har troligen gift sig i Svanshals socken, där de bott någon tid.

De kom därifrån till Munkeryd 1857, där de några år brukade, kanske också ägde hans föräldragård eller en del av den, 1/8 i Munkeryd. De flyttade 1861 till Gränna socken, till Hedvigs föräldrahem i Bjällebäck. Hedvig var dotter till bonden Sven Toresson Fager i Bjällebäck, Gränna socken, och hans hustru Sara Stina Månsdotter. De var av allt att döma barnlösa under sin tid i Munkeryd men de fick flera barn efter flyttningen till Bjällebäck.

Johan August Andersson 1842-12-20, bonde på den södra halvgården,
Anna Charlotta Jakobsdotter 1843-10-04,
Barn: Clara Olivia 1865-08-12, död 1865-11-23 av slag,
Karl Oscar 1866-11-18, död av slag 1870-06-03,
Johan Albert 1869-05-06,

Johan August var son till bonden Anders Andersson och hans hustru Anna Alexandersdotter i Fogeryd. Anna Charlotta var dotter till bonden Jakob Johan Alexandersson och hans hustru Anna Brita Andersdotter i Munkeryd.

Johan August och Anna Charlotta gifte sig 1864 och arrenderade den södra halvgården, ½ mantal Munkeryd, av hans far.

Johan August Andersson dog av feber 29 september 1868, endast 25 år gammal. Anna Charlotta Jakobsdotter bodde efter makens död kvar i Munkeryd till 1876 då hon flyttade till Maltmossen. Gården brukades efter hennes mans död av en svåger, se nedan.

Bouppteckningen efter Johan August Andersson år 1868 uppvisade tillgångar för 2863 och skulder för 3214 riksdaler. Under Kreatur upptogs två hästar, två par oxar, 11 kor, två kvigor, fyra kalvar, två svinkreatur och ett får. Grödan på ½ mantal Munkeryd upptogs till 905 riksdaler, dito på 1/4 mtl Tuggarp till 380 riksdaler.

Anna Charlotta Jakobsdotter gifte sig 1880 med Alfred Samuelsson, son till Samuel Samuelsson, och de ägde och brukade till en början 1/6 mtl i Klockargården i Ödeshög, senare hela Klockargården om 1 helt mantal. De fick fyra barn. Alfred dog 1895. Anna Charlotta bodde kvar där på Klockargården ännu 1920 och då hade en son i hennes nya gifte övertagit Klockargården.

Hur gick det då med sonen Johan Albert, han som föddes i Munkeryd? I samband med moderns gifte med Alfred Samuelsson kom han till sin morfar, Jakob Johan Alexandersson i Ödeshögs Riddargård men 1881 emigrerade Johan Albert till Amerika. Där lämnar vi denna familj

Johannes Agaton Andersson, 1845-12-07 i Adelöv, bonde

M Josefina Andersdotter 1850-05-05,

Barn: Hilma Theresia 1869-06-23, t Amerika 1892, men se nedan

Karl Ernst Robert 1875-06-26, död i charlakansfeber 1878

Oscar Richard 1878-04-04, klockare och lärare i Stora Åby

Ellen Fredrika Josefina 1881-02-08, till en gård utanför Linköping

Edla Fanny Maria 1885-06-30, drev krogrörelse i Stockholm,

Johannes var son till nämndemannen och bonden Anders Persson och Brita Stina Svensdotter i Äskebäck i Adelövs socken. Josefina var dotter till Anders Andersson och Anna Alexandersdotter i Fogeryd. Hon var systerdotter till Jakob Johan Alexandersson som tidigare varit bonde på denna gård i Munkeryd.

Johannes och Josefina gifte sig 1869 och kom samma år från Fogeryd till Munkeryd, där de övertog den gård, södra halvgården i Munkeryd, som ägdes av hennes far.

Johannes dog hastigt den 3 november 1905. Han hade förrättat sina sysslor som vanligt. Inkommen satte han sig i en stol. Där dog han. Han hade varit nämndeman och hade också åtskilliga kommunala uppdrag.

Josefina bodde kvar på gården, vilken utarrenderades. Josefina dog den 19 oktober 1937. Dottern Hilma Teresia, se ovan, gifte sig med Viktor Hjerstedt. Efter dennes död 1921 bodde hon hos modern i Munkeryd.

Johannes byggde nya hus på gården. Den äldre mangårdsbyggnaden hade legat på byns gamla tomtplan men flyttades nu åt sydost till sin nuvarande plats. Efter att Johannes dött utarrenderades gården.

Sonen Rikard blev kantor och skollärare i Stora Åby.

Karl Johan Mård	1833-09-07, torpare, handlande,
Stina Lotta Jonsdotter	1823-03-29,
Barn: Amanda Charlotta	1862-01-13, till Amerika
Frans Albin	1864-10-01, bosatt i Göteborg

Karl Johan var son till Jonas Adolf Mård och hans hustru Inga Stina Johansdotter. Stina var dotter till torparen Jonas Eriksson och hans hustru Katharina Bengtsdotter på Börstabols ägor. Karl Johan och Stina Lotta gifte sig 1861. Karl Johan var tidigt giktsjuk, redan före giftermålet. 1860 var han trots detta torpare på Munkeryds ägor.

Hans torp uppges i husförhörslängden 1870 ligga på Johan Magnussons ägor och kan då vara identiskt med det som senare hette Norra Kärr. 1870 kallas han arbetare men bor fortfarande på Johan Magnussons ägor, vilket kan vara samma ställe.

Från år 1885 och framåt uppgavs han vara handlande. Han dog 28 april 1897 av fistel och uppgavs då vara handlande. Stina Lotta flyttade samma år till Gamlestaden i Göteborg, troligen till sin son.

Bouppteckningen 1897 efter Karl Johan Mård visar att han efterlämnade makan Stina Lotta Jonsdotter samt två barn, Frans Albin Löf, myndig och boende i Göteborg, närvarande, dottern Amanda Charlotta Mård, g m August Johansson och boende i Amerika. Hennes rätt bevakades av Oskar Andersson i Stava.

Tillgångarna bestod av lösöre för 399 kronor, däribland två får med lamm, en stugubyggning på Munkeryds ägor, en liten ladugård och övriga småhus. Bouppteckningen underskrevs av J P Håkansson, Johannes Färdig i Sunnesjö och Karl Jonsson i Munkeryd.

Karl Fredrik Jonsson	1830-01-07, skomakare,
1)Emilia Math. Hansdotter	1841-06-05,
2)Johanna Nilsson	1838-09-29 i Gränna,
Barn: Albin Reinhold	1865-12-18, död 1866
Hilma Josefina	1866-12-27, gift 1889, utflyttad till Markaryd
Jenny Mathilda	1868-10-08, sinnessvag, till Gränna 1885
Anton Theodor	1872-03-15, död 1874 av bröstlidande
Anton Ardgår	1877-07-18, till tekniska skolan i Norrköping,
Ernst Robert	1879-03-15, till Karlskrona 1899

Karl och Emilia gifte sig 1864. Han var son till bonden Jonas Larsson och hans hustru Greta Nilsson i Stora Krokek. Hon var dotter till bonden Hans Peter Svensson och Karin Persdotter på Ödeshögs Brännegård, senare boende i Munkeryd.

Karl Fredrik var då dräng i Börstabol. En tid stod de antecknade som ägare av 1/16 mantal i Munkeryd. Från 1881 uppges han i husförhörslängden som skomakare och äger inte längre någon gård.

Emilia dog 1874 av bröstlidande och Karl Jonsson gifte senare om sig med Johanna Nilsson. Hon var dotter till Nils Nilsson och Brita Jansdotter på Vretaholm, Gränna socken. Familjen uppgavs då bo på Johan Magnus-

sons ägor, troligen i Norra Kärr, det torp som senare innehades av Ossian Karlsson.

Familjen flyttade flera gånger inom byn eller byns ägor. Kanske bodde de till slut i det hus som låg mitt emot N Kärr. Karl Fredrik dog av kronisk magkatarr den 30 mars 1908. Johanna dog 27 juli 1916. Hon uppgavs bo i eget hus på Johan Magnussons ägor. Därför kan antagandet ovan stämma.

Anders Persson	1817-11-07, bonde,
Klara Jaensdotter	1827-08-06,
Barn: Johanna Charlotta	1846-10-25, g m Karl Edv. Gustafsson i Kopparp
Karl Alfred	1849-02-01, t Amerika 6/4 1869, se nedan.
Johannes	1850-04-27,
Klara Josefina	1851-19-12, övertog föräldragården
Klara	1856-06-02, död 1858 av bröstsjuka
Emilia Mathilda	1858-10-20, död av slag 1859
Victor	1859-11-28, död 1860 av slag
Hulda Mathilda	1861-03-19, död samma år
Amanda Axelina	1862-11-24, död 1864
Victor	1864-08-03, t Amerika 1880
Hilda	1866-09-22, död av slag 1867
Elin Alexandra	1867-11-11, död 1875
Johan August	1870-09-27, död 1872

Anders var son till Peter Andersson och Greta Larsdotter på Södra Bråntens ägor. Klara var dotter till Jaen Andersson och Katharina Jönsdotter i Munkeryd. Anders och Clara gifte sig 1846 och brukade först ett torp under Holkaberg, det s.k. Kyléns. År 1851 flyttade de till Munkeryd och övertog halva föräldragården, dvs. 1/8.

I laga skiftet 1851 blev han ålagd att flytta sina hus. Han tilldelades således en av de norra gårdarna.

Anders Persson dog 1884. Klara dog den 7 maj 1900. Hos henne bodde också en syster, Kristina, som i husförhörlängden uppges vara *klen till sinnes*. Hon dog där den 29 oktober 1896. Anders och Klara fick, enligt vad som är känt och antecknat, 12 barn.

Av dessa dog åtta i späda ålder. Vi kan tänka oss att där har i denna familj varit mycket gråt och många sömnlösa nätter. Av de övriga fyra barnen utvandrade två, Karl Alfred och Viktor, till Amerika. Den ene av dessa, Viktor, dog förmodligen kort tid efter utflyttningen.

Av bouppteckningen 1884 efter Anders Persson framgår att han efterlämnade hustrun Klara Ulrika Jaensdotter samt tre barn, sonen Karl Alfred i Amerika, dottern Johanna Charlotta, gift med Karl Edvard Gustafsson i Kopparp samt dottern Josefina, gift med hemmansbrukaren Karl Alfred Petersson i Munkeryd, "Karl Persa".

Tillgångarna upptogs till 2532 kronor, därav fastigheten 1/8 mantal Munkeryd till 2200 kronor. Skulderna uppgick till 718 kronor. Av bouppteckningen efter Klara framgår ungefär samma uppgifter. Där uppges att sonen Karl Alfred var boende i Healy i Kansas, i Norra Amerika.

Hos Anders Persson och Klara Jaensdotter bodde också omyndiga pigan Kristina Jaensdotter, Klaras syster. Hon förblev ogift och anges i husför-

hörslängden som svagsint. Kristina dog 1896. Tillgångarna efter henne uppgick till 5846 kronor, skulderna till 123 kronor.

Johan Tallberg	1840-08-24 i Gränna, skomakare,
h Edla Kristina Mell	1843-09-14 i " , t Amerika 86
Barn: Karl Viktor	1867-03-10 i " t Amerika 84
Teodor	1870-01-27 i "j t Amerika 85
Aron	1871-12-09 i " t Amerika 86
Hugo Ferdinand	1876-06-06 i " "
Fritz Gottfrid R	1878-11-08 i " "
Knut David	1880-12-30 i " "
Ester Teresia O	1883-01-25 i " "

Johan Tallberg var son till torparen Sven Månsson och Katharina Johannesdotter i Tryggatorpet under Jordstorp i Gränna landsförsamling. Edla Kristina Mell var dotter till soldaten Johannes Mell och Kristina Jönsdotter i Gränna landsförsamling.

De kom från Gränna landsförsamling till Munkeryd 1883 och bodde på soldattorpet Nyttorp. Johan dog den 28 maj 1884.

Av bouppteckningen framgår att de på torpet hade två kor, en fjolkalv, en årskalv, ett får med lamm och några höns. Tillgångarna uppgick till 548 kronor och skulderna till 314 kronor. De båda äldsta sönerna emigrerade till Amerika 1884 och 1885.

Året därpå följde den övriga familjen med. En broder till Johan, Karl Tallberg, kom senare med sin familj till Munkeryd, se längre fram.

Anders Kristofer Berg	1822-08-05, bonde på 1/8 mtl,
Johanna Lotta Hansdotter	1822-11-15,
Barn: Johan	1846-12-29, bonde i Munkeryd, fr 1893 i Glasfall
August	1852-09-05, (?)
Karl	1855-02-16, bonde i Munkeryd,
Sven Alfred	1857-06-10, död 1864
Frans August	1859-09-27, bonde i Munkeryd, död 1912
Anders Edvard	1862-01-08, död s å
Anders Albin	1863-05-14, övertog föräldragården
Simon Jonas	1865-12-16, död i rödsoten 1866
Johannes Reinhold	1867-10-21, död av slag 1868

Anders och Johanna gifte sig 1848. Han var son till livgrenadjären Peter Berg och hans hustru Maria Jönsdotter på Öninge Jonsgårds ägor. Johanna var dotter till Hans Jonsson och Stina Jönsdotter i Rossholmen. De bodde först i ett torp på Öninge Jonsgårds ägor.

Till Munkeryd kom de 1856. Där ägde de från 1851 1/8 mantal som utgjorde Johannas arv efter sina föräldrar. I husförhörslängden från Öninge 1850 uppgavs att Johanna led av hypokondri. I husförhörslängd för Munkeryd uppges senare att även sonen Johan led av hypokondri. Familjen innehade först den nordvästra gården i byn, den som Oskar och Eda senare köp-

te. Därefter flyttade familjen Berg till den gård som hans sondotterson Bertil Andersson bebor idag, år 2000.

Under 1890-talet hade Anders Berg ett undantag och sönerna Karl och Frans August står för var sin 1/16. Det är möjligt att fyra av Anders Bergs söner samtidigt var bönder i Munkeryd. Innan Johan med familj flyttade till Glasfall omkring 1892. Anders var engagerad i väckelserörelsen.

Johanna dog 6 april 1896 av vattusot. Anders dog 9 februari 1901 av bröstsjuka.

Bouppteckningen 1896 efter Johanna Charlotta Hansdotter visade att hon efterlämnade maken, Anders Kristofer Berg samt fyra barn, Johan Andersson i Glasfall, Karl Andersson i Munkeryd, Frans August i Munkeryd, Anders Albin i Munkeryd. Tillgångarna uppgick till 3050 kronor. Skulderna uppgick till 311 kronor.

Johan Magnusson	1846-03-10 i Gränna, bonde på 1/8 mtl
H1 Johanna Svensdotter	1830-06-12 i Visingsö
H2 Josefina Jonsdotter	1853-09-15 i Stora Åby
Ester Qvist	1902-09-24 i Frinaryd,

Johan Magnusson var son till bonden Magnus Jonsson och Johanna Petersdotter i Dunarp, Gränna landsförsamling. Hans far dog 1857 och Johan växte möjligen upp i Hövik. Han var därefter dräng på olika håll. Han kom till Stavreberg 1869 som dräng hos Johan Lantz och gifte sig med hans dotter Mathilda.

Hon dog i barnsbröd 1869, tillsammans med barnet. Johan Magnusson kom därefter till Munkeryd, där han förvärvade 1/8 mantal och gifte sig 1871 med Johanna Svensdotter. Under ett par år i början av 1870-talet var Frans Herman Palm från Porsarp dräng hos dem. Sedan förekom mest drängar och pigor från Gränna och Visingsö.

Johan och Johanna fick inga egna barn. Johanna dog 30 november 1909 av ålderdom. Johan ingick nytt äktenskap med Josefina Jonsdotter. Johan led av kräfta och dog den 4 oktober 1917 på Vadstena lasarett. Josefina tog då till sig ett fosterbarn, en brorsdotter, Ester Qvist, dotter till Johan August Qvist i Adelöv. Josefina gick under namnet *Magnusa-Fina*, att skilja från *Johannesa-Fina* i granngården. Ester Qvist gifte sig (1933) med Elvir Johansson från Öjan.

Karl A Kylén(Björk)	1839-08-31, livgrenadjär,
Kristina Ch. Kylén	1846-01-06 i Säby, d t Karl P Kylén i Holkaberg
Barn: Richard Teodor	1872-11-05,
Karl David	1882-06-14,

Karl Kylén hade tidigare hetat Björk och Frid innan han tog sin hustrus efternamn Kylén. Han var son till livgrenadjären Gustaf Björk och hans hustru Maja Lena Fredriksdotter på Gräsbergs ägor. Han kom till Munkeryd 1858 från Lommaryd och bodde här i soldattorpet. Karl och Kristina ingick äktenskap 1868.

Kristina var dotter till torparen Karl Peter Kylén och Anna Greta Persdotter på Holkabergs ägor. Familjen flyttade från Munkeryd 1885 till V

Haddåsen där de innehade och brukade 1/12 mantal.

Soldattorpet brukades under åren 1858-64 av Karl Ludvig Johansson från Åby socken som med hustru och fem barn bodde där. Hustrun var från Lommaryd och familjen hade ingen koppling till bygden.

Skolhuset i Munkeryd tillkom på 1870-talet och en fast skollärartjänst inrättades där. Det var Johan Karlsson från Ingefreakarp som blev den förste läraren i Munkeryds skolhus. Vi kan anta att detta medförde bättre kunskaper hos eleverna än tidigare, ambulerande skola.

Fortfarande mötte dock skolan motstånd hos vanligt folk som tyckte att barnen gjorde bättre nytta hemma på gården. Det klagades över dåliga tider. Flera bönder hävdade att de hade inte råd med dräng eller piga. Därför höll de barnen hemma från skolan.

Johan Karlsson	1851-10-21 i Gränna, skollärare,
Hilda Sophia Karlsdotter	1859-01-24 i Lommaryd,
Barn: Olga Eugenia	1878-05-21,
Karl Justus Nikolaus	1879-08-18

Johan Karlsson kom hit från Gränna 1877. Han var son till Karl Johansson i Ingefreakarp och Maja Stina Petersdotter. Han gifte sig samma år med Hilda Sophia Karlsdotter från Gyllinge, dotter till Karl Peter Samuelsson och Maja Stina Johannesdotter. Familjen flyttade till Julita 1880. Denna familj var skolhusets första lärarfamilj.

Karl Oskar Nilsson	1850-10-05 i Motala, skollärare
Mathilda S Andersdotter	1857-01-05 i Rinna,
Barn: Elsa Maria	1881-04-28, till Gamleby 1904
Henrik Efraim	1883-96-12, flyttade till Stockholm 1904
Nils Valter	1885-11-03, dog 1904
Birger Valdemar	1888-05-26, till Stockholm 1906
Hedvig Elvira	1891-05-06
Ivar Roderick	1893-09-12,

Karl Oskar Nilsson kom till Munkeryds skola 1880. Han gifte sig samma år med Mathilda Andersdotter från Rinna. Han verkade sedan som skollärare fram till 1911, då han med familjen flyttade till Elgarås i Skaraborgs län. Han avled där 1920.

Om sonen Birger Nilsson kan nämnas att han byggde en fritidsbostad, Västralid, på Sunneryds marker. Denna stuga ägs idag av barn till honom.

Mathilda Andersdotter var syster till bonden Edvard Andersson i Porsarp. Även han var född i Rinna.

Karl Alfred Petersson	1846-02-24, bonde på 1/8 mantal i Munkeryd
Klara Andersdotter	1851-10-12,
Barn: Hilma Alexandra	1874-12-15, död 1875
Oskar Albin	1876-02-15,

Jenny Rebecka	1882-12-25, död 1883-08-02
Alma Olivia	1886-03-21, död 1886-04-07
Eda Semina	1887-03-31

Karl var son till Peter Jönsson och Johanna Andersdotter i Stavreberg. Klara var dotter till Anders Persson och Klara Jaensdotter i Munkeryd. Karl och Klara övertog hennes föräldragård, 1/8 mtl, i Munkeryd 1881. Det är den gård som ligger längst mot nordost i Munkeryd.

De kom då hit från Angseryd. Han gick under namnet *Karl Persa*. Dottern Eda gifte sig 1909 med Oskar Johansson från Gyllinge och övertog gården i Munkeryd. Klara dog 1937 och Karl dog 1939. Se också att av deras fem barn dog tre i unga år.

Josef Gustafsson kommer ihåg att Karl Persa ibland kom till Kopparp. Han gjorde fina korgar och små snickeriarbeten. Josef berättade att *i Köpparp hade vi besvälit mä sörka o Karl Persa gjorde små fina väliker, o du vet att sörka töcker inte öm när de skongar i jola.*

Karl Andersson Berg	1855-02-16, bonde på 1/16 mtl i Munkeryd,
Ida Lovisa Johansdotter	1862-08-24 i Gränna,
fd Nanny Regina Karlsson	1895-09-22 i Gränna lfs, gift med Farman i Stava
fs Nils Hugo	1910-09--20,

Karl var son till Anders Kristofer Berg och hans hustru Johanna Lotta Hansdotter i Munkeryd. Ida var från Vretaholm i Gränna landsförsamling men hennes bakgrund där är inte känd. Karl och Ida gifte sig år 1900 i Gränna landsförsamling och Karl stod sedan som innehavare av 1/16 mtl.

Nanny kom till dem som fosterdotter omkring 1908. Dessutom kom 1910 en gosse vid namn Hugo till dem som fosterson. Han kom från Stora Smedstorp och tog senare efternamnet Stavlid. Han var son till Johan Andersson och hans hustru Johanna Johannesdotter.

Den 14 mars 1915 flyttade Karl och Ida med sina fosterbarn till Amundebý. Det var en kall vinterdag och rykande snöstorm. Flyttningen skedde på en höskrinda. Hur skulle den lille 5-åringen kunna klara sig? På skrindan hade man lastat bl.a. ett diskbänkskåp.

Den lille Hugo sveptes in i kläder och stoppades in i diskbänkskåpet. Resan gick bra. Hugo har själv berättat denna episod. Han bor numera i Hedemora (år 2001). Hugo var under flera år dräng på olika platser i bygden. Sedan var han pastor för Svenska Missionsförbundet och därefter anställd vid Svenska Morgonbladet i Stockholm, senare vid Svenska Dagbladet.

Johan Andersson Berg	1846-12-29, bonde
Aqvilina V. Kylén	1856-06-27,
Barn: Ernst Matias	1878-02-24,
Frans Oskar	1880-06-22,
Karl Johan	1882-05-12,
Selma A J	1884-06-11,
Alma Albertina	1887-01-22,
Simon Vilhelm	1889-07-23,
David Leonard	1892-04-08,

Johan var son till Anders Kristofer Berg och hans hustru Johanna Lotta Hansdotter i Munkeryd. Aqvilina var dotter till Karl Peter Kylén och hans hustru Anna Greta Persdotter på Holkabergs ägor. Johan och Aqvilina gifte sig 1876 och står sedan som brukare av 1/8 mtl i Munkeryd. De flyttade till Glasfall omkring 1892.

Albin Berg	1863-05-14, bonde på 1/8,
Alfrida Karlsdotter	1861-03-26 i Visingsö
Barn: Johan Gunnar	1885-01-15, gift med Hildur från Sunneryd,
Signe Alfrida	1888-12-30, gift med Oskar Andersson, Ö Haddåsen
Betty Viktoria	1894-05-22, till Sthlm, g m Elis Sunnerskog,
Nanny	1898-04-20, död 1898-04-28

Albin var son till Anders Berg och Johanna Hansdotter och hade genom modern anor tillbaka till 1600-talets människor i Munkeryd och till den s.k. Stavasläkten. Albin och Frida gifte sig 1884. Frida kom från Visingsö och hennes föräldrar var arrendatorn Karl Petersson och Sofia Svendsdotter på Ed, Visingsö.

Albin Berg ägde och brukade 1/8. Dottern Signe dog tidigt och hennes son Bertil kom som fosterson till Albin och Frida. Han övertog senare gården, se nedan. Albin dog 8/1 1935. I ett 50-tal år hade de brukat sin gård i Munkeryd. Albin var engagerad i missionsverksamheten. Han var kassör i Stava missionsförening.

På 1940-talet fanns på denna gård åtta nötkreatur och två hästar. Man-gårdsbyggnaden är från omkring 1850. Den gamla ladugården revs och en ny byggdes 1947. Uppgifterna är hämtade ur boken "Gods och gårdar".

Karl August Karlsson	1850-12-02 i Rinna, skomakare
Matilda Blom	1850-08-20,
Barn: Karl Jakob	1878-07-25,
Ossian Efraim	1880-10-15,
Ernst Vilh. Julius	1883-03-03,

Karl August var född i Rinna. Jag har därutöver inga uppgifter om hans bakgrund. Han kom från Rinna 1877 till Stavreberg. Där var han dräng hos Anders Johan Johannsson på 1/32 mtl. Därifrån kom han till Kopparp senare samma år och gifte sig med Matilda Blom, dotter till Johan Jonsson Blom och hans hustru Stina Sofia Persdotter i Kopparp. Karl August står där skri-ven som skomakare.

År 1880 kom de till Munkeryd och det är troligt att de bodde på Johan Magnussons ägor, kanske i det som senare fick namnet Norra Kärr, eller huset mitt emot detta, söder om vägen. De flyttade tillbaka till Kopparp 1883 eller 1884. Sonen Ossian återkom till Munkeryd omkring 1903, se längre fram.

Karl Svensson Tallberg, 1852-10-07 i Gränna, skomakare
 Mathilda Josefina Palm 1858-11-22,
 Barn: Helga Serena 1879-06-05, gift med Frans Jakobsson i St Krokek
 David Reinhold 1881-04-25, död 1891-02-15
 Karl August Valfrid 1883-01-06, polisöverkonstapel i Linköping
 Olga Olivia Jos. 1885-08-02, gift med Gustaf Flink
 Hulda Albertina 1890-12-26, dövtum
 Algot Florentin 1893-04-27, död s å
 Henrik Valentin 1894-12-26, handlande i Lilla Krokek

Karl Svensson Tallberg var skomakare. Han var son till torparen Sven Månsson och Katharina Johannesdotter i Tryggatorpet under Jordstorp i Gränna landsförsamling. Han gifte sig med Mathilda Palm 1779. Hon var dotter till livgrenadjären Samuel Palm och Maja Johansdotter Vetter. De bodde först i Porsarp, sedan kom de till Holkaberg 1881, Stava 1883 och till Munkeryd 1886.

De flyttade till Gyllinge 1895, till Stava 1898 och några år senare till Stavreberg. De har bott i många gamla dragiga torpstugor i bygden, kan vi anta.

Karl hade en äldre broder som hette Johan och som också var skomakare. Båda bröderna tog namnet Tallberg. Namnet Tallberg hade troligen kommit genom deras moder, vilken för övrigt var född i Tuna i Stora Åby.

Anders M Johansson 1833-08-10 i Rinna, 1900 från Gränna
 H Lotta Jonsdotter 1839-11-05 i Gränna

Anders var från Rinna. Jag har inga uppgifter om hans bakgrund. Lotta var från Målskog i Gränna landsförsamling. Hon var dotter till bonden Jonas Johannesson och hans hustru Johanna Andersdotter.

Anders och Lotta gifte sig 1861. Båda tjänade då på Riddargården i Ödeshög. Sedan bodde de i Frebol och i Stockseryd. 1868 flyttade de till Norra Kärr i Gränna landsförsamling där de köpte en förpantning. De fick där två döttrar och en son.

År 1900 kom de till Munkeryd. De friköpte ett 14 kappland stort område av Johan Magnusson i Munkeryd, vilket de gav namnet Norra Kärr. Lotta dog här 14/7 1908. Anders flyttade därefter från byn. Hans vidare öden är okända. En son till dem var Johan August Andersson, se nedan.

Anders Viktor Hjelte 1872-02-28, livgrenadjär
 Laura A Karlsson 1869-02-26 i V Tollstad

Anders Viktor Hjelte var född 1872 på Råby ägor, som oäkta son till pigan Anna Lovisa Karlsdotter på Råby Norrgård. Han kom som soldat till Munkeryd 1892. Han gifte sig med Laura 1894. Hon kom från Herrestad 1893. De hade inga barn. Två pigor är antecknade. Hjelte flyttade med sin hustru omkring år 1900 till Kushults ägor. Han var den siste soldaten i Munkeryds soldattorp.

Johan August Andersson 1875-09-08 i Gränna, arr. av soldattorpet
h Johanna Matilda Johannesdotter 1869-03-14 i Adelöv
Barn: Signe Matilda Ingeborg 1901-080-2
Elsa Elisabet 1902-11-13
Märta Elisabet 1905-01-17, död 050119

Johan var son till förpantningsägaren Anders Magnus Johansson och hans hustru Lotta Jonsdotter i Norra Kärr i Gränna landsförsamling, senare boende i Norra Kärr, Munkeryd. Johanna var dotter till pigan Anna Greta Borg i Nötekulla nybygge i Adelövs socken.

Johan och Johanna kom från Smedstorp till Munkeryd år 1900 och brukade sedan soldattorpet i Munkeryd fram till 1907, då de återvände till Smedstorp. De gifte sig förmodligen år 1900.

Privatbilar började också så småningom göra sin entré. Einar Karlsson i L Krokek tog körkort 1927 och skaffade då eller året därpå sin första bil. ”Bil-Anton” i Stava och skolläraren Einar Gustafsson i Munkeryd gjorde likadant. Vem som var först vet jag inte.

Ossian E Karlsson 1880-10-15, skomakare, brevbärare
Ida Lovisa Svensdotter 1876-09-21, gifta 1902
Eskil Ossian Funke 1903-10-28,
Karin Lydia 1906-10-15, se nedan
Gerda Märta D 1912-10-19

Karin Lydia L 1906-10-15,
- Ebbe T B 1925,
- Mary Edit Linnea 1932

Ossian var från Kopparp, son till skomakaren August Karlsson och Matilda Blom i Kopparp. Han var dräng i Holkaberg när han 1902 gifte sig med Ida, som var från Adelöv. Hon hade en tid tjänat piga i Börstabil.

De bodde först en tid på Holkabergs ägor innan de 1907 kom till Munkeryd. Där bodde de troligen en tid i soldattorpet, eller i huset mitt emot Norra Kärr, innan de 1908 köpte torpet Norra Kärr av Anders Johansson. Ossian står angiven som skomakare. En tid hade han också arbetat hos skomakarmästaren Hedin i Sjöberga.

Ossian blev den 1 juli 1916 också postbärare på linjen Ödeshög – Skrädeberg – Kushult – Bankaby - Stavreberg - Stora Krokek - Munkeryds skola – Lilla Krokek. Från början var det nog bara två dagar i veckan, senare möjligen tre dagar per vecka. Ida dog 1941 och Ossian dog 26 januari 1948, efter en hård och ansträngande postdag.

Vi kan anta att Ossian många gånger hade det besvärligt, med meterdjup snö mellan Bankaby och Stavreberg och på andra ställen, t ex. mellan Stora Krokek och Munkeryd, där ingen egentlig väg fanns. Ossian Karlsson dog 1948 och då övertogs sysslan av ”Kacka” Birger Karlsson i Ödeshög, som använde sig av motorcykel. År 1964 övertogs den av Helge Björn, vilken använde sig av bil. Detta om postgången.

Ernst Vilhelm J Karlsson 1883-03-03, skräddare,
Emilia V Palm 1886-06-17,
Barn: Karl Vilhelm S 1908-09-18,
Vera Alice V 1910-09-06,

Vilhelm var son till skomakaren August Karlsson och Matilda Blom i Kopparp. Han gifte sig med Emilia Palm, dotter till livgrenadjären Karl Johan Palm och hans hustru Klara Vilhelmina Karlsdotter i Mark. Denna familj bodde på soldattorpet Nyttorp från 1907 och något eller några år framåt. De flyttade sedan till Ödeshög. I Stava byggde Vilhelm senare ett hus som kallades Vilhelmsro.

Nyttorp, f.d. livgrenadjärtorp nr 123

C Otto Johansson 1848-12-13 i Visingsö, jordbruksarbetare
Josefina Karlsdotter 1849-10-14 i Stora Åby,
Barn: Farman 1887-05-01, sågmästare, utfl t Harsbol
Henning 1891-10-20, f d stadsvaktmästare i Trosa, t Vadstena
Ester 1895-08-25, sömmerska
Konrad 1889-05-01, korpral, till Visby
Gustav Lindström 1910-02-13 i Sthlm, fosterson

Otto och Fina gifte sig 1870. Deras bakgrund är okänd. Otto hade en tid varit statdräng i Sjögetorp och i Skälaby. De kom 1895 från Skälaby till Börstabil. Där uppges Otto vara tredjedelsbrukare.

1913 flyttade familjen till Munkeryds soldattorp som de en tid dessförinnan förvärvat. Otto stod antecknad som jordbruksarbetare och arbetade hos bönderna i bygden, förutom att han innehade och brukade soldattorpet, med mark och hus.

Otto dog 1934 och Josefina dog 1944. Dottern Ester gifte sig med John Gustafsson från Stora Aleryd i Stora Åby och övertog torpet.

Edvin Karlsson 1871-09-19 i Gränna, arrendator på ½ mantal,
h Maria Julia Johansson 1872-07-01 i Stora Åby
Barn: Eva Gunilla 1898-12-31 i Heda
Karin Maria Ottilia 1901-03-07,
Nils Halvar 1900-05-14,

Edvin och Maria arrenderade under åren 1906 -1911 den södra halvgården, ½ mantal. De kom dit från Sväm 1906 och flyttade 1911 till Lakarp. De avlöstes här av nedanstående familj.

Gustaf Robert Karlsson Flink 1882-05-20, arrendator av ½ mtl,
H Olga Olivia Josefina Tallberg 1885-08-02,
Barn: Karl Gustaf Helmer 1907-01-13,
Linnea Viktoria Ingeborg 1910-01-14 i Åby

Gustaf var son till Otto Johansson i Nyttorp och Olga var dotter till skomakaren Karl Svensson Tallberg. De kom till Munkeryd från Stora Åby socken 1911. De avlöstes troligen i början av 1920-talet av följande familj.

Oskar Levin Andersson	1887-06-30 i Stora Åby, arr.södra halvgården
Hulda Elisabet Karlsdotter	1889-08-09,
Margit Olga Elisabet	1912-01-27,
Oskar Martin Gunnar	1914-01-14,
Einar Karl Erik	1915-08-28,
Dagmar Ester Maria	1921-03-31,

Denna familj arrenderade gården från omkring 1922 fram till år 1927. De flyttade då till Svanshals. Jag har inga mera uppgifter om denna familj.

Oskar Johansson	1882-11-19, bonde på 1/8 mtl
Eda S Karlsdotter	1887-03-31,
Barn: Sigvard	1910-02-19, bonde på föräldrarnas gård,
Märta	1912-04-19, till Vadstena 1944,
John	1915-09-20, bonde på "Karl Persas gård"
Ingrid	1917-12-27,
Gunborg V	1925-09-26,
Allan Ingemar	1930-04-22, död 1930-11-21,
Berit M	1932-07-20,

Oskar var son till Johan Andersson och hans hustru Johanna Sofia Persdotter på Mellangården i Gyllinge. Han var då också bror till Robert i Gyllinge. Oskar och Eda gifte sig 1909. Eda var dotter till Karl Alfred Petersson (Karl Persa) och hans hustru Klara Josefina Andersdotter. De brukade först Oskars föräldragård i Glasfall. 1915 kom de till Munkeryd, där de övertog hennes föräldragård.

Oskar och Eda ägde två gårdar, båda de gårdar som låg längst norrut i byn. Dessa var vardera på 1/8 mantal. På 1940-talet fanns där på dessa gårdar 8 nötkreatur och fyra hästar.

Omkring 1950 övertogs gårdarna av sönerna, så att Sigvard övertog den nordvästra gården och John övertog den nordöstra gården. Eda dog 1966 och Oskar dog något senare. Sönerna Sigvard och John förblev ogifta. De brukade sina gårdar fram till på 1980-talet, då de flyttade till Ödeshög. Gårdarna såldes till Lennart Andersson i Lilla Krokek och slogs samman med hans gård där.

Till hus,
Konrad Samuelsson 1884-09-22, arbetare,

Konrad var son till smeden Samuel Petersson och hans hustru Maria Lovisa Lord på Holkabergs ägor. Han var då också dotterson till Peter Lord i Munkeryd och hade därigenom en släktråd tillbaka till den gamla släkten i Munkeryd och till Stavasläkten. Konrad hade varit i Amerika under åren 1904-1907. Han hade också tjänat dräng i Munkeryd och på andra ställen. Han uppgavs 1920 vara "Till hus" i Munkeryd. Han bodde senare på Lilla Krokeks soldattorp.

Under den tid som hamnen i Stava hade sin blomstringstid, fram till mitten av 1930-talet, förekom en stor trafik med skogsprodukter dit. Vägen mellan Kvatarp och Stava var därvid mycket anlitad. Det var transporter från Adelöv och från södra delen av Stora Åby som kom denna väg.

Enligt en skrivelse, troligen från början av 1930-talet kom årligen 3000 lass skogsprodukter denna väg till hamnen i Stava. Ansökan om att få vägen till "allmän väg" med statligt underhåll, gjordes men medförde inget resultat. Vägföreningen tillkom möjligen 1919, då vägdelning gjordes av lantmätare, för gemensamt underhåll.

Emil Karlsson	1884-10-15, arbetare,
Anna Johansson	1892,
Lilly	1912
Holger	1915
Margit	1917

Emil var son till Otto Johansson och hans hustru Klara Josefina Karlsdotter i Skälaby, senare Börstabol och Nyttorp i Munkeryd. Emil och Anna kom från Glasfall till Munkeryd 1918 och flyttade 1919 till Bodebol, där de förvärvat en gård.

I skolhuset skedde flera byten av lärare och lärarinnor.

Johan August Celén 1856 i Flisby, från Nässjö 1914, till Ransberg 1918

Per Elfin Johansson 1886 i Bondstorp, kom hit 1917, till Gränna 1920

Två lärarinnor har noterats, nämligen

Judit Lundkvist 1892 i Sthlm, från Göteborg 1914, till Sthlm 1919

Agnes J N Ahlstedt 1895 i Skövde, kom hit 1920, flyttade okänt när

Einar Gustavsson 1897-10-02, folkskollärare

Rut H E Karlsson 1898-08-24 i Sya, småskollärare, gifta 1929

Barn: Lennart Ingemar 1933 i Lkpg,

Rune Sigfrid 1934 i "

Einar var son till bonden Hjalmar Andersson och hans hustru Anna Andersdotter i Maltmossen, senare Rossholmen. Einar kom till Munkeryds skola 1920. Ruth kom något senare. De gifte sig 1929 och var sedan lärare i Munkeryds skola fram till sin pensionering.

Henry Johansson 1900-05-24, bonde på ½ mtl,

Märta E Karlsson 1899-07-02 i Grankärr, Vireda,

Barn: Berndt V M 1926,

Ernst Uno 1927,

Mats 1930,

Ina 1931,

Bo 1935,

Elly och Elma 1940,

Den södra halvgården i Munkeryd, omfattande ½ mantal, innehades tidigare av Johannes Andersson och efter hans död 1905 av änkan, Josefina Andersdotter, ihågkommen under beteckningen ”Johannesa-Fina”, detta för att kunna skilja från ”Magnusa-Fina” i granngården.

År 1927 kom Henry och Märta till Munkeryd. De hade gift sig 6/6 1924. Deras bröllop i Grankärr finns bevarat i många fotografialbum. De arrenderade under åren 1924-27 Dambergsgården i Lilla Krokek.

I Munkeryd arrenderade de den södra halvgården, ½ mantal. Senare köpte de den gården. Där fanns 20 nötkreatur och 4 - 6 hästar.

År 1963 flyttade Henry och Märta till Stava och gården i Munkeryd köptes av sonen Bo.

Gustaf Erik Vågman	1892 i Gränna, utfl 28, arrendator
Rut Linnea Vågman	1894, hushållerska "

Gustaf och Rut var syskon och kom från Framnäs i Gränna landsförsamling. De arrenderade under några år i slutet av 1920-talet Johan Magnussons gård i Munkeryd.

John E Gustafsson	1901-05-07, jordbruksarbetare,
Ester Maria Karlsson	1895-08-25
Barn: Gullvi M	1926, gift och flyttade till Tranås
Siv M	1930, gift med evangelisten Jonas,

John var från Stora Aleryd i Åby församling. Ester var dotter till Otto och Fina i Nyttorp, se ovan. De gifte sig 1925. John är antecknad som jordbruksarbetare, men vi minns honom mera som snickare och som sågmästare i sågen i Öjan. Ester var sömmerska.

Karl Gustaf Skön	1866-08-01 i Stora Åby, f. hemmansäg, död 1944
h Signe Maria f Hallin	1879-11-20 i Vallerstad,

Karl och Signe gifte sig 1915. De ägde och brukade sedan en gård i Stavreberg. Till Munkeryd kom de 1938 och hyrde av Oskar Johansson mangårdsbyggnaden på den gård som tidigare ägts av Karl Alfred Pettersson, den nordöstra gården i Munkeryd. Karl dog 30 mars 1944. Signe flyttade sedan från Munkeryd.

Elvir Johansson	1902-12-22, hemmansägare, sedan pastor
h Ester Johansson, f Kvist	1902-09-24 i Frinnaryd
d Eivor Linnéa	1934, gift med professor Lars Elfvin, Stockholm

Elvir var från Öjan, son till Ernst Johansson och Selma Andersdotter. Han och Ester gifte sig 1932. År 1937 blev Elvir pastor inom Svenska Alliansmissionen och flyttade med familjen till Hagshult. Gården övertogs då av en broder till Elvir, se nedan. Josefina Magnusson, Johan Magnussons änka, avled 1940.

Ivar Johansson	1905-03-16, hemmansägare, från Gyllinge	1937
h Astrid f Andersson	1905-12-08 i Adelöv	
Barn: Inger	1931, gift med Olle Bäck, övertog föräldragården	
Arne	1935	
Stig	1945, bosatt i Stava	

Ivar var från Öjan, son till Ernst Johansson och Selma Andersdotter. Astrid var dotter till Viktor Andersson och Josefina Sjöberg i Narbäck. Ivar och Astrid gifte sig 14/6 1930 och köpte den norra gården i Gyllinge. 1937 flyttade de till Munkeryd, där de övertog den gård som Elvir och Ester förut haft.

De övertog också skötseln av den telefonväxel som kom dit 1937. På gården fanns på 1940-talet 8 nötkreatur och 1-2 hästar. Ivar och Astrid flyttade vid mitten av 1960-talet till Ödeshög. Sonen Arne, det är jag själv det, som skrivit detta. Jag flyttade hemifrån 1953. Gården övertogs av dottern Inger och hennes man, Olle år 1960.

Bertil Andersson	1907-01-07, hemmansägare på 1/8 mantal
Maja Andersson	1924-03-18,

Bertil var dotterson till Albin Berg i Munkeryd. Efter moderns död växte han upp hos morföräldrarna, Albin och Frida Berg och övertog deras gård. Han gifte sig 1946 med Maja, dotter till Karl Svensson i Narbäck. De bor fortfarande, år 2000, kvar på gården i Munkeryd. Gården övertogs år 1990 av sonen Göran.

Denne bor i Lilla Krokek men brukar gården i Munkeryd. Det är vallodling som dominerar, men spannmålsodling förekommer. Några djur finns inte längre på gården. Bertil avled 2004.

1937 kom telefonen till bygden. Då öppnades telefonstationen i Munkeryd. År 1938 hade denna telefonväxel 11 abonnenter.

Olle Bäck	1925
Inger Bäck, f. Ivarsson	1931

Olle och Inger övertog 1960 den gård som Ingers föräldrar tidigare innehåft. Olle var också chaufför på skolbussen. Fram till 1970 drev han gården fullskaligt, med kor och mjölk och vad som hörde till.

Då upphörde han med djur och planterade vinbärsbuskar på åkrarna. Olle blev senare vaktmästare vid skolan i Ödeshög. De bodde kvar i Munkeryd till 1994, då de flyttade till Ödeshög. Gården övertogs då av deras son Henrik som med sin familj bor på gården år 2000.

Bo Henrysson	1935,
Ann-Marie Henrysson	1939

Bo övertog den södra halvgården i Munkeryd 1964 efter sina föräldrar, Henry och Märta Johansson. Gården brukades dock inte av honom utan av hans broder Mats. Denne bodde också med sin familj på gården fram till 1975, då de flyttade till Staffanstorp. Bo var anställd vid kriminalvården. År

1999 flyttade Bo och Ann-Marie till Stava, där de övertog den gård som hans föräldrar innehåft. Gården i Munkeryd övertogs då av sonen Thomas.

Omkring 1950 fanns det i Munkeryd sju bofasta familjer om tillsammans ca 35 personer. Det fanns full djuruppsättning på fem gårdar, vilket betydde ett 40-tal nötkreatur och 8-10 hästar. I fem ladugårdar fanns det kor. Från alla dessa fem gårdar rullade en mjölkkärra med mjölkflaskor till mjölkbordet utmed byvägen. Där hämtades mjölken av mjölkbilen som sedan körde den till Gränna mejeri.

I skolhuset i Munkeryd gick dagligen omkring 25-30 elever, fördelade i två klassrum, kallade småskola och storskola. Lördagen den 5 juni 1965 hölls examen i Munkeryds skola för sista gången. Sedan dess har bygdens barn åkt skolskjuts till andra skolor.

År 2000 står fortfarande alla bostadshus, ladugårdar och uthus kvar, även om lagårdarna på åtskilliga år inte använts för sitt ursprungliga ändamål. I byn bor 15-20 personer permanent.

Detta är min berättelse om Munkeryd. Den har mest handlat om äldre tider. Om senare tid och nutid överlämnar jag till människorna i byn att själva berätta.

Jag har på liknande sätt skrivit om övriga byar i Stava-bygden samt en särskild berättelse om bygden.

Jönköping i maj 2009
Arne Ivarson